

K12

MIKANDA ya Kubasika ti Levi

(Ba Leso 23 sambu na bana ti bajeune)

Musoniki: *Maman Lorella Rouster. MCE*

Ministères pour Chaque Enfant

Le Projet Mwinda

Edition 2022

ecmafrica@ecmafrica.org

MIKANDA YA KUBASIIKA TI LEVI

BALESO KELE NA MUKANDA YAI :

1. Bantu ya Israele kotaka na kimpika. Kubasika 1 :1-14
2. Farao sosaka kumanisa bana ya Israele, ti fami ya Moize bumbaka yandi. Kubasika 1 :15—2 :1-10
3. Moize fwaka muntu; yandi tinaka na nsi ya Midiani. Kubasika 2 :11-22
4. Nzambi bingaka Moize ti tindaka yandi na Farao. Kubasika 2 :23-25, 3 :1-22, 4 :1-17
5. Moize salaka preparatio ti bondilaka Farao, kansi Farao pesaka Israele kaka kisalu ya kuluta. Kubasika 4 :18-31, 5 :1-23
6. Nzambi silaka kukatula bana ya Israele na kimpika. Kubasika 6 :1-30, 7 :1-9
7. Nzambi tindaka bampasi iya na Ezipte. Kubasika 7:14-- 8 :1-32
8. Nzambi tindaka bampasi ya nkaka na Ezipte. Kubasika 9 :1—10 :29
9. Bantu ya Israele yilamaka sambu na Paki. Kubasika 11 :1 & 12 :1-28
10. Mwana ya ntete kufwaka na konso fami, ebuna Farao pusaka bo kubasika. Kubasika 12 :29-51
11. Nzambi twadisaka bo na nzila ti kangulaka Nzadi ya Mbwaki sambu bo sabuka. Kubasika 13 :17-22--14 :1-31
12. Bantu ya Israele kumisaka Nzambi na bankunga. Kubasika 15 :1-21
13. Nzambi sadisaka bantu na Yandi diaka ti diaka. Kubasika 15 :22-27, kapu 16, tii na 17 :1-7
14. Jethro songaka Moize: Nge kele na mfunu ya lusadisu. Kubasika 17 :8-16, kapu 18
15. Nzambi pesaka bansiku ya nene (kumi) na Yandi. Kubasika kapu 19-20 16. Nzambi tendulaka bansiku na Yandi sambu na luzingu ya lumbu na lumbu. Kubasika somere bakapu 21-23, detayi kapu 24
17. Nzambi lombaka makabu kutunga sika ya bisambu, Yandi songaka bo nki mutindu kusala yo. Kubasika kapu 25-31 somere
18. Bantu kufwaka bansiku ya nene ya Nzambi. Kubasika kapu 32
19. Nzambi pesaka bansiku na Yandi diaka. Kubasika kapu 33-35
20. Bantu salaka nzo ya bisambu ya ntenta, bo yantikaka kusamba kuna. Kubasika 36-40
21. Nzambi songaka Moize bansiku ya nkaka na kati ya nzo ya bisambu ya ntenta. (Somere ya mukanda ya Levi yonso, kapu 1-27)
22. REVISIO YA MIKANDA YA KUBASIIKA TI LEVI
23. KUBAKISA SIIKA YA MIKANDA YAI NA KATI YA LUKANU YA BIBLE

Nki kele na kati ya baleso yai :

Beto ta longa mukanda ya Kubasika kuluta mingi, sambu istware mingi kele na kati na yo ya kele mfunu nde beto bakisa.

Mukanda ya Levi kele bansiku mingi ke tadila bansiku ya Bayuda. Yo yina, beto ke sala kaka lesi mosi (Leso 22) na somere ya mukanda yina. Baleso zole ya nsuka kele revisio ya mikanda ya Kubasika ti Levi, ti kuyindula mikanda yai na kati ya lukanu ya Bible ya mvimba.

Leso 1. Bantu ya Israele kotaka na kimpika.

Kubasika 1 :1-14

I. Preparatio ya moniteur sambu na lesu yai [Moniteur, sala parti yai na ntwala ntangu ya kulonga]—

Bakisa Kikuma ya Luso yai :

Ata beto lenda mona bampasi mingi na luzingu yai, Nzambi kele ditadi na beto ya lenda nikana ve. Yo yina, konso ntangu beto ta tula ntima na Yandi, ata na ntangu ya kiese, ata na ntangu ya mpasi.

Yilama na bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesu yai :

Landa, Mo' Ta Landa Nge, Mfumu
Mfumu Zaba Nzila na Mono

Yilama na verse ya bana ta longuka :

Beno tula ntima na Mfumu Nzambi tii kuna, sambu Yandi kele dikunzi na beto ya mvula na mvula ; beto fweti tinina kaka na Yandi. Yezaya 26 :4 (Bana ya fioti tuba kaka bandinga ya kele sulinye.)

II. Kulonga Mikanda ya Bible –

Mukanda ya ntete ya Bible nki ? (Kuyantika)

Mukanda ya zole ya Bible nki ? (Kubasika)

Beto binga yo Kubasika, sambu na luyantiku ya mukanda yai ya zole, bantu ya Israele kuma bampika na nsi ya Ezipre. Mukanda yai songa mutindu bo basikaka na kimpika yina.

III. Kusala Revisio –

Beto me landa dezia mikanda ya Kuyantika ti ya Yobi. Na nsuka ya mukanda ya Kuyantika, fami ya Yozefi vandaka wapi ? (Ee, na nsi ya Ezipre.)

Tata ya Yozefi, Yakobi, Nzambi pesaka yandi zina Israele. Yandi vandaka na bana ya bakala 12, ya kumaka batribu 12 ya Israel. Ebuna, ntangu mukanda ya Kubasika ke yantika, Israele ikele na Ezipre. Mfumu ya Ezipre ya bo bingaka Farao, yandi me yamba bo kuna, sambu na mpila ya ngolo ya Yozefi sadisaka bo na ntangu ya nzala. Na

luyantiku, bantu ya Israele vandaka mbote na Ezipre.

IV. Kulonga bana lesu yai --

Kuyantika lesu :

Beto me longuka muntu mosi ya vandaka ntete na luzingu ya mbote, kansi luzingu na yandi balulaka mutindu ya nkaka na kati ya lumbu mosi. Nani yina ? (Yobi.)

Bantu ya Israele monaka kaka kiteso mosi. Na nsuka ya mukanda ya Kuyantika, bo vandaka kuzinga na kiese na Ezipre, ti Mfumu ya bo bingaka Farao, yandi vandaka kuyamba bo na kiese yonso. Ntangu yai, na mukana ya Kubasika, ti beto ta mona kana kiese yina landaka, to kana ntangu ya mpasi kwisaka.

Developpement--Malongi ya nene ya lesu yai na bandambu 4 :

1.1 Bantu kaka 70 ya fami ya Israele kwendaka na Ezipre.

Tangila bana : Kubasika 1 :1 & 5a

1 Bana ya Yakobi, bayina kwendaka ti yandi na nsi ya Ezipre, konso muntu na fami na yandi, bo yai : (bo tangaka bazina ya bampangi 11 ya Yozefi).

5a Bantu yonso na fami ya Yakobi mpenza, bo vandaka bantu makumi nsambwadi (70)...

Yula bana bakeshio ke tadila baverse yai.

Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.

Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

1.2. Na bandonga ya fami na nima, bana ya Israele kumaka mingi. (Kubasika 1 :6-7)

Tangila bana : Kubasika 1 :6-7,

6 Yozefi, bampangi na yandi, ti bantu yonso yina butukaka na ntangu na yandi, bo fwaka.

7 Kansi bantu ya Israele butaka bana mingi ; bo kumaka bantu mingi-mingi mpenza ti ngolo, mpidina ntoto yonso fulukaka na bo mpamba.

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

1.3. Farao ya mpa ya zabaka Yozefi ve, yandi wilaka bo boma, yandi sosaka kumanisa bo.
(Kubasika 1 :8-10)

Tangila bana :

- 8 Ntangu yai, bo tulaka mfumu ya nkaka na nsi ya Ezipte, mfumu yina zabaka Yozefi ve.*
- 9 Yandi tubaka na bantu na yandi nde : « Atasio ! Bantu yai ya Israele me kuma mingi, bo me kuma mpi ngolo mingi kuluta beto.
- 10 Ebuna beto baka mayele, beto sosa mpila nde bo kuma diaka mingi-mingi ve. Mbala ya nkaka, na ntangu ya bitumba, bo ta wakana na bambeni na beto sambu na kunwana na beto, mpidina bo lenda tina ka bo.”

*NB sambu na bana ya me yela: Bantu ya ke longuka istware ya Ezipte, bo mona nde mfumu yina vandaka Farao Sesotris le 3eme. Ata bastatu na yandi songa luse mosi ya makasi ti ya kiese ve.

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

1.4. Yo yina, yandi kumisaka bo bampika, ti yandi pesaka bo kisalu ya ngolo. (Kubasika 1 :11-14, Kuyantika 15 :13) Tangila bana :

- 11 Yo yina, bantu ya Ezipte tulaka bakapita sambu na kupesa bantu ya Israele mpasi na bisalu ya kingolo-ngolo... .
- 12 Kansi, ata bantu ya Ezipte vandaka kumonisa bantu ya Israele mpasi, bantu ya Israele vandaka kukuma kaka mingi-mingi ; bo panzanaka na ntoto yonso. Bantu ya Ezipte yantikaka kutina bantu ya Israele boma.
- 13-14 Yo yina, bo pesaka bo bisalu ya ngolongolo bonso bampika. Luzingu (na bo)

kumaka mpasi mpenza sambu na kisalu ya nku ya bo vandaka kupesa bo ... .

Bana bambuka mbikudulu ya Nzambi songaka tata na bo Abrahami bamvula kiteso ya bamvula 250 me luta :

Kuyantika 15 :13 : Ebuna Mfumu Nzambi tubilaka yandi (Abrahami) nde : “Zaba mbotembote nde bana na nge ta vanda banzenza na nsi ya nkaka ;bo ta vanda bampika, bantu ta niokula bo bamvula nkama iya (400).

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

Kumanisa leso :

Luzingu ya beto bantu kele na bantangu ya kiese, ti bantangu ya mawa ti ya mpasi. Bana ya Israele kotaka na Ezipte na kiese yonso, kansi na nimanima, mfumu ya mpa telamaka ya bambukaka Yozefi ve. Bo kumaka bampika. Luzingu kumaka mpasi.

Na luzingu na beto bakristo mpi, ntangu ya kiese ti ya mpasi ikele. Bonso bana ya Israele, beto fweti nikana ve, ata luzingu ya kiese baluka, yo kuma luzingu ya mpasi. Nzambi na beto kele ditadi ya lenda baluka ve. Beto tula Yandi ntima.

Devoir sambu na bakristo :

Devoir mono ke pesa beno bakristo na mposo yai, yo yai : Konso lumbu, beno yindula mingi ve kana lumbu yina kele kiese to mpasi. Kaka tula ntima na Nzambi konso lumbu. Yindula Yandi, sosa Yandi, lomba zina na Yandi, ti pesa Yandi lukumu.

Kubinga bana ya zaba Yesu ntete ve :

Kansi, mbala ya nkaka ntangu mono tubaka nde, “beno bakristo”, nge bakisaka ve mono zolaka kutuba nani. Mbala ya nkaka nge zaba ve kana nge kele mukristo. Mukristo kele muntu ya me balula ntima sambu na Yesu. Yandi me bika nzila ya kuzola masumu. Yandi me balula, me kota na nzila kulanda Yesu. Yandi me binga zina ya Nzambi

kulomba ndolula ya masumu yonso na yandi. Kana nge zaba ve kana nge me zenga sambu na Yesu, nge lenda zenga kaka bubu yai sambu na Yandi. Kana nge zola beto kutendula nge diaka, na nima ya ecodim, ntangu bantu ya nkaka basika, nge basika ve, kansi nge kwisa kuvanda awa. Beto ta kwisa kusadisa nge.

== NSUKA YA LESO 1 ==

Leso 2. Faro sosaka kumanisa bana ya Israele, kansi fami ya Moize bumbaka yandi.

Kubasika 1 :15—2 :1-10

I. Preparatio ya moniteur sambu na leso yai - [Moniteur, sala parti yai na ntawala ntangu ya kulonga].

Yilama na kikuma ya leso yai : Na nsuka ya leso yai, bana ta bakisa nde ata konso mambu bwila beto, Nzambi kele kaka ti beto sambu na kusadisa beto. Yo yina, bo ta tula Yandi ntima konso lumbu, ata na kiese, ata na mpasi.

Yilama na bankunga ke kwenda nzila mosi ti leso yai :

Bankunga 46 :2-3a

Mfumu Zaba Nzila na Mono

Yilama na verse ya bana ta longuka : [Moniteur, songa bana verse na ntawala kulonga leso. Bo tuba yo mbala zole, ebuna nge twadisa bo kuyimba yo mbala zole.]

2 Nzambi kele kisika ya beto ke tininaka, Yandi muntu ke pesaka beto ngolo ; konso ntangu kana mpasi kele, Yandi ke sadisaka beto.

3 Yo yina, beto lenda wa boma ve... Bankunga 46:2-3a

II. Kulonga Mikanda ya Bible –

Kulonga mikanda ya Bible :

Mikanda ya Kuwakana ya Ntama kele 39

Mikanda ya Kuwakana ya Mpa kele 27

Yonso kele mikanda 66

Na mikanda yai, Ndinga ya Nzambi me lunga. Beto ke yika mikanda ya nkaka diaka ve.

Yonso ke tuba lukanu ya Nzambi sambu na kugulusa bantu ya makanda yonso na Mwana na Yandi Yesu Kristo.

Mikanda 5 ya ntete ya Bible beto binga bo, "Mikanda ya Moize."

[Moniteur, twadisa bana kuyimba nkunga, "Mikanda ya Moize."]

[Moniteur, twadisa bana kutuba mikanda 5 ya Moize :] Kuyantika, Kubasika, Levi, Kutanga, Kulonga.

III. Kusala revisio --

Nzambi tubaka ntama na Tata ya Bana ya Israele Abrahami, kusonga yandi nde bana na yandi ta vanda banzenza na nsi ya nkaka (Kuyantika 15:13a). Yo salamaka na ntangu ya Yozefi bingaka fami na yandi kukwenda na Ezipe na ntangu ya nzala. Beto me mona mambu yai na nsuka ya mukanda ya Kuyantika.

Ata Farao yambaka bo ntete, na nima ya ntangu, bo yonso fwaka, ti Farao mpi fwaka. Farao ya mpa, yandi zabaka ve fami ya Yozefi. Yandi waka boma sambu bana ya Israele vandaka kuyela mingi. Yo yina, yandi kumisaka bo yonso bampika.

Bambuka nde, Nzambi songaka yai mpi na Tata ya ntama Abrahami. Yandi tubaka nde, "bo ta vanda bampika, bantu ta niokula bo bamvula nkama iya (400)." Ntangu yai, mbikudulu yina mpi me salama na mpila Nzambi tubaka.

Beto landa diaka histoire na bo ntangu bo vandaka bampika ya vandaka kumona mpasi mingi na Ezipe. IV. Kulonga Leso Yai na Bana -

Kuyantika leso :

Beto me bika bantu ya Israele na kimpika na Ezipe. Keti yina kele kiese to mpasi ? Ee, yo kele mpasi kaka. Kansi bambuka nki verse na beto me tuba,

“Konso ntangu, kana mpasi kele, Yandi ke sadisaka beto. Yo yina, beto lenda wa boma ve.” Kana beto ke wa boma ve, kele ve sambu mpasi kele ve. Mpasi ikele. Yo kele sambu beto zaba nde Nzambi ke sadisa beto.

Developpement--Mambu ya nene ya lesy yai na bandambu 6 :

2.1. Farao pesaka ordre ya mbi. Bantu ya butisaka bankento ya Israele, bo kufwa bana ya bakala yonso. Kubasika 1 :15-16

Tangila bana : Kubasika 1 :15-16

15 Ebuna mfumu ya Ezipte tubaka na bankento ...bayina vandaka kubutisa bankento ya Ba-Ebreo, nde : 16 “Ntangu beno ke butisa bankento ya BaEbreo, kana mwana kele bakala, beno fwa yandi. . .”

Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
 Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
 Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

2.2. Bankento yina landaka ordre ya Farao ve. Yo yina, Nzambi sakumunaka bana ya Israele nde bo kuma mingi ti ngolo diaka. Kubasika 1 :17-21

Tangila bana : Kubasika 1 :1-19 17 Kansi bankento yina salaka ve mutindu mfumu tubaka, sambu bo tinaka Nzambi boma ; bo fwaka bana-babakala ve.

18 Ntangu yai, mfumu bingaka bankento yango nde : “Sambu na nki beno ke sala mutindu yai, beno ke fwa ve bana-babakala ? »

19 Bo vutulaka nde : « Bankento ya BaEbreo...ke monaka mpasi ve na kubuta ; bo ke butaka bo mosi na ntwala, ntangu beto me kuma ntete ve. »

20-21 Nzambi salaka mambote na bankento yina vandaka kubutisa ; Yandi pesaka bo bana mingi

sambu bo zitisaka Yandi. Ebuna bantu ya Israele kumaka kaka mingi-mingi ti ngolo.

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

2.3. Farao pesaka ordre ya zole nde, bana ya babakala yonso, bo fweti losa bo yonso na nzadi ya Nile. Kubasika 1 :22

Tangila bana : Kubasika 1 :22 22 Ntangu yai mfumu ya Ezipte songaka bantu na yandi yonso nde : « Konso mwana-bakala yina me butuka na Ba-Ebreo, beno losa yandi na nzadi ya Nile, kansi bana-bankento beno bika bo. »

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

2.4. Moize butukaka, ebuna bibuti bumbaka yandi bangonda 3. Kubasika 2 :1-2

Tangila bana : Kubasika 2 :1-2

- 1 Muntu mosi ya dikanda ya Levi kwelaka nkento na dikanda mpi yo yina ya Levi.
- 2 Nkento bakaka divumu, yandi butaka mwana ya bakala. Ntangu mama ya mwana monaka nde mwana kele kitoko, yandi bumbaka yandi bandonga tatu.

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

2.5. Na nima, bo bumbaka bebe Moize na kitunga na kati ya matiti na lweka ya Nile. Kubasika 2 :3-4

Tangila bana : Kubasika 2 :3-4

3 Na nima, yandi monaka nde mpila ya kubumba yandi tii kuna kele ve. Yo yina, yandi bakaka kitunga, yandi pakulaka yo gudro, yandi tulaka mwana muna, ebuna yandi kwendaka kutula yandi na kati ya matiti yina kele na lweka ya nzadi ya Nile.

4 Mwana yango, mbuta na yandi ya nkento kwendaka kutelama mwa-ntama na kutala kana nki mambu ta bwila mwana.

Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.

Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

2.6. Mwana-nkento ya Farao monaka bebe, ti wilaka yandi mawa. Yandi pesaka mama na yandi nzila kusansa yandi tii yandi me yela ndambu. Na nima, yandi zingaka na nzo ya Farao. Kubasika 1 :5-10

Tangila bana : Kubasika 1 :5-6 5 Mfumu ya nene ya Ezipre vandaka na mwana ya nkento. (Yandi) kwisaka kukulumuka na nzadi sambu na kuyobila...Mwana ya mfumu monaka kitunga na kati ya matiti, ebuna yandi tindaka mwana-nkento mosi nde : “Kwenda kubakila mono kitunga yina, kwisa na yo.” Yandi kwisaka kunata kitunga,

6 ebuna ntangu mwana ya mfumu kangulaka yo, yandi ke mona mwana ya bakala ke dila.

Yandi wilaka yandi mawa, yandi tubaka nde : “Yai kele kaka mwana ya Ba-Ebreo.”

7 Ntangu yai, mbuta ya mwana kwisaka kutubila mwana ya mfumu nde : « Pardo, keti nge zola mono kwenda kubingila nge nkento mosi ya

Ba-Ebreo sambu na kwisa kupesa mwana yai mabele ? »

8 Mwana ya mfumu nde : « Mambu ve, kwenda. » Ebuna (yandi) kwendaka kubinga mama na yandi.

9 Mwana ya mfumu tubaka na mama nde : « Baka mwana yai, sansila mono yandi, ebuna mono ta futa nge... .

10 Ntangu mwana me yela, yandi nataka yandi na mwana ya mfumu. ...Yandi pesaka yandi zina Moize, sambu yandi tubaka nde : « Mono lokutaka yandi na masa. »

NB sambu na bana ya me yela :

Na nima na kati ya Bible, beto longuka bazina ya fami ya Moize : Tata na yandi Amrami, mama na yandi Yokebedi, mbuta ya bakala Aaroni, ti mbuta ya nkento Mariami. Beto ta mona bo diaka na baleso ke kwisa.

Kumanisa lesò :

Faraò me kuma makasi mingi, me zenga nde yandi fweti manisa bana ya Israele. Kansi tala mpila Nzambi sadisaka bo. Ntete, bana ya butisaka bana na bo, bo salaka na mpila ya mayele sambu bo kufwa bana ve. Ya zole, Nzambi sadisaka fami ya Moize nde bo sansa yandi tii ntangu yandi me yela. Na nima, yandi kwenda kuzinga na nzo ya mfumu ya zolaka kufwa yandi. Muntu yai Moize kele mfumu mingi, sambu kele yandi ya Nzambi ta sadila kukatula bantu na yandi na kimpika. Kansi beto ta mona yo na bamposo ke kwisa.

Ntangu ya mpasi sambu na bana ya Israele, kansi na kati na yo, Nzambi vandaka sikamosi ti bo, Nzambi vandaka mpi kusadisa bo mpila yo ke tuba na verse na beto.

[Moniteur, ntangu yai bana lenda yimba verse mbala zole diaka. Na nima, tula bana na bandambu zole : Bana ya Kinshasa ti Bana ya Lubumbashi. Bo sala kompetisio nani lenda tuba verse kuluta mbote.]

Devoir sambu na bakristo :

Beno bana ya me tula ntima ya Yesu dezia, devoir mono ke pesa beno mposo yai ikele kutula ntima na Nzambi konso lumbu, ata lumbu na nge vanda ya

kiese to ya mpasi. Konso lumbu, kubinga zina ya Nzambi kulomba lusadisu na Yandi.

Kubinga bana ya zaba Yesu ntete ve : Mbala ya nkaka nge zaba ve kana nge me tula ntima na Yesu. Bible ke songa beto nde beto lenda zaba mambu yina. Kuwa 1 Yoane 5 :13 : ‘Beno bayina me tulaka ntima na Mwana-Nzambi, mono ke sonikila beno mambu yai sambu beno kuzaba nde beno ke na moyo ya mvula na mvula.’ Nge fweti vanda ve na keti-keti. Kana nge zola kuzaba ya kieleka, na nima ya ecodim me mana, ntangu bana ya nkaka basika, nge kubasika ve, kansi kwisa kuvanda awa na bakiti yai [moniteur songa bakiti yina]. Beto ta kwisa kusadisa nge sambu nge mpi lenda zaba nde nge me guluka.

==== NSUKA YA LESO 2 ====

Leso 3. Moize fwaka muntu na makasi, ebuna yandi tinaka.

Kubasika 2 :11-22

I. Preparatio ya moniteur sambu na lesy yai - [Moniteur, sala parti yai na ntwala ya ntangu ya kulonga].

Yilama na kikuma ya lesy yai :

Na nsuka ya lesy yai, bana ta bakisa ti ndima nde beto fweti sadila Nzambi na mpila ya Yandi ke ndimaka, na mpila ya beto mosi ve.

Moniteur, yilama na bankunga ke kwenda nzila mosi ti lesy yai : Mfumu Zaba Nzila na Mono Tesa Mono

Moniteur, yilama na verse ya bana ta longuka : Kudiyindula ve nde nge kele mayele ; lemfuka kaka na Mfumu Nzambi, buya na kusala mbi.

Bingana 3 :7

II. Kulonga mikanda ya Bible --

Bana yimba « Mikanda ya Moize ». Moize sonikaka mikanda yai tanu, ti yandi kele muntu ya nene na kati na yo. Bana tuba Mikanda 5 ya Moize.

Pesa bo devoir kulonguka kutuba yonso, bo mosi. Songa bo index ya mikanda na luyantiku ya Bible, ti songa bo mikanda 5 ya Moize na kati na yo.

III. Kusala revisio --

Na mposo me luta, beto monaka nde :

Mfumu ya nene Farao zolaka kusala nki mambu ya mbi ?

(Kufwa bana ya bakala yonso ya bantu ya Israele)

Nani me butuka?

(Mwana Moize)

Nani sansaka yandi ntangu yandi vandaka fioti ?

(Mama na yandi Yokebedi, na nswa ya Farao, sambu mwana-nkento na yandi wilaka mwana Moize mawa)

Nani sansaka Moize na jeunesse na yandi ?

(Mwana-nkento ya mfumu ya nene Farao)

Kulanda devoir ya lesy me luta : Na mposo me luta, beto lombaka beno bakristo kubinga zina ya Nzambi konso lumbu, kutula Yandi ntima ata na bilumbu ya kiese, ata na bilumbu ya mawa ti ya mpasi. Nani tulaka ngolo kusala yo na mposo me luta ? Nani monaka bilumbu ya mpasi ? Keti beno lenda songa beto nki mpasi beno monaka ti nki mutindu beno tulaka Nzambi ntima ?

IV. Kulonga lesy yai --

Kuyantika lesy :

Beto me bika Moize wapi ? (Ee, yandi me yela, ebuna yandi me kuma mwana ya mwana-nkento ya mfumu ya nene ya Ezipte ya bo bingaka Farao.)

Moize yelaka na nzo ya mfumu ya nene na jeunesse yonso na yandi tii ntangu ya yandi me kuma mbuta.

Kana muntu ke zinga na nzo ya mfumu ya nene, luzingu na yandi ta vanda nki mutindu? Madia nki mutindu ? Nzo-nkanda nki mutindu ? Bilele nki mutindu ?

Developpement--Mambu ya nene ya lesy yai na bandambu 5 :

3.1 Ata Moize yelaka na nzo ya Farao ya Ezipte, yandi waka kimpangi ti bantu ya Israele.

Tangila bana : Kubasika 2 :11

11 Kilumbu mosi, ntangu Moize me kuma mbuta, yandi kwendaka kutala bampangi na yandi Ba-Ebreo. Yandi monaka nde bo ke mona mpasi na bisalu ya kingolo-ngolo. Yandi monaka mpi muntu mosi ya Ezipte ke fwa mpangi na yandi Mu-Ebreo.

Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

Bana bageste to mwa-senet i ya ke songa nki me salama.

Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

3.2 Moize monaka mpasi sambu na mpasi ya bampangi na yandi, yo yina yandi fwaka muntu ya Ezipte ya vandaka kupesa bo mpasi.

Tangila bana : Kubasika 2 :12

12 Yandi talaka ndambu na ndambu, yandi monaka muntu ve ; ebuna yandi fwaka muntu ya Ezipte, yandi bumbaka yandi na kati ya zelo.

[Moniteur, awa kele sika ya mbote kusonga bana verse ya kulonguka, Bingana 3:7. Bo lenda tanga yo na carte to na tableau to na zelo. Kana mpila kele ve bo kutanga yo, nge tangila bo fraz na fraz, ti bo tuba na nima na nge. Bo ta tuba yo mbala tatu, na nima nge ta landa lesò diaka.]

Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

Bana bageste to mwa-senet i ya ke songa nki me salama.

Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

3.3 Moize banzaka nde muntu zabaka ve nki yandi me sala, kansi bantu mingi zabaka, ata Farao mpi.

Tangila bana : Kubasika 2 :13-15a

13 Na kilumbu landaka, yandi vutukaka na kutala diaka bampangi na yandi. Yandi monaka Ba-Ebreo zole ke nwana. Yandi tubaka na muntu yina salaka mbi nde : « Sambu na nki nge ke bula mpangi na nge ? »

14 Muntu yina tubaka nde : « Nani muntu tulaka nge mfumu na kusambisa beto ? Nge zola fwa mono mutindu nge fwaka muntu ya Ezipte ? » Moize waka boma, yandi nde : « A, bantu me zaba mambu yina ya mono salaka.”

15a Ntangu mfumu ya Ezipte waka mambu yina, yandi sosaka mpila ya kufwa Moize . . .

Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

Bana bageste to mwa-senet i ya ke songa nki me salama.

Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

3.4 Na boma, Moize tinaka na nsi ya Madiani, sika bantu yambaka yandi

Tangila bana : Kubasika 2:15-21 15b . . .
kansi Moize tindaka, yandi kwendaka kuzinga na nsi ya Madiani.

16 Nganga-Nzambi na nsi yina vandaka na bana-bankento nsambwadi. Kilumbu mosi, ntangu Moize vandaka me vanda penepene na bidulu mosi ya masa, bana-bankento yango kwisaka kubaka masa. . .

17 Kansi bantu ya nkaka ke kebaka bambisi, bo kwisaka kukula bana-bankento yango. Ntangu Moize monaka mpidina, yandi kwendaka kusadisa (bo), yandi pesaka bambisi na bo masa.

18 Ntangu bo vutukaka na tata na bo Yetro, yandi yulaka bo nde: “Ebwe, bubu yai beno me kwisa kuvutuka nswalu mpidina?

19 Bo vutulaka nde: “Muntu mosi ya Ezipte me sadisa beto, yandi me katula beto na maboko ya bantu yina ke kebaka bambisi ; yandi me pesa mpi bambisi na beto masa.”

20 Tata na bo nde : . . . Beno kwenda kubinga yandi, yandi kwisa kudia na beto.”

21 Moize monaka nde kele mbote kuvanda kuna. Ebuna Yetro pesaka yandi nkento, nkento yango mwana na yandi Sefora.

NB kutendula bana : Madiani bubuyai kele parti ya nsi beto binga Arabie Saudique. Bo vandaka bampangi ya bantu ya Israele. Na nima nkento ya Abrahami Sara fwaka, Abrahami kwelaka diaka nkento zina ya Ketura (Kuyantika 25 :2). Bo butaka bana, na kati na bo Madiani. Sika ya bana ya Madiani zingaka, bo bingaka yo nsi ya Madiani.

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

3.5 Moize ti Sefora butaka mwana Gershom. Kubasika 2 :22

Kumanisa lesò :

Moize zolaka kusadisa bampangi na yandi Israele na mpasi ya bo vandaka kumona na Ezipre. Kansi yandi lombaka ve Nzambi kusonga yandi nki mutindu kusala yo. Yandi salaka na mabanza na yandi mosi, na makasi na yandi mosi.

Bantu zabaka yo, yo yina mfumu ya nene Farao zolaka kufwa yandi. Na boma, Moize tinaka mwantama, na nsi ya nkaka ya bampangi distant. Yandi zingaka na nsi ya Madiani. Kansi ata kuna, Nzambi vandaka kusadisa yandi, ti kuyidika yandi sambu, kana ntangu ya Nzambi lunga, Moize kukatula bantu ya Israele na kimpika. Ntangu yina, yandi sala yo na mpila ya Nzambi ta songa yandi.

Bana yimba ti kina :

Moize ti Sefora
Bo butaka mwana ya bakala
Zina na yandi Gershom
Disongidila nde, ‘Nzenza.’

Verse ya Kulonguka : [Moniteur, longa verse ya kulonguka, Bingana 3 :7 ntangu yai. Bana lenda tuba yo

na bavva mutindu na mutindu. Na nsuka, bana tatu tesa kutuba yo bo mosi ti bana ya nkaka vanda bazuzi kana bo me tuba yonso mbote.]

Devoir sambu na bakristo : Keti nge me sala mambu mosi ya nge monaka mfunu ti mbote, kansi nge sosaka Nzambi ve sambu na kuzaba nki mutindu nge fweti sala yo ?
Kusala na mpila na beto mosi, yo ke sadisa ve.
Kusala na mpila ya Nzambi songa beto, yo ta sadisa mbote.

Beno ya kele bakristo, beno ya me yamba Yesus Kristo bonso Mvulusi na beno, devoir mono ke pesa beno, yo yai : Na mposo yai ya mvimba, lomba Nzambi kutwadisa nge na yonso nge sala.

Kubinga bana ya zaba Yesu ntete ve :

Kansi, nge, mbala ya nkaka nge me yamba Yesu ntete ve na luzingu na nge. Nge lenda landa nzila na Yandi ve, kana nge me kuma mwana na Yandi ntete ve. Yesu kele konso ntangu kuvilingila nge. Yandi me sila nde, « Konso muntu yina ta kwisa na Mono, Mono ta buya yandi ve » (Yoane 6 :37). Kwisa na Yesu bubuyai na ntima na nge yonso. Yandi ta buya nge ve. Yandi ta yamba nge bonso mwana na Yandi ti nduku na Yandi.

Kana nge ke sosa lusadisu kuyamba Yesu, na nima ya ecodim, kubasika ve ti bana ya nkaka, kansi kwisa vanda na zulu ya bakiti yai awa [moniteur, songa wapi.] Beto ta vanda na kiese na kusadisa nge kuyamba Yandi.

==== NSUKA YA LESO 3 ===

Leso 4. Nzambi bingaka Moize ti tindaka yandi na Farao.

Kubasika 2 :23-25, 3 :1-22, 4 :1-17

I Preparatio ya moniteur sambu na lesò yai – (kusala na ntwala ya ntangu ya kalasi)

Yilama na kikuma ya lesò :
Nzambi kele na kisalu sambu na konso muntu. Beto ndima ntangu Yandi binga bo.

Yilama na verse ya kulonguka :

Kubasika 3 :10-12a (Nzambi na Moize :) 10
Ebuna ntangu yai, kwenda, Mono ke tinda nge na mfumu ya Ezipre sambu nge basisa bantu na Mono yai . . .

11-12a Moize tubaka na Nzambi nde : « Mono kele nani na kwenda kutelama na meso ya mfumu ya nene ya Ezipre ? » 12 Nzambi tubaka nde : “Mono ta vandaka ti nge... »

Yilama na bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesy yai :
Kwenda na Yesu
Mfumu Zaba Nzila na Mono

Yidika bima ya ta vanda mfunu sambu na lesy yai : Bana ta yantika kulonguka mikanda 5 ya Moize. Yo yina, sala papie ya kele na zina ya konso mwana na ntwala ntangu ya kalasi. Konso mwana ya longuka yo, sonika design ya ψΨ় na zina ya yandi. Nata papie yina ti marker ya kusonika ρΨ় na kalasi.

II. Kulonga Mikanda ya Bible -- [Moniteur nge pesaka devoir nde bana longuka kutuba mikanda tanu ya Moize. Lomba bana iya kutuba yo. Kana mwana zaba yonso ve, kuvingga yandi ve, kaka songa yandi kutula ngolo diaka kulonguka yo. Dessiner ρ়Ψ় na nima ya zina ya konso mwana ya zaba kutuba yo. Beto ta landa yai mposo na mposo tii ntangu bo yonso me longuka yo.] Bana yimba nkunga, ‘Mikanda ya Moize.’

III. Kusala Revisio --

Revisio ya lesy me luta :

Beto me bika Moize wapi ?

(Na nsi ya Madiani)

Sambu na nki yandi kwendaka kuna ?

(Sambu na kutina mfumu ya nene ya Ezipre ya bo bingaka Farao)

Sambu na nki Farao sosaka kukanga Moize ?

(Sambu yandi waka mutindu Moize fwaka muntu ya Ezipre ya pesaka bantu ya Israele mpasi.)

Nki Moize salaka na nsi ya Madiani ?

(Bamvutu possible :

--Yandi sadisaka bankento kupesa masa na bambisi na bo

--Yandi zingaka na nzo ya nganga-Nzambi mosi zina ya Yetro

--Yandi kwelaka Sefora ti butaka mwana.

IV. Kulonga bana lesy yai –

Kuyantika lesy :

Keti nge me kudiyula, « Nki Nzambi zola mono kusala to kukuma ? Keti mono fweti vanda infirmier to commersante ? Pasteur to choriste ? Mama ya fami ya nene to longi ?

Nzambi vandaka na kisalu sambu na Moize—kutwadisa bantu ya Israele kubika kimpika na Ezipre. Moize tinaka na nsi ya Madiani na age ya 40, ti yandi salaka bamvula 40 diaka kuna. Ntangu yai, yandi me kuma na bamvula 80. [Moniteur, informatio yai kele na malongi ya Bisalu 7 :23 & 30.] Nki Nzambi zola yandi kusala ntangu yai ?

Developpement--Mambu ya nene ya lesy yai na bandambu 5 :

4.1 Kima ya yituka bendaka atasio ya Moize=nti ya vandaka kupela tiya, kansi kuzika ve.

Tangila bana :

3 :1 Moize vandaka kusala kisalu ya kukebaka mameme ti bankombo ya bukilo na yandi Yetro . . . Yandi nataka bambisi. . . tii yandi kwisaka kukuma na ngumba . . . ya Nzambi.

2 . . . Moize monaka nde mwa-nti . . . ke pela tiya, kansi yo ke zika ve.

3 Yandi tubaka . . . nde : « Mono kwenda penepene, mono taleti kima yai ya kuyituka. . . » □ Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.

Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

4.2 Nzambi tubaka na yandi na kati ya mwa-nti yina, nde Yandi me mona mpasi ya Israele. Yandi me kulumuka sambu na kubasisa bo na kimpika na diboko ya Moize. Kubasika 3:4-10

Tangila bana :

4 . . . Ebuna Moize waka ndinga ya Nzambi ke basika na kati ya mwa-nti nde: “Moize! Moize!” Yandi nde : “Mono yandi yai.”

... 6 Mono kele Nzambi ya bankaka na nge”...

7 Mfumu Nzambi tubaka diaka nde : “Mono me mona . . . mutindu bantu na Mono ke mona mpasi na nsi ya Ezipte . . . mutindu bo ke dilaka . . . Ya kieleka, Mono me zaba bampasi na bo.

8 Yo yina, Mono me kwisa kukulumuka sambu na kukatula bo. . . ti kunata bo na nsi ya nkaka yina kele mbote mpenza . . .

... 10 Ebuna ntangu yai, kwenda, Mono ke tinda nge na mfumu ya Ezipte sambu nge basisa bantu na Mono . . . Israele . . .”

Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.

Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

4.3 Moize ndimaka kisalu yina nswalu ve.

Kubasika 3:11-15

Tangila bana :

11-12 Moize tubaka na Nzambi nde : « Mono kele nani na kwenda kutelama na meso ya mfumu ya nene ya Ezipte . . . kubasisa bantu ya Israele na Ezipte?” Nzambi tubaka nde: “Mono ta vandaka na nge . . .

13 Kansi Moize tubaka na Nzambi nde :

« Ntangu Mono ta kwenda kutubila bantu ya Israele . . . , kana bo yula . . . : ‘Nzambi yango zina na Yandi nani ?’ ebuna mono ta tuba nki ?

14 Nzambi tubaka nde, « . . . Nge fweti tuba mutindu yai. . . : ‘Muntu me tinda mono na beno, zina na Yandi ‘Mono-Kele.’

15 Songa bantu ya Israele mpi nde :

‘Mfumu Nzambi, Nzambi ya bankaka na beno . . . Muntu me tinda mono na beno. Yai kele zina na Mono tii kuna. . . .”

Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.

Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

4.4 Nzambi tindaka Moize ntete na bambuta ya Israele ti pesaka yandi bidimbu kusonga nde Yandi me tinda yandi.

Tangila bana :

16 Ntangu yai, kwenda kubinga bambuta ya bantu ya Israele, bo kwisa kisika mosi ; ebuna nge tubila bo nde : ‘Mfumu Nzambi, Nzambi ya bankaka na beno . . . me songa mono nde . . . Yandi me mona mutindu bantu ya Ezipte ke pesa beno mpasi.

17 Ebuna Yandi me zenga nde Yandi fweti basisa beno na nsi ya Ezipte . . . ke nata beno na ntoto . . . mosi ya mbote’ . . .

18 « . . . Ebuna nge ti bambuta, beno ta kwenda kutuba na mfumu ya Ezipte nde : ‘Mfumu Nzambi, Nzambi na beto Ba-Ebreo, me kwisa kumonika na beto. Pardo, pesa beto nzila beto sala vwayaze ya bilumbu tatu na ntoto ya zelo

na zelo sambu na kupesa makabu na Mfumu Nzambi . . . na beto.’

20 . . . Mono ta pesa bantu ya Ezipte ndola na bidimbu ya boma yina ya Mono ta sala kuna. Ebuna yandi ta bika beno na kwenda . . .

4 :1 Moize tubaka na Mfumu Nzambi nde : “Kansi kana bantu ya Israele kundima ve . . . nki mono ta sala ?”

- 2 Mfumu Nzambi yulaka yandi nde : “Nki kima yina na maboko na nge ? Moize nde : “Mwanti.”
- 3 Nzambi nde : “Losa yo na ntoto. » Ntangu Moize losaka yo na ntoto, yo kumaka nioka. . .
- 4 ...Mfumu Nzambi tubaka na yandi nde : « Kwisa, kusimba yo na mukila. » Moize simbaka yo, ebuna yo kumaka diaka mwa-nti.
- 5 Mfumu Nzambi nde, « Nge ta sala mpidiyai, mpidina bo ta ndima nde Mono Mfumu Nzambi ... »
- 6 Mfumu Nzambi tubaka diaka na Moize nde : « Kotisa diboko na nge na lele. » Moize kotisaka diboko ; ntangu yandi basisaka yo, yo vandaka me fuluka na . . . maladi ya lepre . . .
- 7 Mfumu Nzambi nde : « Vutula diaka diboko na nge na lele. » Moize vutulaka yo ; ntangu yandi basisaka yo diaka, yo vandaka mbote . .
- 8-9 Mfumu Nzambi nde : . . . Kana bo ndima nge ve na bidimbu yai zole . . . , nge ta baka ndambu ya masa ya Nile, nge ta losa yo na ntoto, masa ta kuma menga. »
- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
  - Bana bageste to mwa-senet ya ke songa nki me salama.
  - Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

□|□ Kumanisa lesò :

Nzambi bingaka Moize kusala kisalu ya nene, kansi yandi waka boma. Yandi ndimaka nswalu ve. Nzambi kele na kisalu sambu na konso muntu. Kana Yandi binga, keti beto ta tuba nde, « Pardo, Nzambi, tinda muntu ya nkaka ? » □ Devoir sambu na bakristo :

Kana nge zaba Yesu bonso Mvulusi na nge, Nzambi kele na kisalu sambu na nge. Kana nge kuwa Yandi kubinga nge, keti nge ta ndima ? Devoir mono ke pesa beno bakristo na mposo yai, yo yai : Beno samba Nzambi konso lumbu nde, “Nzambi, songa

mono nki Nge zola mono kusala. Mono sila nde, mono ta sala yo.”

□ Kubinga bana ya zaba Yesu ntete ve :

Kana nge zaba Yesu ntete ve na ntima na nge, Nzambi kele kubinga nge bubuyai nde, “Kwisa na Mono. Tula ntima na Mwana na Mono Yesu Kristo.” Yesu tubaka nde, “Nzambi tindaka ve Mwana na Yandi awa na nsi-ntoto sambu na kwisa kupesa bantu ndola, kansi sambu na kwisa kugulusa bo” (Yoane 3:17). Kana nge zola kutula ntima na Yesu, bubuyai mbala ya ntete, na nima ya ecodim, kwisa kuvanda awa na bakiti yai awa. Beto ta kwisa kusadisa nge.

==== NSUKA YA LESO 4 ===

Leso 5. Moize salaka preparatio ti bondilaka Farao, kansi Farao pesaka Israele kaka kisalu ya kuluta.

Kubasika 4 :18-31, 5 :1-23

I Preparatio ya moniteur sambu na lesy yai –
(kusala na ntwala ntangu ya kalasi)

Moniteur, yilama na kikuma ya lesy : Na nsuka ya lesy yai, bana ta bakisa nde, kana beto zaba beto ke sala mutindu Nzambi ke zola, beto fweti kaka kanga ntima ti kinga Yandi kusala.

Moniteur, yilama na verse ya kulonguka : . . . beto zola nde beno landa mbandu ya bantu yina ke na lukwikilu, yina ke kangaka ntima, ebuna bo ke bakaka mambu yina ya Nzambi silaka. Baebreo 6 :12

Moniteur, yilama na bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesy yai :

Mono Kele na Nzo Kitoko, verse 7

“Makabu kele kana beto kanga ntima”

II. Kulonga Mikanda ya Bible --

Bubuyai, songa bana nde na konso mukanda ya Bible, bantu ke kabisa yo na bandambu ya nene ya beto binga bakapu. Banombre ya bakapu ke monika na zulu ya konso page (songa bo). Ebuna na konso kapu, bo me kabisa yo na bandambu ya fioti ya beto binga bavarse to banzila ya kutanga. Banombre ya bavarse ke monika na kati ya bacolon ya kusonika. Konso verse ke yantika na nombre na yo.

Sadisa bo kumona mukanda ya zole ya Bible, mukanda ya Kubasika. Sadisa bo kumona kapu 4 ti 5, ti bavarse na kati ya bakapu yina.

III. Kusala Revisio –

Revisio ya lesy me luta :

- Nzambi monikaka na Moize na kati ya nki, sambu na kubinga yandi ?
(Mwa-nti ya pelaka tiya, kansi yo zikaka ve)
- Nzambi bingaka Moise kusala nki ?

(Kutelama na ntwala ya mfumu ya nene ya Ezipre Farao, kusonga yandi kubasisa bantu ya Israele na kimpika)

Keti Moize vandaka na kiese kukwenda kutuba na Farao ? (Ikele ve. Yandi songaka Nzambi nde, ‘Pardo, tinda muntu ya nkaka.’

Na nsuka, Nzambi tindaka nani sikamosi ti Moize kutuba sambu na yandi ?
(Mbuta na yandi Aroni)

IV. Kulonga bana lesy yai –

Kuyantika lesy :

Kana muntu zola kuma ingenieur ya ke tunga banzo ya nda, nki fweti salama ntete ? Ee, yandi fweti longuka math mingi, yandi fweti sala mbote na nzonkanda, yandi fweti nunga mbote na baexamens, yandi fweti baka diplôme d’etat, yandi fweti kwenda na universite, etc. Kana nge zaba nde Nzambi me binga nge kusala kisalu ya nene kusadisa dikanda na nge ya mvimba, nki fweti salama ntete na ntwala nge sala yo ? Ee, preparatio lenda konda ve.

Kisalu ya Nzambi pesaka Moise vandaka kutelama na ntwala ya Farao, mpi kubasisa bantu ya Israele na kimpika. Kansi ntete, preparatio. Kuyilama.

Developpement--Mambu ya nene ya lesy yai na bandambu 5 :

5.1 Moize solulaka na fami kisalu ya Nzambi me pesa yandi. Kubasika 4 :18-20

Tangila bana somere yai : Na luzitu yonso, Moize kwendaka kusonga bukilo na yandi kisalu Nzambi me pesa yandi kusala. Na nima, yandi bakaka fami na yandi ti simbaka nzila kusala mutindu Nzambi me songa yandi.

Bana yimba ti kina : Moize songaka bukilo, Kisalu ya’ fweti sala, Moize songaka bukilo, Ye simbaka nzila.

5.2 Nzambi tindaka Araoni na kusadisa ; yandi ti Moize kwendaka ntete na kutendula bambuta ya dikanda ya Israele. Kubasika 4 :27-31

Tangila bana :

27 . . . Mfumu Nzambi tubaka na Aroni nde : « Kwenda, nge kutana na Moize . . . » Aroni kwendaka kukutana na Moize na ngumba ya Nzambi . . .

28 Ntangu yai, Moize telaka Aroni mambu yonso ya Mfumu Nzambi tubaka . . .

29 Ebuna Moize ti Aroni kwendaka na Ezipte. Bo bingaka bambuta yonso ya bantu ya Israele . . .

30 Aroni telaka bo mambu yonso ya Mfumu Nzambi tubaka na Moize ; Moize salaka mpi bidimbu yonso na meso ya bantu.

31 Mpudina, bantu ndimaka mambu yina yonso. . . bo sambaka Nzambi.

Yula bana bakestio ke tadila baverse yai. Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.

Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

5.3 Farao buyaka kuwa ndinga ya Nzambi, kansi Moize na Aroni landaka kaka kubenda makutu na yandi. Kubasika 5 :1-3

Tangila bana :

5 :1 Ntangu yai, Moize ti Aroni kwendaka kutuba na mfumu ya nene ya nsi ya Ezipte nde : « Mfumu Nzambi, Nzambi ya Israele, ke tuba nde : ‘Bika bantu na Mono, bo kwenda kusala fete kuna na ntoto ya zelo na zelo sambu na kukumisa Mono.’

2 Mfumu ya Ezipte tubaka nde : « Mfumu Nzambi yango nani ? Sambu na nki mono fweti wila Yandi na kubika bantu ya Israele bo kwenda ? Mono zaba Mfumu Nzambi ve,

mono me pesa mpi bantu ya Israele nzila ve na kwenda. »

3 Moize ti Aroni nde : « Nzambi na beto BaEbreo me kwisa kumonika na beto. Pardo, pesa beto nzila . . .

Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.

Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

5.4 Farao pesaka nsiku nde kisalu ya Israele vanda kuluta ngolo. Kubasika 5 :4-14

Tangila bana :

4 Mfumu ya Ezipte nde : « . . .

5 Bantu yai me kuma mingi-mingi, bo me luta bantu ya nsi na mono. Ebuna beno ke zola ve nde bo sala kisalu na bo ? »

6 Na kilumbu yo yina, mfumu ya Ezipte songaka bakapita yonso. . . nde :

7 « Beno lenda pesa bantu diaka ve matiti na kusala babriki. . . bo fweti kwenda kusosa yo bo mosi.

8 Kansi beno lenda kulumuna ntalu ya babriki ve . . . Bumolo me simba bo, yo yina bo ke diladila nde : ‘Bika beto kwenda kupesa makabu na Nzambi na beto.’

13 Bakapita yangisaka bo nde, “Beno fweti sala ntalu ya babriki kiteso mosi . . .

14 Bakapita ya mfumu ya Ezipte yantikaka kubula bantu . . . bo yulaka bo nde : “Sambu na nki beno me sala ve bubu yai babriki kiteso mosi mutindu beno ke salaka ntete ?”

Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.

Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

5.5 Bakapita ya bana ya Israele bokutaka na Moize; Moize vandaka na mfunu kukanga ntima mingi. Kubasika 5 :19-22

Tangila bana :

19 Bakapita yango... bo monaka nde bo me kota na mpasi.

20 Ntangu bo basikaka na nzo ya mfumu, bo kutanaka na Moize ti Aroni ke vingila bo.

21 Bakapita tubilaka bo nde : « . . . Beno bantu me pesa bo nzila na kufwa beto.”

22 Ntangu yai, Moise vutukilaka diaka Mfumu Nzambi nde : « Mfumu, sambu na nki Nge ke pesa bantu na Nge mpasi mpidiyai?

Sambu na nki Nge tindaka mono awa?”

Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

Bana bageste to mwa-senet ya ke songa nki me salama.

Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

Kumanisa lesò :

Beto zaba nde bana ya Israele fweti basika na Ezipte ti mfumu ya Ezipte fweti pesa bo nzila, sambu Nzambi silaka yo. Kansi awa beto ke na luyantiku. Na luyantiku, mpasi lutaka mingi. Ntangu Moize ti Aroni kwendaka na mfumu ya Ezipte, yo kumaka kuluta ngolo diaka. Bantu ke tala ve mambu ya Nzambi me sila bo ; bo ke tala kaka mpasi na bo na ntangu yina. Bo kele na mfunu ya kusala nki ? Bo ke na mfunu ya kukanga ntima.

Devoir sambu na bakristo : Nge, mukristo, mbala ya nkaka nge me samba ngolo, kansi mambu me kuma kaka kuluta ngolo, kuluta mpasi. Nge ke na mfunu kukanga ntima. Landa kusamba ti tula ntima na Nzambi. Yandi ta lungisa bansilulu na Yandi.

Devoir mono ke pesa beno bakristo mposo yai, yo yai : Konso lumbu, lomba Nzambi kusadisa nge kukanga ntima, kukwikila Yandi.

Kubinga bana ya zaba Yesu ntete ve :

Mbala ya nkaka na kati na beno kele mwana mpi ya me zaba Yesu ntete ve na ntima na yandi. Kana nge zaba Yandi ntete ve, zaba nde Yandi ke kinga nge. Yandi zola nge kutula Yandi ntima bubuyai sambu nge guluka. Bible ke tuba nde: “Bubu yai kele kilumbu ya beto lunga guluka” (2 Korinto 6:2b). Keti nge ta binga zina na Yandi bubu yai sambu Yandi gulusa nge ti Yandi kitula nge muntu ya mpa mu Yesu ? Konso mposo beto kele awa na nima ya ecodim sambu na kutana ti konso mwana ya zola tula ntima na Yesu Kristo.

====NSUKA YA LESO 5

Leso 6. Nzambi silaka kukatula bana ya Israele na kimpika.

Kubasika 6 :1-30, 7 :1-9

I Preparatio ya moniteur sambu na lesu yai – (kusala na ntwala ntangu ya kalasi)

□ Moniteur, yilama na kikuma ya lesu :

Na bampasi na beto ya luzingu yai, beto fweti bambuka Nzambi kele Nani, beto bambuka mpi yonso Yandi me sala sambu na beto. Ebuna beto ta mona mpila kutula Yandi ntima na mambu ya fweti kwisa.

□ Moniteur, yilama na verse ya kulonguka : Mono ke yindula bilumbu me luta, mono ke yindula mambu yonso ya Nge salaka. Bankunga 143:5

□ Moniteur, yilama na bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesu yai :

Banzambi ya Nkaka

Mfumu Zaba Nzila na Mono II.

Kulonga Mikanda ya Bible --

Mikanda ya Bible :

Yimba “Bankunga ya Moize” mbala mosi. Na nima, sadisa bana kumona Kubasika kapu 6, verse ya ntete. Bo kanga Bible diaka. Bana ya kele na Bible kwisa na ntwala ya kalasi. Bo tula Bible na zulu. Nge tuba addresse: Kubasika kapu 6, verse ya ntete. Bo tuba yo na nima ya nge, baBible na zulu. Ntangu nge songa bo kidimbu, bo kangula baBible na bo ti sosa verse yina. Mwana ya ntete kumona yo yantika kutanga, ti yandi kele shampio. Bana yonso bula maboko sambu na yandi.

III. Kusala revisio – Revisio ya lesu me

luta :

□ Nki mpasi Moize ti Aroni monaka na mposo me luta ?

(Bo kwendaka na Farao bonso Nzambi songaka bo kusala. Kansi Farao waka ve, yandi kumisaka kisalu ti luzingu ya bantu ya Israele kuluta mpasi.)

IV. Kulonga Lesu Yai –

□ Kuyantika lesu :

Na nsuka ya lesu ya me luta, Moize vandaka kusamba Nzambi. Kansi lombili na yandi vandaka ve kutonda Nzambi to kumisa Yandi, kansi kubokuta. Moize vandaka kubokuta sambu bana ya Israele vandaka kumona mpasi ya kuluta, mpi bo vandaka kumona bonso yandi muntu me tula bo na mpasi yina. Nki yandi fweti sala ? Bubuyai beto ta mona mvutu ya Nzambi pesaka na Moize. Kubasika kapu 6, verse ya ntete.

□ Developpement--Mambu ya nene ya lesu yai na bandambu 4 :

6.1 Nzambi bambukisaka Moize Yandi kele Nani, ti nki mutindu Yandi zabanaka na bambuta na bo. Kubasika 6 :1-5

□ Tangila bana :

1 Mfumu Nzambi vutulaka nde : “Ntangu yai nge ke mona mambu ya Mono ke sala mfumu ya Ezipre . . . yandi ta pesa beno bantu na Mono nzila na kwenda . . . ”

2 Nzambi tubaka na Moize nde : « Mono kele Mfumu Nzambi.

3 Mono kudisongaka na Abrahami, Izaki ti Yakobi nde Mono kele Nzambi-Mpungu . . .

4 . . . Mono songaka bo nde Mono ta pesa bo nsi ya Kanana . . .

5 Mono me wa kudila ya bantu ya Israele ke dila, mutindu bo ke mona mpasi na maboko ya bantu ya Ezipre . . .

□ Yula bana bakestio ke tadila baverse yai. □ Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.

□ Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

6.2 Nzambi songaka Moize kubambukisa bana ya Israele mambu yina. Moize salaka yo, kansi bo waka ve. Kubasika 6 :6-9

□ Tangila bana :

6 Ebuna nge fweti songa bantu ya Israele nde : ‘Mfumu Nzambi ke tuba na beno nde : Mono kele Mfumu Nzambi. Mono Muntu ta katula beno na kisalu ya kimpika ya bantu ya Ezipte ke pesa beno. . .

7 Mono ta kumisa beno bantu na Mono mpenza, Mono ta vanda Nzambi na beno. . .

8 Mono ta nata beno na nsi yina ya Mono tubaka nde Mono ta pesa na Abrahami, Izaki ti Yakobi ; Mono ta pesa beno yo. . .

9 Moize songaka bantu ya Israele mambu yai, kansi bo wilaka Yandi ve, bampasi ya kimpika kulutilaka bo.

Yula bana bakestio ke tadila baverse yai. Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.

Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

6.3 Nzambi tindaka Moize ti Aroni na Farao diaka, na nsilulu nde Yandi ta sala bimpa mingi, ebuna na nsuka Farao ta basisa bo. Kubasika 6 :10-13, 7 :1-5

Tangila bana :

10 Ntangu yai, Mfumu Nzambi tubaka na Moize nde . . .

13 “Beno songa diaka bantu ya Israele ti mfumu ya Ezipte nde Mono me pesa beno nswa ya kubasisa bantu na Mono na nsi ya Ezipte.”. . .

7.2 Nge ta songaka Aroni mambu yonso ya Mono ke songa nge ; yandi ta tubaka yo na mfumu . . .

3 Mono ta kumisa mfumu ya Ezipte ntu-ngolo ; ata Mono sala bidimbu mingi . . . ya kuyituka na nsi ya Ezipte,

4 kansi yandi ta wila beno ve. Ebuna Mono ta . . . pesa ndola ya ngolo na bantu ya Ezipte, Mono ta basisa bantu na Mono Israele na nsi ya Ezipte

. . .

5 Mpidina bantu ya Ezipte ta zaba nde Mono kele Mfumu Nzambi. . .

Yula bana bakestio ke tadila baverse yai. Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.

Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

6.4 Nzambi songaka Moize ti Aroni kidimbu ya ntete ya bo fweti sala. Kubasika 7 :6-9

Tangila bana :

6 Moize ti Aroni salaka kaka mutindu Mfumu Nzambi songaka bo.

. . . 8 Mfumu Nzambi tubaka na Moize ti Aroni nde :

9 « Kana mfumu ya Ezipte kusonga beno nde : ‘Beno sala kima mosi ya kuyituka . . . ‘Baka nti na nge ya kutambudila, losa yo na ntoto na meso ya mfumu, yo kuma nioka.’ »

Yula bana bakestio ke tadila baverse yai. Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.

Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

Kumanisa lesò :

Moize ti Aroni vandaka na boma mingi, kansi Nzambi bambukisaka bo mpila Yandi me monika na bambuta na bo. Bo yantikaka kuyindula diaka mingi ve mpila ngolo na bo vandaka fioti. Bo yantikaka kuyindula ti kubambuka ngolo ya Nzambi. Ntangu yina, bo monaka mpila kusala mambu ya Nzambi songaka bo kusala.

Devoir sambu na bakristo :

Nge, mukristo. Nki Nzambi me sala sambu na nge ? Bambuka mpila Yandi gulusaka nge. Bambuka ntangu yonso Yandi me wa lombilu na nge. Beto tanga sesepiyai mambu yonso ya mbote ya Nzambi me pesa beto. [Moniteur, pesa bana nzila kutuba bima ya mbote Nzambi me sala bo.]

Devoir mono ke pesa beno mposo yai kele kutula ngolo konso lumbu kubambuka bima ya mbote Nzambi me sala nge. Na nima, songa Yandi nde nge ke tula Yandi ntima mpi na bampasi yonso ya nge ke mona bubuyai.

Kubinga bana ya zaba Yesu ntete ve : Kana nge me yamba Yesu Kristo ntete ve, kima mosi ya mbote ke kinga ya Nzambi zola kupesa nge, kana nge ta kaka baka yo. Kima ya mbote yango kele mpulusu. Nzambi zola kugulusa nge na masumu na nge yonso. Yandi zola kumisa nge mpi mwana na Yandi.

Bible ke tuba nde ntangu Yesu vandaka kuzinga na ntoto yai, « Yandi kwisaka na nsi na Yandi mosi, kansi bampangi na Yandi yambaka Yandi ve. Kansi bantu ya nkaka yambaka Yandi, bo ndimaka yandi mpi na ntima na bo. Ebuna Yandi pesaka bo kiyeka na kukituka bana ya Nzambi » (Yoane 1 :11-12)

Keti nge me yambaka Yesu ? Keti nge zaba yo mbote-mbote, kukonda keti-keti ?

Konso mposo, na nima ya ecodim, bakiti yai kele awa [Moniteur, songa wapi] sambu na konso mwana ya me yamba Yesu ntete ve, kansi zola kuyamba Yandi bubuyai. Kana nge zola yamba Yandi, nge kwisa, vanda awa na nima kalasi me mana.

Yesu, bo ke yambaka Yandi ve konso dimanche to konso lumbu. Bo ke yambaka Yandi mbala mosi. Matondo na beno yonso ya me yambaka Yandi bonso Mvulusi na beno.

Aktivite kusala kana ntangu ke bikala :

Sonika baline 7 na tableau, na papie, to na ntoto tnti.

---

bana yonso tuba ZONK! Bana tesa kutuba nki ndinga yo kele.

[Moniteur, ndinga yai kele :

B A M B U K A)

==NSUKA YA LESO 6

Na zulu ya baline yai, beto zola sonika ndinga mosi ke tadila lesu na beto bubuyai. Beto yantika na mwana mosi, yandi tuba letre mosi. Kana letre yina kele na kati ya ndinga yina, nge moniteur sonika yo na sika ya mbote. Kana ve, nge nikisa ntu ‘ve’ ti

Leso 7. Nzambi tindaka bampasi iya na Ezipte.

Kubasika 7 :14--8 :1-32

I. Preparatio ya moniteur sambu na lesos yai -- (kusala na ntwala ntangu ya kalasi)

Moniteur, yilama na kikuma ya lesos :

Na nsuka ya lesos yai, bana ta bakisa nde Mfumu Nzambi na beto kele Nzambi Mpungu ya kieleka, kuluta ngolo ti banzambi yonso ya nkaka ya fioti ya bantu me sala-sala.

Moniteur, yilama na verse ya kulonguka : Mfumu Nzambi songaka beno bamambu yai sambu beno zaba nde ke na Nzambi ya nkaka ve, kaka Yandi mpamba. Kulonga 4 :35

Moniteur, yilama na bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesos yai : Banzambi ya Nkaka Kumisa Nzambi

II. Kulonga Mikanda ya Bible --

Yimba nkunga “Mikanda ya Moize ». Yula bana, bo vutula na kimvuka :

- Nki mukanda kwisa na nima ya Kuyantika ? (Kubasika)
- Nki mukanda kwisa na ntwala ya Kubasika ? (Kuyantika)
- Nki kele mukanda ya zole na Bible ? (Kubasika)

III. Kusala Revisio –

Revisio ya lesos me luta :

Beto bambuka nde Nzambi tindaka Moize ti Aroni na Farao, mfumu ya nene na Ezipte. Dikanda na bo Israele me kuma bampika na nsi yina, ti Nzambi me tinda Moize ti Aroni kusonga Farao kubasisa bo. Bambuka nde Nzambi songaka bo na ntwala nki ta salama.

Keti Farao ta ndima nswalu nde bo kwenda ? Ikele ve. Na luyantiku, nki salamaka ? Ee, Farao pesaka bo kisalu ya kuluta, kisalu ya mpasi ya bo lenda ve

kusala. Ntangu bo kukaka ve kusala yo, bakapita bulaka bo. Dekurazema vandaka mingi.

Kansi Nzambi songaka bo nde ata Fararo ta ndima ve na luyantiku, na nsuka yandi fweti basisa bo. Nzambi zolaka kusonga ngolo ti kinene na Yandi sambu bantu yonso ya Ezipte kuzaba nde kaka Yandi mpamba kele Nzambi.

IV. Kulonga Lesos yai –

Kuyantika lesos :

Moize ti Aroni kwendaka na Farao, Aroni losaka nti na yandi na ntoto, ti Nzambi kitulaka yo nioka. Kansi Farao ndimaka ve nde bo kwenda. Ntangu yai, Nzambi ke tinda bo na Farao diaka.

Developpement--Mambu ya nene ya lesos yai na bandambu 5 :

7.1 Mpasi ya ntete—Masa ya Nzadi Nil, Nzambi kumisaka yo menga.

Tangila bana :

7 :15-16 Kwenda kukutana na [Farao] na suka . . . Tuba na yandi nde : ‘Mfumu Nzambi . . . me tinda mono na kusonga nge nde : Bika bantu na Mono, bo kwenda, mpidina bo lenda kwenda kusamba Mono . . . ’

17 Mambu yai . . . ta songa nge nde Yandi kele Mfumu Nzambi. Nti na mono yai, mono ke bula yo na masa, ebuna masa yonso ke kuma menga.

18 Bambisi ya masa ta fwa, masa yonso ta kuma nsudi mingi, mpidina bantu ya Ezipte ta mona mpila ya kunwa yo ve.’ ”

19 . . . 20 Moize ti Aroni salaka mutindu Mfumu Nzambi songaka bo. . .

21 Bambisi ya masa fwaka, nzadi kumaka nsudi mingi. . . bantu ya Ezipte monaka mpila ya kunwa yo ve. . .

22 Ntangu yai banganga ya Ezipte salaka mutindu mosi na mayele na bo, ebuna mfumu kumaka ntu-ngolo mpila ve. Yandi wilaka

Moize ti Aroni ve, kaka mutindu Mfumu Nzambi tubaka. . .

□ Tangila kaka bana ya me yela : Bantu ya Ezipte sambaka banzambi mingi. Bampasi yai ya bwilaka bo, bwilaka banzambi na bo mosimosi. Mpasi yai ya ntete bwilaka nzambi na bo ‘Hapi’, nzambi ya Nil. Mfumu Nzambi Mpungu songaka bo pwelele nde Yandi vandaka na ngolo na zulu ya Hapi.

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

7.2 Mpasi ya zole--Makototo fulusaka nsi ya Ezipte. Kubasika 7:25—8:11

- Tangila bana :
- 25 . . .na nima bilumbu nsambwadi lutaka,
- 26 (Nzambi) tubaka na Moize nde : « Kwenda kusonga mfumu ya Ezipte nde : ‘Mfumu Nzambi me tuba nde : Bika bantu na Mono, bo kwenda . . .
- 27 Kana nge buya, . . .Mono ta tinda makototo. . .
- 8:1 Mfumu Nzambi tubaka diaka na Moize . .
- 2 Ebuna Aroni tedimisaka diboko na yandi na zulu ya bamasa yonso, yo yina makototo basikabasikaka, yo fulukaka nsi ya mvimba.
- 3 Kansi banganga ya Ezipte, na mayele na bo, bo mpi basisaka makototo.
- 4 Mfumu ya Ezipte bingaka Moize ti Aroni nde : « Beno bondila Mfumu Nzambi, Yandi katula makototo yai . . .ebuna mono ta bika bantu na beno, bo kwenda . . .’
- 6 . . . Moize nde : “Mambu ve, yo ta bwa mutindu nge me tuba ; mpidina nge ta zaba nde

nzambi ya nkaka kele ve bonso Mfumu Nzambi na beto.

. . . 8 Ebuna . . . bo kwendaka. Moize sambaka Mfumu Nzambi ngolo sambu Yandi kukatula makototo . . .

9 Mfumu Nzambi ndimaka bisambu ya Moize, ebuna makototo . . . yo fwaka.

10 Bantu ya Ezipte lokuta-lokutaka yo . . . ntoto yonso kumaka nsudi na makototo.

11 Ntangu mfumu ya Ezipte monaka nde mambu yonso me kuma mbote, yandi kumaka diaka ntu-ngolo ; yandi wilaka ve Moize ti Aroni, kaka mutindu Mfumu Nzambi tubaka.

Tangila kaka bana ya me yela :
Na mpasi yai ya makototo, Mfumu Nzambi Mpungu songaka ngolo na Yandi na zulu ya nzambi na bo ‘Heket’. Kiteki yina vandaka na ntu ya dikototo ti ntu ya nkento. Bantu ya Ezipte sambaka yandi na mambu ya kubuta. Bo monaka pwelele nde ngolo ya Mfumu Nzambi me luta yina ya yandi !

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

7.3 Mpasi ya tatu—Putulu ya ntoto kumaka bambembele, yo fulusaka Ezipte, ye ngolo ya Nzambi nungaka yina ya bamazisieni.

Tangila bana :
8:12 Ntangu yai, Mfumu Nzambi tubaka na Moize nde : « Tuba na Aroni, yandi bula nti na yandi na ntoto, putulu ya ntoto kukuma bambembele na Ezipte ya mvimba.

13 . . .Aroni bakaka nti na yandi, yandi bulaka yo na ntoto. Putulu ya ntoto kumaka bambembele na zulu ya bantu ti na zulu ya bambisi. Putulu ya ntoto ya Ezipte yonso kumaka bambembele mpamba.

- 14 Bangangamekaka na mayele na bo kusala mutindu mosi, kansi bo kukaka ve...
- 15 ebuna banganga tubaka na mfumu nde : « Nzambi Muntu me sala mambu yai. » Kansi mfumu ya Ezipte vandaka kaka ntu-ngolo ; yandi wilaka ve Moize ti Aroni, mutindu Mfumu Nzambi tubaka.
- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.
- 7.4 Mpasi ya iya--Banzinzi fulusaka Ezipte, kansi yo kotaka ve na bisika ya bantu ya Israele vandaka.
- Tangila bana : 16 Ebuna Mfumu Nzambi tubaka na Moize nde : « Kwenda kukutana na mfumu ya Ezipte . . . Tuba na yandi nde : ‘Mfumu Nzambi me tuba nde : ‘Bika bantu na Mono, bo kwenda kusamba Mono.
- 17 Kana nge buya, Mono ta tinda banzinzi . . . ntoto yonso ta fuluka . . .
- 18 Mono ta katula kaka . . . kisika ya bantu na Mono ke zingaka ; kuna banzinzi ta vanda ve. Mpidina nge ta zaba nde Mono Mfumu Nzambi ke songa ngolo na Mono na nsi yai.
- . . . 20 Yo bwaka mpi mpidina ; Mfumu Nzambi tindaka banzinzi mingi-mingi na nzo ya mfumu . . . ti na nsi yonso ya Ezipte. Ntoto bebaka mpenza na baniamma.
- 21 Ntangu yai, mfumu ya Ezipte bingaka Moize ti Aroni nde : « Beno kwenda kupesa makabu na Nzambi na beno . . . Mono ke pesa beno nzila, . . . »
- . . . 26 Moize bikaka mfumu ya Ezipte, yandi kwendaka kusamba Mfumu Nzambi.
- 27 Mfumu Nzambi wilaka yandi, Yandi salaka mambu yina ya Moize lombaka. Banzinzi katukaka . . . ata niama mosi bikalaka diaka ve.

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

7.5 Kansi na bampasi yai yonso, Farao ndimaka ve nde bantu ya Israele basika. Kubasika 8 :28

- Tangila bana :

28 Kansi ata mbala yai mfumu ye Ezipte kumaka ntu-ngolo, yandi pesaka bantu ya Israele nzila ve na kwenda.

- Kumanisa lesò :

Nzambi me songa Farao mbala 4 nde Yandi mosi kaka kele Nzambi. Ata banganga ya Ezipte salaka ndambu na mayele na bo na luyantiku, bo kukaka ve kusala yonso ya Nzambi lenda sala. Kieleka Nzambi ya nkaka kele ve, kaka Mfumu Nzambi Mpungi ya beto ke sambaka.

- Devoir sambu na bakristo :

Beno bakristo, keti nge zaba muntu ya ke sambaka banzambi ya nkaka ? Devoir mono ke pesa beno mposo yai, yo yai : Beno tula bo na lombilu, ebuna kusosa ntangu kusonga bo nde, “Mfumu Nzambi me luta nene !”

- Kubinga bana ya zaba Yesu ntete ve :

Kansi kana nge me ndima Yesu ntete ve, nge kele ntete ve na kati ya bantu ya Nzambi. Bible ke tuba nde “Nzambi zaba bantu na Yandi” (2 Timoteo 2 :19).

Kana Nzambi vandaka kutanga bazina ya bantu na Yandi na kalasi yai bubu, keti Yandi ta tanga zina na nge ?

Kana nge zaba ve, nge lenda. Bikala na bakiti yai awa [moniteur, songa wapi] na nima ya ecodim bubuyai. Beto ta sadisa nge kundima Yesu Kristo sambu nge guluka, ti nge kuma mpi mwana ya Nzambi.

Leso 8. Nzambi tindaka bampasi ya nkaka na Ezipte.

Kubasika 9 & 10

I. Preparatio ya moniteur sambu na lesu yai --

(kusala na ntwala ntangu ya kalasi)

Moniteur, yilama na kikuma ya lesu : Ntangu beto kuwa ndinga ya Nzambi, beto sala ntu-ngolo ve, kansi beto wila yo. Yo yina, beto ta katuka na bampasi mingi ya zolaka kubwila beto.

Moniteur, yilama na verse ya kulonguka : . . . Nzambi ke tuba nde : 'Kana beno ke wa ndinga na Mono bubu yai, Beno kusala ntu-ngolo ve . . .

Baebreo 3 :15b

Moniteur, yilama na bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesu yai : Kuwa Bible

Tesa Mono

II. Kulonga Mikanda ya Bible -- Bana yimba 'Mikanda ya Moize'.

Moniteur : Mukanda ya ntete ti ya zole ya Bible ?
Bana : Kuyantika ti Kubasika

Moniteur : Mikanda yai zole kele na Kuwakana ya Ntama, to na Kuwakana ya Mpa ? Bana : Na Kuwakana ya Ntama.

III. Kusala Revisio –

Revisio ya lesu me luta : Na mposo me luta, beto monaka bampasi iya Nzambi tindaka na Ezipte. Nani lenda bambuka ndambu na yo ? (Masa kumaka menga, makototo, bambembele, ti banzinzi.)

Na kati ya bampasi yai zole, nge mona nki mpasi ya kuluta ? [Moniteur, bika bana kutuba mabanza na bo kaka ntangu fioti.] IV. Kulonga bana lesu yai –

Kuyantika lesu :

Bampasi ya Ezipte me mana ve. Yo me kaka yantika. Nki mutindu beto zaba nde yo me mana ntete ve ? (Ee, sambu Farao me sala ntu-ngolo ; yandi me pesa bo nzila kukwenda ntete ve.)

Developpement--Mambu ya nene ya lesu yai na bandambu 5 :

8.1 Mpasi ya tanu—Bambisi fwaka na maladi, kansi Farao sala ntu-ngolo.

Tangila bana somere yai ya 9 :1-5 : Mfumu Nzambi songaka Farao lumbu mosi diaka kubasisa bantu na Yandi Israele, kansi Farao buyaka diaka.

Tangila bana :

6 Na kilumbu landaka, Mfumu Nzambi salaka mutindu Yandi tubaka ; bambisi yonso ya bantu ya Ezipte kufwaka, kansi ata mbisi mosi ya bantu ya Israele kufwaka ve.

Kansi Farao kaka ntu-ngolo ; yandi pesaka bo nzila ve kubasika.

NB Kutangila bana ya me yela to bajeune : Na kati ya banzambi mingi ya bantu ya Ezipte sambaka vandaka Ator, nzambi ya nkento ya luzolo. Bo kwikilaka nde yandi lundaka bo. Mbala mingi yandi monikaka na ntu ya mbisi. Ntangu yai, Nzambi songaka ngolo na Yandi na zulu ya Ator.

Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

Bana bageste to mwa-senetia ya ke songa nki me salama.

Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

8.2 Mpasi ya sambanu—Bantu ti bambisi belaka bivimbu.

Tangila bana : Somere ya verse 8-9 : Mfumu ya Ezpita Farao kaka buyaka kulemfuka na Nzambi, yo yina Nzambi songaka Moize ti Aroni nki kusala diaka :

10 . . . bo bakaka putulu ya tiya. . . Moize losaka yo na zulu, ebuna yo kumaka bivimbu yina basisaka bamputa na bantu yonso ti na bambisi yonso.

11 Banganga ya Ezipre monaka mpila ve na kukuma na ntwala ya Moize, sambu bo mpi, bo belaka bivimbu . . .

Somere ya verse 12 : Kansi Farao vandaka kaka ntu-ngolo; yandi lemfukilaka Mfumu Nzambi ve.

NB: Tangila bana ya me yela to bajeune : Na kati ya banzambi mingi ya bantu ya Ezipre sambaka vandaka mosi ya nene zina ya Isisi. Bo monaka yandi bonso nzambi ya bankisi, kansi ata nkisi mosi sadisaka ve bivimbu ya Nzambi tindaka. Yo yina, Nzambi nungaka, ti Isisi belaka.

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

8.3 Mpasi ya nsambwadi—Mvula ya matadi nokaka na nzazi.

Tangila bana :

Somere ya 9 :13 : Nzambi songaka Farao diaka mbala ya 7 kulemfukila Yandi. Kana ve : 14 . . . ndola ta bwila nge mpenza, ti bantu na nge yonso, mpidina nge ta zaba nde awa na nsintoto ke na Muntu ya nkaka ve bonso Mono. . .

16 . . . Mono zola nde nge mona ngolo na Mono. . . lukumu na Mono ta mwangana na nsintoto ya mvimba. . .

18-19 Mbasi na suka . . . Mono ta nokisa mvula ya matadi . . . songa bantu na nge bo katula bambisi ti bima yonso kele na nganda, bo tula yo na kati ya banzo. . .

20-21 Bantu ya nkaka ya mfumu waka . . . Kansi bantu ya nkaka . . . bikaka bampika na bo ti bambisi na bo na nganda.

Kansi Farao lemfukaka ve, yo yina yo salamaka kaka mutindu Nzambi tubaka.

. . . 25 Mvula ya matadi bebisaka bima yonso yina vandaka na nganda, ti bantu ti bambisi. . . bima yonso na bilanga. . . banti yonso.

26 Kaka na . . . kisika ya bantu ya Israele vandaka kuzinga, mvula ya matadi nokaka ve.

27 Mfumu ya Ezipre bingaka Moize ti Aroni nde : “Ntangu yai, mono me ndima nde mono salaka mbi ; Mfumu Nzambi me nunga, mono ti bantu na mono, beto me bela.

28 Beno samba Mfumu Nzambi sambu banzasi ti mvula ya matadi kumana. Mono ke bika beno, beno kwenda. . .”

. . . 33--35 Moize. . . sambaka Mfumu Nzambi, ebuna banzasi bwaka diaka ve, mvula ya matadi zenganaka. Ntangu mfumu ya Ezipre monaka nde mvula ya matadi me zengana . . . yandi salaka diaka mbi kiteso mosi . . . yandi bikaka bantu ya Israele ve na kwenda, kaka mutindu Mfumu Nzambi tubaka na Moize.

NB : Kutangila bana ya me yela to bajeune : Na kati ya banzambi mingi ya bantu ya Ezipre sambaka vandaka Nuti. Bo yindulaka nde Nuti yalaka zulu yai ya beto ke mona. Kansi Nuti vandaka na ngolo ve kukanga nzasi ti mvula ya matadi. Kaka Mfumu Nzambi nungaka kusala yo.

Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.

Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

8.4 Mpasi ya nana—Bampsu fulukaka na Ezipre.

Tangila bana :

Ebuna Nzambi tindaka Moize ti Aroni na Farao mbala ya 8.

10 :3 . . . Moize ti Aroni . . . nde : “Mfumu Nzambi. . . me tuba nde : ‘Nki ntangu nge ta lemfukila Mono ? Bika bantu na Mono, bo kwenda kusamba Mono.

4-5 Kana nge buya . . . mbasi Mono ta tinda bampasu na nsi na nge. Yo ta fuluka na zulu ya ntoto yonso . . .

7 Bantu ya mfumu . . . nde : “Nki ntangu muntu yai ta bika kupesa beto mpasi ? Bika bo kwenda. . . Nge ke mona ve nde ntangu yai nsi ya Ezipte me beba ?”

Somere, vs 8-11 : Ebuna Farao yantikaka kusosa mpila bantu ya Israele kukwenda, kansi kaka na mpila yandi tubaka. Ntete yandi tubaka kaka babakala kwenda. Moize buyaka. Bo fweti basika na mpila Nzambi tubaka.

12 Ntangu yai, Mfumu Nzambi tubaka na Moize nde : « Tedimisa diboko na nge na zulu, na mpila nde bampasu kukwisa . . .

13-15 Moize tedimisaka nti na yandi . . . Nsi yonso fulukaka na bampasu . . . Ntoto yonso kumaka ndombe sambu na yo. Yo diaka matiti yonso . . .

16-17 Mfumu ya Ezipte bingaka Moize ti Aroni nswalu nde : “Mono me sala mbi . . . Pardo, beno wila mono mawa kaka mbala yai. Beno samba Mfumu Nzambi na beno sambu Yandi katula mono ndola yai . . .”

18-19 Moize . . . kwendaka kusamba Mfumu Nzambi . . . Nzambi . . . katulaka bampasu yonso . . .

NB Kutangila bana ya me yela to bajeune : Na kati ya banzambi mingi ya bantu ya Ezipte sambaka vandaka Seti. Bo yindulaka nde konso mupepe ya ngolo vandaka na diboko ya Seti, kansi Seti vandaka ve na ngolo kusadisa bo na mpasi bonso yai.

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

8.5 Mpasi ya uvwa—Mpimpa ya ngolo kubwaka.

- Tangila bana :

10:21 Mfumu Nzambi tubaka na Moize nde : « Tedimisa diboko . . . mpimpa mingi-mingi mpenza kubwa na nsi ya Ezipte . »

22-23 Moize tedimisaka diboko . . . ebuna mpimpa kubwaka na nsi yonso ya Ezipte bilumbu tatu. Mpila ya kumona muntu ya nkaka vandaka ve . . . Kansi na . . . bantu ya Israele, mwini vandaka.

24 Mfumu ya Ezipte bingaka Moize nde : « Beno kwenda kusamba Mfumu Nzambi . . . Kansi mameme, bankombo ti bangombe, yo fweti bika awa . »

Kansi yina vandaka ve mpila Nzambi me songa Moize kusala. Yo yina, yandi buyaka. Yo yina Farao buyaka nde bo kwenda. Na makasi,

28 Yandi tubaka na Moize nde : « Katuka awa ! Atasio, kwisa diaka ve ! Kana nge meka diaka, mono ta fwa nge.”

29 Moize nde : « Mambu ve. Mutindu nge me tuba, mono ta kwisa diaka ve. »

NB : Kutangila bana ya me yela to bajeune : Na kati ya banzambi mingi ya bantu ya Ezipte sambaka vandaka mosi ya nene ya bo bingaka Ra. Bo kwikilaka nde ntangu na zulu lemfukilaka yandi. Kansi Ra belaka, ti bantu yonso monaka nde ngolo ya Nzambi me luta yina ya Ra.

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

□|□ Kumanisa lesò :

Na mambu ya yituka yai yonso, Nzambii songaka bo nde ngolo na Yandi me luta yina ya banzambi yonso na bo ya fioti-fioti. Kansi na yai yonso, mfumu ya Ezipte bikalaka kaka ntu-ngolo. Yandi kaka buyaka kulemfukila Mfumu Nzambi. Sambu na yo, yandi ti bantu na yandi monaka mpasi na mpasi na mpasi.

Ebuna nge, kana nge kuwa ndinga ya Nzambi, kuvanda ntu-ngolo ve bonso Farao. Ndima Ndinga

ya Nzambi na ntima na nge sambu Nzambi kuvanda kiese na nge.

Devoir sambu na bakristo :

Beno bakristo, mono ke pesa beno devoir yai :
Konso ntangu beno kuwa ndinga ya Nzambi na
mposo ke kwisa, tula ngolo kulemfuka na yo.
Lomba Nzambi nde yo kota mbote na ntima na nge.

Kubinga bana ya zaba Yesu ntete ve : Kansi mbala ya nkaka na kati ya beno bana kele muntu ya me yamba Yesu ntete ve. Ndola ya nene ke kinga beno bantu ya yamba Yesu ve. Kansi nge lenda pindula mabanza, nge lenda tula ntima na Yesu bubuyai. Kana nge zola yamba Yesu bonso Mwana-Nzambi ti Mvulusi na nge, na nima ya ecodim, kwisa kuvanda awa [moniteur, songa wapi]. Beno ta sadisa nge.

====NSUKA LESO 8

Leso 9. Bantu ya Israele yilamaka sambu na Paki.

Kubasika 11 :1 & 12 :1-12 :28

I. Preparatio ya moniteur sambu na lesy yai – (kusala na ntwala ntangu ya kalasi)

Moniteur, yilama na kikuma ya lesy : Bantu ya Israele gulukaka kaka kana bo tulaka menga na munoko ya nzo. Kiteso mosi beto ta guluka kaka kana beto tula ntima na menga ya Yesu pesaka sambu na beto.

Moniteur, yilama na verse ya kulonguka : Menga yina ya beno ta tula na bakielo ya banzo na beno, yo ta songa nde Mono ta fwa bana na beno ve ; kana Mono mona menga, Mono ta luta. Mpudina kufwa yina ya Mono ta fwa bantu ya Ezipte, yo ta bwila beno ve. Kubasika 12 :13

Moniteur, yilama na bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesy yai :

Kana Mo' Mona Menga
Kwisa na Yesu Kristo

II. Kulonga Mikanda ya Bible --

Mikanda ya Kuwakana ya Mpa beto lenda kabisa na bandambu yai : Mikanda ya Moize, Mikanda ya Histoire ya Bayuda, Mikanda ya Poesie, ti Mikanda ya Mbikidulu to Profesi. Kubasika kele mukanda ya zole na Mikanda ya Moize.

III. Kusala Revisio –

Revisio ya lesy me luta :

Nzambi tindaka bampasi mingi na Ezipte sambu bo bakisa nde banzambi na bo vandaka na ngolo ve, kansi Mfumu Nzambi vandaka Nzambi ya kieleka. Beno lenda tuba nki bampasi yina ?

(Masa kumaka menga, makototo, banzinzi, bambembele, bambisi fwaka na maladi, bivimbu na bambisi ti na bantu, mvula ya matadi, mpimpa ya ngolo.) IV. Kulonga Lesy Yai –

Kuyantika lesy :

Ata Farao me ndima ntete ve, ntangu lungaka nde yandi fweti pesa bana ya Israele nzila kukwenda. Ata na ntwala yo salamaka, Nzambi songaka bo mpila ya bo fweti yilama.

Developpement--Mambu ya nene ya lesy yai na bandambu 8 :

9.1 Nzambi songaka Moize nde kaka ndola mosi me bikala, na nima Farao ta basisa bo. Bo kutula menga ya mwana-dimeme na kielo ya nzo sambu bana na bo kufwa ve.

Tangila bana :

11 :1 Mfumu Nzambi tubaka na Moize nde :
« Mono ke tinda kaka ndola yo yai mpamba . . .
Na nima, (Farao) ta pesa beno nzila na kwenda . . .

12 :1,3 Ntangu yai, Mfumu Nzambi tubaka na Moize ti Aroni . . . nde : » . . . konso muntu

fweti sola mwana-dimeme . . . sambu na fami na yandi, konso nzo mbisi mosi.

4 Kana fami kele bantu fioti sambu na kudia mbisi ya mvimba, fami yina fweti vukana na fami ya nkaka . . .

5, 7 Mbisi yina ya bo fweti dia, yo lenda vanda na kifu ve to mputa ve ; . . . mbisi ya bakala me lungisa mvula mosi. . . . bo ta baka ndambu ya menga ya bambisi na bo, bo ta pakula-pakula yo na bakielo ya banzo yina ya bo ta dia bambisi yina.

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

9.2 Nzambi songaka bo nki mutindu bo fweti kudia mwana-dimeme yina.

- Tangila bana :

12 :8 Na mpimpa yango yina, bo ta yoka bambisi na tiya, ebuna bo ta dia yo ti mampa yina ke na nkisi na yo ve . . .

10 Beno ta bika ata ndambu ve sambu na mbasi ; konso ndambu yina ta bikala, beno fweti yoka . . .

11 . . . Beno ta lwata . . . basandale na makulu, nti na maboko ; beno fweti dia yo nswalunswalu. Yai kele Nkinsi ya Paki sambu na kukumisa Mono Mfumu Nzambi.

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

9.3 Nzambi silaka nde ntangu Yandi mona menga na kielo ya nzo, Yandi ta luta sambu bo kufwa ve.

- Tangila bana :

Nzambi nde : 12 :12 Na mpimpa yango yina, Mono ta kwenda kuluta na nsi ya Ezipse, Mono ta fwa konso mwana ya ntete ya bakala, ti bantu ti bambisi. Mono ta pesa banzambi yonso ya Ezipse ndola ; Mono kele Mfumu Nzambi.

13 Menga yina ya beno ta tula na bakielo ya banzo na beno, yo ta songa nde Mono ta fwa bana na beno ve ; kana Mono mona menga, Mono ta luta. Mpidina, kufwa ya Mono ta fwa bantu ya Ezipse, yo ta bwila beno ve.

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

9.4 Nzambi songaka bo mutindu kubambuka mpimpa yina na fete ya nene zina ya Paki.

- Tangila bana :

14 Kilumbu yai ta vanda kilumbu ya beno fweti yindulaka mambu ya Mono Mfumu Nzambi me sala beno. . . .

16 . . . beno fweti kutana kisika mosi sambu na kusamba Mono. Beno lenda sala kisalu ve . . . kaka madia mpamba beno lenda lamba.

17 Beno fweti salaka nkinsi. . . beno ta yindulaka kilumbu yina ya Mono basisaka beno na nsi ya Ezipse . . . Beno ti bana na beno, beno ta salaka nkinsi yai tii kuna. . . .

20 Beno lenda dia ve mampa yina ke na nkisi na yo . . .

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

9.5 Moize songaka bambuta ya Israele mutindu Nzambi me songa yandi.

□ Tangila bana :

21 Moize bingaka bambuta yonso ya Israele, yandi tubaka na bo nde : « Beno kwenda kusola bana-mameme to bana-bankombo sambu na bafami na beno, ebuna beno fwa yo sambu na Nkinsi ya Paki.

22 Beno baka . . . menga . . . beno pakulapakula yo na bakielo ya banzo. Muntu kumeka ve na kubasika na nganda tii na suka.

23 Ntangu Mfumu Nzambi ta kwisa kuluta na nsi ya Ezipte sambu na kufwa bantu ya Ezipte, Yandi ta mona menga na zulu ya bakielo ; mpidina wanzio na Yandi ta mona mpila ve na kukota na banzo na beno sambu na kufwa beno.

. . . 25 Ebuna, ntangu beno ta kwenda kukota na nsi yina ya Mfumu Nzambi tubaka nde Yandi ta pesa beno, beno fweti salaka nkinsi yai ntangu yonso.

□ Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

□ Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.

□ Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

9.6 Bo fweti longa bana disongidila ya mambu yai yonso.

□ Tangila bana :

26 Kana bana na beno kuyula beno nde : ‘Nki disongidila ya nkinsi yai ?’

27 beno ta tuba nde : ‘Yai kele nkinsi ya Paki ya Mfumu Nzambi ; beto ke fwa mbisi sambu na kupesa Mfumu Nzambi makabu, sambu ntangu Yandi fwaka bantu ya Ezipte, Yandi lutaka banzo na beto, Yandi fwaka beto ve.’ ”

□ Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

□ Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.

□ Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

9.7 Bantu yonso lemfukaka na ndinga ya Nzambi pesaka Moize. Kubasika 12 :28

□ Tangila bana :

28 Ebuna bo . . . salaka kaka mutindu Yandi songaka Moize ti Aroni.

□ Kumanisa lesò :

Kana bantu ya Israele, to ata bantu ya Ezipte kwikilaka ndinga ya Nzambi songaka bo, bo songaka yo na kulemfuka na bo. Kana bo kwikilaka ndinga ya Nzambi, bo tulaka menga na bakielo na bo. Konso fami ya tulaka menga, bantu fwaka ve na nzo yina.

Menga yina ke songa nde Nzambi ta tinda Mwana na Yandi, Yandi ta fwa sambu na masumu na beto. Yesu Kristo fwaka ye telamaka na lufwa, yonso sambu na beto. Bubuyai, konso muntu ya tula ntima na Yandi, yandi ta guluka.

□ Devoir sambu na bakristo :

Devoir mono ke pesa beno bakristo kele kusonga histoire yai na fami ti na banduku na nge na mposo yai. Kana bantu yina me tula ntima na Yesu ntete ve, samba Nzambi nde Mpeve na Yandi benda bo kutula Yandi ntima.

□ Kubinga bana ya zaba Yesu ntete ve :

Kansi nge mosi, keti nge me tula ntima na Yesu ? Ket i nge me ndima nde menga Yandi panzanaka, yo vandaka sambu na masumu na nge ?

Kana nge zaba yo mbote-mbote ve, bubuyai nge lenda tula Yandi ntima. Nge lenda binga zina na Yandi ata konso ntangu. Nge lenda lomba Yandi kugulusa nge.

Kana nge ke na mfunu ya lusadisu na mambu yina, na nima ya ecodim, kwisa kuvanda na bakiti yai awa [moniteur, songa wapi]. Beto ta vanda na kiese na kusadisa nge.

Leso 10. Mwana ya ntete kufwaka na konso fami, yo yina Farao pusaka Israele kubasika.

Kubasika 12 :29-51

I. Preparatio ya moniteur sambu na lesy yai – (kusala na ntwala ntangu ya kalasi)

Moniteur, yilama na kikuma ya lesy : Beto tula ntima na menga ya Mwana-Dimeme ya kitoko Nzambi me pesa beto, Yesu Kristo Mwana na Yandi.

Moniteur, yilama na verse ya kulonguka : Baebre 9 :13a, 14a 13 Bo ke losaka menga ya nkombo ti menga ya ngombe . . . 14 Kana yo kele mpidina, tuba nde menga ya Kristo me luta ngolo diaka ! . . .

Moniteur, yilama na bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesy yai :
Kana Mo' Mona Menga
Kwisa na Yesu Kristo

II. Kulonga Mikanda ya Bible -- Bazina to batitre ya konso mukanda ke songa na nkufi mambu ya nene ya kele na kati. Nki kele na Kuyantika ? (Kuyantika ya bima yonso)

Nki kele na Kubasika ? (Kubasika ya dikanda ya Israele na kimpika na Ezipte) Beto me mona nde Moize me lomba yo na Farao mingi. Na lesy yai ti na mposo ke kwisa, beto ta mona mpila ya Nzambi lungisaka yo.

Bana yimba nkunga, "Mikanda ya Moize »

III. Kusala Revisio –

Revisio ya lesy me luta :

Beto me mona nde Nzambi me songa bantu ya Israele nde Yandi ti wanzio na Yandi ta luta na banzo ya Ezipte na mpimpa.

Nzambi ta sala nki ?

(Yandi ta fwa mwana ya ntete ya bakala na konso fami, bantu ti bambisi.)

Bantu fweti sala nki sambu bo basika na ndola yai ya nene ?
(Bo fweti kufwa mwana dimeme, bo pakula menga na yo na kielo na bo.)

Ntangu Nzambi mona menga ya mwanadimeme, Yandi ta sala nki ? (Yandi ta luta nzo yina, sambu muntu na kati kufwa ve.)

IV. Kulonga Lesy Yai –

Kuyantika lesy :

Nzambi me songa bo nde na mpimpa, Yandi fweti fwa mwana ya ntete ya bakala na konso fami, bantu ti bambisi. Yandi mpi me wila bo mawa. Yandi me songa bo mpila bo lenda basika na ndola yina. Kaka bo kwikila ndinga na Yandi, bo lemfuka na kutula menga ya mwana-dimeme na kielo ya nzo na bo. Konso ntangu, mambu fweti kubwa kaka na mpila ya Nzambi me tuba yo. Yo yina---

Developpement--Mambu ya nene ya lesy yai na bandambu 5 :

10.1 Na zero ere na mpimpa, Nzambi fwaka bana ya ntete ya bakala yonso na mpila Yandi tubaka. Yo yina, Farao ti bantu yonso ya Ezipte pusaka bantu ya Israele kubasika nswalu.

Tangila bana :

12 :29 Kilumbu yo yina na midi ya mpimpa, Mfumu Nzambi fwaka bana ya ntete yonso ya babakala na nsi ya Ezipte, katuka mwana ya mfumu yina fweti yinga tata na yandi na kimfumu, tii na mwana ya ntete ya muntu ya boloko. . .

30 Mfumu ti bantu yonso telamaka na mpongi, ebuna bidilu vandaka mingi na nsi yonso, sambu konso nzo vandaka ti mvumbi.

31 Na mpimpa yina, mfumu ya Ezipte bingaka Moize ti Aroni nde : "Beno ti Israele, beno sasuka, beno katuka awa. . .

32-33 Beno baka mameme, bankombo ti bangombe na beno, beno kwenda. . ." Bantu

ya Ezipte pusaka bantu ya Israele ngolo na kubasika nswalu na nsi na bo nde : “Kana beno katuka ve, beto yonso ke fwa.”

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba nkunga, “Kana Mo’ Mona Menga”

10.2 Bantu ya Israele basikaka nswalu, ti bantu ya Ezipte pesaka bo bima ya wolo.

- Tangila bana:

... 35 Bantu ya Israele salaka mutindu Moize songaka bo, bo lombaka bilele na bantu ya Ezipte ti bima-makutu ya bo salaka na arza ti wolo.

36 Mfumu Nzambi pesaka bantu ya Ezipte ntima ya mbote, yo yina bo wilaka bantu ya Israele, ebuna bo pesaka bo bima yina ya bo lombaka. . .

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

10.3 Bo basikaka bantu mingi ; bo basikaka nswalu . . .

- Tangila bana : 12 :37 Bantu ya Israele . . . simbaka nzila na kwenda . . . Bo vandaka bantu kiteso ya mile nkama sambanu (600,000), kukonda kutanga bankento ti bana.

38 Bantu ya nkaka mingi kwendaka ti bo ; mameme, bankombo ti bangombe kwendaka mpi mingi.

39 . . . Bagato . . . vandaka na nkisi ya mampa ve, sambu . . . bantu ya Israele monaka ntangu ve na kuyidika madia na bo.

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

10.4 Bantu ya Israele me zinga na Ezipte bamvula 430, kansi na mpimpa yina, bo yonso basikaka. Kubasika 12 :40

Tangila bana :

40 Bantu ya Israele vandaka me zinga na nsi ya Ezipte bamvula nkama iya makumi tatu (430).

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

10.5 Nzambi songaka bo kubambuka nki Yandi me sala tii kuna.

Tangila bana :

13 :3 Moize tubaka na bantu ya Israele nde : . . .

5 Mfumu Nzambi tubaka mbote-mbote na bankaka na beno nde Yandi ta pesa beno ntoto ya bantu ya Kanana. . . . Ntangu Yandi me nata beno na nsi yango, beno fweti salaka nkinsi konso mvula . . .

. . . 8 Na kilumbu yango, beno ta tendula konso muntu na mwana na yandi nde : ‘Nkinsi yai ke songa beto mambu ya Mfumu Nzambi salaka beto ntangu Yandi basisaka beto na Ezipte.’

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

Kumanisa leso :

Ebuna bana ya Israele basikaka na Ezipte. Farao ti bantu yonso ya Ezipte vandaka kupusa bo nde, “Beno kwenda nswalu kaka.” Bo vandaka kukwenda ti bana yonso na bo. Bana ya ntete ya bo fwaka ve, sambu Nzambi monaka menga ya mwana-dimememe na kielo na bo. Ata bantu ya nkaka ya Ezipte, kana bo mpi kwikilaka Nzambi, kana bo mpi salaka mpila Yandi tubaka, bo mpi gulukaka. Bo mpi basikaka, ti Nzambi vandaka kulunda bo.

Kiteso mosi na beto bubuyai, konso muntu ya tula ntima na menga ya Yesu Kristo, yandi ta basika na boloko ya Satana, na kimpika ya Satana. Yandi ta guluka.

□ Devoir sambu na bakristo : Beno bakristo, devoir mono ke pesa beno mposo yai kele kuyindula bantu ya nge zaba ya me tula ntima na Yesu ntete ve. Yantika kutanga bazina na bo na ntwala ya Yesu sambu Yandi benda bo, bo lenda guluka.

□ Kubinga bana ya zaba Yesu ntete ve : Mbala ya nkaka nge mosi, nge zaba Yesu ntete ve. Nge me wa nde Yesu pesaka menga na Yandi sambu na kufuta mfuka ya masumu na nge. Kansi nge me tula Yandi ntima ntete ve. Nge kele ve na kati ya bantu ya me basika na nzila ya masumu.

Kansi nge lenda vanda na kati. Yesu me sila nde Yandi ta buya muntu ve ya zola kwisa na Yandi (Yoane 6 :37b).

Kaka kwikila bubuyai nde Yesu Mwana-Nzambi fwaka na zulu ya kulunsi sambu na mbi ya nge, kwikila nde Yandi telamaka na lufwa, ebuna binga Yandi kukota luzingu ti ntima na nge. Zenga nde nge ta landa Yandi. Nge ta sala yina ya Yandi ke tuba.

Yandi ta gulusa nge bubuyai. Kana nge zola nde beto sadisa nge na mambu yina, kwisa vanda awa na bakati yai [moniteur, songa wapi] na nima ya ecodim.

====NSUKA YA LESO 10

Leso 11. Nzambi twadisaka bantu ya Israele, ti kangulaka Nzadi ya Mbwaki sambu bo sabuka.

Kubasika 13 :17-22--14 :1-31

I. Preparatio ya moniteur sambu na lesu yai -- (kusala na ntwala ntangu ya kalasi)

Moniteur, yilama na kikuma ya lesu : Nzambi ya ngolo yonso, Yandi kele na mpila kusadisa beto ata beto mona mpila ve. Yo yina, beto ta tula ntima na Yandi.

Moniteur, yilama na verse ya kulonguka :

Kubasika 14 :13a

Moize tubaka nde : « Beno mona boma ve. Beno vanda na kikesa, ebuna beno tala nki mutindu Mfumu Nzambi ke gulusa beno bubu yai...

Moniteur, yilama na bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesu yai :

Mfumu Zaba Nzila na Mono

Nki Mutindu Moize Sabukaka Nzadi ya Mbwaki ?

II. Kulonga Mikanda ya Bible –

Niveau Primaire :

Bible kele kusonga beto histoire ya kieleka. Yo kele ve kaka mambu ya bantu me yindula. Yo kele mambu ya salamaka ya kieleka na nsi-ntoto yai. Bana tuba na kimvuka mikanda ya Moize.

Niveau Secondaire :

Mukanda ya Kuyantika songa beto histoire ya kieleka katuka na luyantiku kiteso ya bamvula 4,000 na ntwala ya Yesu. Yo songa beto nsilulu ya Nzambi ya Mesia ya fweti kwisa. Yo songa beto luyantiku ya dikanda ya ta pesa beto Mesia, dikanda ya Abrahami. Yo songa mpila dikanda yina yelaka na batribu 12, ti mpila bo kwendaka na Ezipte. Bo kwendaka na kiese, kansi na nima, bo kumaka bampika na mpasi.

Mukanda ya Kubasika yantika kiteso ya bamvula 1400 na ntwala ya Yesu. Mukanda ya Kubasika ke songa mpila bo basikaka na kimpika yina.

Bana tuba na kimvuka mikanda ya Moize.

III. Kusala Revisio –

Revisio ya lesu me luta :

Na lesu me luta, beto monaka nde na nsuka-nsuka, Farao pesaka bantu ya Israele nzila nde bo basika na Ezipte. Ee, yandi pusaka bo kukwenda nswalu, ti bantu yonso ya Ezipte salaka kiteso mosi. Beto monaka nde ndambu bantu ya nkaka ya kwikilaka Nzambi, bo kwendaka nzila mosi ti bo.

IV. Kulonga Lesu Yai –

Kuyantika lesu :

Beto me mona mpila nde kiese ya lumbu mosi, yo lenda kuma mawa lumbu na nima. Bana ya Israele kwendaka na Ezipte na kiese. Ee, Farao yambaka bo. Kansi na nima, Farao ya nkaka kumisaka bo bampika. Kiese kitukaka mawa.

Na lesu ya bubuyai, bantu ya Israele ke yantika na kiese, sambu Farao me pesa bo nzila kubasika na kimpika. Keti bo ta tula ntima na Nzambi, ata na ntangu ya kiese to ya mawa ? Beto landa histoire ya Bible diaka. Kubasika kapu 13.

Developpement--Mambu ya nene ya lesu yai na bandambu 6 :

11.1 Nzambi twadisaka bantu ya Israele na nzila ya Nzadi ya Mbwaki, ti bo nataka mikanda ya Yozefi, mpila yandi songaka bo.

Tangila bana :

13 :17 Ntangu mfumu ya Ezipte pesaka bantu ya Israele nzila na kwenda, Nzambi nataka bo...

18 na kulanda nzila ya zelo na zelo na ndambu ya Nzadi ya Mbwaki. . .

19 Moize bakaka mikwa ya Yozefi, yandi nataka yo mutindu Yozefi lombaka. . .

(Bambuka Kuyantika 50 :25 : Yozefi songaka bampangi na yandi nde : « Ntangu Nzambi ta lungisa mambu yai [kunata bo na nzila ya Kanana], beno ta katula nitu na mono awa na kisika yai. »)

Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

11.2 Nzambi twadisaka bo na dituti ya nene na mwini, ti tiya ya ngolo na mpimpa.

- Tangila bana :

13 :20 Bantu ya Israele . . . kwendaka kutunga camp na bo . . . penepene na ntoto ya zelo na zelo.

21 Na mwini, Mfumu Nzambi vandaka kwenda na ntwala na bo na kati ya dituti ya nene sambu na kusonga bo nzila, ebuna na mpimpa . . . na kati ya tiya ya ngolo . . .

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

11.3 Farao balulaka mabanza ti landaka bo na basoda sambu na kuvutula bo na kimpika.

- Tangila bana :

14 :1-2 Mfumu Nzambi tubaka na Moize nde : Songa bantu ya Israele, bo landa nzila ya nkaka, bo kwenda kutunga camp na bo . . . na lweka ya masa. . . .

4 (Farao) . . . ta landa beno ; lukumu na Mono ta monika, ntangu Mono ta bedisa yandi ti basoda na yandi. Mpidina bantu ya Ezipte ta zaba nde Mono kele Mfumu Nzambi. »

5 Ntangu Mfumu ya Ezipte waka nde bantu ya Israele me tina, yandi ti bantu na yandi . . . tubaka nde : « Nki . . . beto me sala ? Beto me pesa bantu ya Israele nzila na kutina kimpika ! Bo ta sadila beto diaka kisalu ve !”

7 . . . (Farao) bakaka bapusu-pusu na yandi yonso . . . ya mbote-mbote nkama sambanu (600) (ti) basoda. . . .

9 . . . ti bampunda na bo, . . . bo yonso landaka bantu ya Israele. Bo kwisaka na kukanga bo na kisika yina ya bo tungaka camp. . .

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

11.4 Bantu ya Israele vandaka na boma mingi, kansi Moize pesaka bo kikesa. Kubasika 14 :10-18

- Tangila bana :

10 . . . bantu ya Israele monaka bantu ya Ezipte ke kwisa kulanda bo. Ebuna boma simbaka bo, bo yantikaka kuditida Mfumu Nzambi na ndinga ya ngolo.

11 Bo tubaka na Moize nde : “...nge kwisaka kunata beto kwaku na ntoto ya zelo na zelo sambu beto kufwa ?

13-14 Moize tubaka nde : « Beno mona boma ve. Beno vanda na kikesa, ebuna beno tala nki mutindu Mfumu Nzambi ke gulusa beno bubu yai ; beno ta mona diaka ve bantu ya Ezipte mutindu beno ke mona bo bubu yai. Mfumu Nzambi ta nwanina beno . . . ”

15-16 Mfumu Nzambi tubaka na Moize nde : . . . « Simba nti na nge, tandula diboko na nge na zulu ya masa, masa kukabana. Mpidina bantu ya Israele lenda sabuka na zulu ya zelo.

17 . . . bantu ya Ezipte . . . ta landa beno, ebuna lukumu na Mono ta monika ntangu Mono ta bedisa mfumu ya Ezipte, basoda na yandi yonso, bapusupusu na yandi ti bantu yina ke nata yo.

18 Bantu ya Ezipte ta zaba nde Mono kele Mfumu Nzambi . . .

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.

□ Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

11.5 Nzambi sabukaka bo na Nzadi ya Mbwaki, kansi Yandi manisaka Farao ti armee na yandi.

□ Tangila bana :

14 :19 Wanzio ya Nzambi (na dituti) yina vandaka kwenda na ntwala ya bantu ya Israele, yandi kwisaka kuvanda na nima na bo . . .

20 . . . Dituti yango vandaka ndambu ya nkaka mpimpa ve, ndambu ya nkaka mpimpa ; mpidina . . . basoda ya Ezipte monaka mpila ve ya kukuma penepene na bantu ya Israele.

21-22 Moize tandulaka diboko na yandi na zulu ya masa, ebuna. . . masa kabanaka na ndambu zole. Ntangu yai, bantu ya Israele sabukaka na zulu ya zelo, masa vandaka bonso bibaka zole na nzo.

23-24 Bantu ya Ezipte kwisaka kulanda bo ; bo kotaka na masa . . . na suka yonso, Mfumu Nzambi . . . talaka camp ya basoda ya Ezipte, Yandi kumisaka yo kisakasaka.

25 Makulu ya bapusupusu na bo, Yandi kangisaka yo ngolo sambu yo tambula na mpasi. Bantu ya Ezipte tubaka nde : « . . . Mfumu Nzambi ke nwanina bo. »

26-28 Mfumu Nzambi tubaka na Moize nde : « Tandula diboko na nge na zulu ya masa sambu masa kuvutuka mutindu yo vandaka ntete . . . ebuna masa vutukaka . . . yo fikaka bapusupusu . . . muntu mosi bikalaka ve, bo yonso kufwaka.

□ Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

□ Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.

□ Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

Kubasika 14 :29-31

□ Tangila bana :

29 Kansi bantu ya Israele tambilaka na zulu ya zelo na kusabuka masa . . .

30-31 Na kilumbu yina, Mfumu Nzambi gulusaka bantu ya Israele na maboko ya bantu ya Ezipte . . . Bo monaka mpi ngolo ya Mfumu Nzambi . . . ebuna bo tinaka Mfumu Nzambi boma ; bo tulaka Yandi ntima . . .

□|□ Kumanisa lesò :

Ntangu bantu ya Israele monaka nde Farao vandaka kulanda bo diaka, bo monaka mpila ve kubasika. Masa ya nene ya Nzadi ya Mbwaki vandaka na ntwala na bo. Wapi bo lenda kwenda ? Bo monaka mpila ve kubasika. Kansi diboko ya Nzambi kele nkufi ve. Muntu lenda kanga Yandi ve. Konso mambu ya me salama, yo lendaka kukanga Yandi ve. Yandi kele Nzambi Mpungu.

□ Devoir sambu na bakristo :

Na luzingu na beto mpi, beto lenda mona bonso bampasi me lutila beto. Kansi bambuka nde Nzambi ya sabukaka Moize ti bantu ya Israele, Yandi kele Nzambi na beto mpi. Yandi lenda sadisa beto, ata nzila ke monika ve.

Devoir mono ke pesa beno bakristo mposo yai, yo yai : Konso lumbu na mposo yai, tula bampasi yonso na maboko ya Nzambi. Yandi kele ngolo !

□ Kubinga bana ya zaba Yesu ntete ve :

Keti nge me yambaka Yesu Kristo na ntima ti na luzingu na nge ? Beto bantu yonso, beto lenda basika ve na mambu ya masumu, beto mosi. Beto kele bankwa-mbi. Beto me sala masumu na meso ya Nzambi. Beto kele na makambu ti Yandi sambu na masumu na beto. Beto lenda sala kima ve ya ta tula beto mbote ti Yandi.

Kansi, bambuka mpila Nzambi kangulakaka nzila sambu na bantu ya Israele. Kiteso mosi Nzambi me kangula nzila nde beto bankwa-mbi lenda kwisa na Yandi. Nzila yina kele Yesu Kristo, Mwana ya

11.6 Bantu ya Israele bakisaka kinene ya Nzambi.

Nzambi. Yesu Yandi mosi tubaka nde, “Mono kele nzila,” (Yoane 14 :6).

Nzila ya nkaka ikele ve kukuma na Nzambi. Ntumwa Pierre tubaka nde, “Bantu lenda guluka kaka na Yandi, sambu Nzambi me pesaka bantu zina ya muntu ya nkaka ve awa na nsi-ntoto yina lenda gulusa bo” (Bisalu 4 :12).

Kana nge me yilama kuyamba Yesu, na nima ya kalasi, kwisa vanda awa na bakiti yai. Beto ta vanda na kiese kusadisa nge. ===NSUKA YA LESO 11

Leso 12. Bantu ya Israele kumisaka Nzambi na bankunga.

Kubasika 15 :1-21

I. Preparatio ya moniteur sambu na leso yai – (kusala na ntwala ntangu ya kalasi)

□ Moniteur, yilama na kikuma ya leso : Beto kuwa nzala na kumisa Nzambi na mambu yonso ya mbote Yandi sala sambu na beto.

□ Moniteur, yilama na verse ya kulonguka : Kubasika 15 :2

Mfumu Nzambi me songa ngolo na Yandi yonso sambu na mono,

Yo yina, mono ke zola kukumisa Yandi.

Yandi kele Nzambi ya tata na mono, Yo yina mono ke zola kuyimbila Yandi nkunga.

□ Moniteur, yilama na bankunga ya kwenda nzila mosi ti leso yai : Bandeke Kele Yimba Kumisa Nzambi !

II. Kulonga Mikanda ya Bible –

□ Bantu ya nene na mukanda ya Kuyantika kele nani ?
(Nzambi, Adami, Eva, Abele, Noa, Abrahami, Izaki, Yakobi, Yozefi)

□ Bantu ya nene na mukanda ya Kubasika kele nani ?
(Moize ti Aroni, Farao. Moize ti Aroni ta vanda muntu ya nene na mikanda 5 yonso ya Moize.)

□ Mukanda ya tatu ya Bible, na nima ya Kuyantika ti Kubasika, kele nki ? [Moniteur, kana bana bambuka ve, bo yimba nkunga, « Mikanda ya Moise » sambu na kubambuka.] (Ee, mukanda ya Levi.) Levi vandaka mosi ya makanda to tribu 12 ya Israel, Levi, mwana ya Yakobi, tata ya dikanda yina. Moize ti Aroni vandaka bantu ya dikanda ya Levi. Nzambi solaka dikanda ya Levi kusala bisalu ya tadilaka bisambu na Yandi. Yo yina, mukanda ya Levi kele bansiku Nzambi pesaka Bayuda nki mutindu bo fweti samba Yandi.

III. Kusala Revisio –

Revisio ya leso me luta :

Beto me tuba nde Farao vandaka muntu ya nene na mukanda ya Kubasika.

□ Nki mutindu Nzambi manisaka Farao ti basoda yonso na yandi ?

(Bo landaka bantu ya Israele tii na Nzadi ya Mbwaki. Na nima bantu ya Israele me sabuka, Nzambi songaka Moize kukulumusa diboko ti nti na yandi, ebuna masa yutukaka. Bo yonso fwaka na masa. IV. Kulonga Leso Yai –

□ Kuyantika leso :

Nki beto fweti sala kana Nzambi me sadisa beto na ntangu ya mpasi ? Beto fweti tonda Yandi ti kumisa zina na Yandi. Nzambi me sadisa bantu ya Israele na nki bampasi ?

(Yandi me katula bo na kimpika.

Yandi me gulusa bo na basoda ya Farao ya vandaka kulanda bo sambu na kukangisa bo diaka. Yandi me manisa bambeni ya me pesa bo mpasi.)

Ntangu yai bantu ya Israele ke na bambeni ya ke landa bo diaka ve. Bo kele bampika diaka ve. Bo kele libre. Nki bo ta sala ?

□ Developpement--Mambu ya nene ya leso yai na bandambu 3 :

12.1 Moize ti bantu ya Israele yimbaka nkunga na Mfumu Nzambi.

Tangila bana :

15 :1 Ntangu yai, Moize ti bantu ya Israele yimbaka nkunga yai sambu na kukumisa Mfumu Nzambi :

« Mono ke yimbila Mfumu Nzambi nkunga sambu Yandi me songa lukumu na Yandi ya nene-nene, Yandi me losa na masa bampunda ti bantu yina vandaka kunata yo.

2 Mfumu Nzambi me songa ngolo na Yandi yonso sambu na mono,
Yo yina, mono ke zola kukumisa Yandi. . .
Yo yina mono ke zola kuyimbila Yandi nkunga.

Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.

Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

12.2 Bo tangaka na nkunga mambu ya nene ya Nzambi me sala sambu na bo—mambu kuluta yina ya banzambi ya nkaka lenda sala.

Tangila bana :

15 :3 Mfumu Nzambi. . .ke nwanaka bitumba...

6 « Mfumu, diboko na Nge ya kibakala kele ngolo mingi mpenza . . .

7 Lukumu na Nge kele ya kuyituka mpenza mutindu Nge ke bedisaka bambeni na Nge. . . .

11 “Nani nzambi ya nkaka kele bonso Nge, Mfumu? . . .

Nani ya nkaka lenda sala mambu ya kuyituka bonso Nge ? . . .

13 Na ntima na Nge ya mbote, Nge songaka nzila na bantu ya Nge katulaka na kimpika . . .

14 Bantu ya nkaka me wa boma ntangu bo waka mambu yai . . .

Bantu yonso ya nsi ya Kanana ngolo na bo me mana,

16 boma ti matekita me simba bo yonso. . .

Mfumu, mambu yonso ya Nge ke salaka kele ya nene mpenza ! . . .

18 Mfumu Nzambi, Nge kele Mfumu ya nene tii kuna. »

Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.

Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

12.3 Miriam twadisaka bankento kuyimbila Nzambi na mwa-bangoma.

Tangila bana :

15 :20 Ebuna profete yai ya nkento Miriami, mpangi ya Aroni, yandi bakaka mwa-ngoma, yandi yantikaka kubula. Bankento yonso ya Israele landaka yandi ti bangoma na bo, ti kukina mutindu bangoma vandaka kudila.

21 Miriami vandaka na ntwala na bo ke kwenda kuyimba nde :

« Beno yimba na kukumisa Mfumu Nzambi sambu Yandi me songa lukumu na Yandi ya nene-nene . . .

Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.

Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

Kumanisa leso :

Bana ya Israele yimbilaka Nzambi sambu na kiese na mpila Yandi me gulusaka bo. Beto mpi lenda bambuka mambu yonso ya mbote Nzambi me sala sambu na beto. Beto lenda yimbila Yandi na yonso ya mbote ya Yandi me sala.

Bana Yimba : Nkunga, Nki Mutindu Moize Sabukaka Nzadi ya Mbwaki ?

- Devoir sambu na bakristo : Devoir ya mono ke pesa beno bakristo na mposso yai, yo yai : Kutanga konso lumbu mambu ya mbote ya Nzambi me sala nge, ti kumisa Yandi na ndinga na nge ti na bankunga.
  - Kubinga bana ya zaba Yesu ntete ve : Nzambi gulusaka bantu ya Israele na kimpika. Bible ke tuba nde beto yonso vandaka bampika ya masumu. Na Yoane 8:34 beto tanga nde Yesu tubaka, “Konso muntu yina ke salaka masumu, yandi kele mpika ya masumu.” Roma 3:23 ke songa beto nde beto yonso me sala masumu. Yo yina, kukonda Yesu, beto yonso kele bampika ya masumu.
Kansi Yesu, Mwana ya Nzambi, kwisaka sambu na kukatula beto na kimpika ya masumu na mpila nde beto sadila Nzambi.
Keti Yesu me katula nge na kimpika ya masumu ?
Keti nge zaba yo mbote-mbote ? Keti nge lenda bambuka ntangu ya Yandi salaka yo ?
Kana nge kele na keti-keti na mambu yina, kwisa vanda awa na bakiti yai na nima ya ecodim.
[Moniteur, songa wapi.] Beto ta kwisa kusadisa nge kuzenga mambu yina mbote-mbote sambu nge mpi vanda mukristo.
- ==NSUKA YA LESO 12

Leso 13. Nzambi sadisaka bantu na Yandi diaka ti diaka.

Kubasika 15 :22-27, 16 tii na 17 :1-7

I. Preparatio ya moniteur sambu na lesy yai -- (kusala na ntwala ntangu ya kalasi)

- Moniteur, yilama na kikuma ya lesy : Kana beto ke konda bima ya kele mfunu, beto bokuta ve, kansi beto lomba Nzambi kupesa beto, sambu Nzambi zola sadisa bantu na Yandi.
- Moniteur, yilama na verse ya kulonguka :

Filipi 4 :6b . . . konso ntangu ya beno ke samba Nzambi, beno lomba Yandi konso mambu yina ya beno ke na yo mfunu ; ntangu beno ke lomba Yandi yo, beno pesa Yandi mersi.

- Moniteur, yilama na bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesy yai : Lomba na Nzambi Kaka Nzambi Ta Kuwa Nge

II. Kulonga Mikanda ya Bible--
Bana yimba « Mikanda ya Moize » ti tuba mikanda 5 ya Moize.

Niveau Primaire :

- Bana, bambuka nde Bible ya mvimba ke songa nani ? (Yesu Mesia Mvulusi).
- Mikanda 37 ya ntete ya Bible, Kuyantika tii na Malashi, bo kele Kuwakana ya Ntama. Mikanda yai songa beto nki sambu na Yesu ? (Yandi ta Kwisa.)
- Mikanda ya Kuwakana ya Ntama, keti bo sonikaka yo na ntwala Yesu kwisaka, to na nima ?
(Na ntwala) Niveau

secondaire :

- Na mukanda ya ntete, Kuyantika, yo songaka beto nki sambu na Mesia ya ta kwisa ? (Bamvutu possible— -- Kuyantika 3 :15 songaka beto nde Mesia ta butama kaka ya nkento, kukonda bakala.

--Yandi ta butuka ya fami ya Abrahami, ti Nzambi ta sakumuna makanda yonso na kati na Yandi. Kuyantika 12 :2)

- Na mukanda ya zole, Kubasika, yo songaka beto mpi sambu na Mesia ya ta kwisa ?

(Bamvutu possible— --Yandi ta pesa menga na Yandi bonso nkailu sambu Nzambi luta masumu na beto. Kubasika 12 :13.

--Bonso mwana-dimeme fweti vanda kitoko kukonda kifu, Mesia ta konda masumu. Kubasika 12 :5a)

III. Kusala Revisio –

Revisio ya lesos me luta :

Na baleso me luta, beto monaka nde Nzambi sadisaka bantu ya Israele nki mutindu ?
(Yandi basisaka bo na kimpika na Ezipre,
Yandi bedisaka bambeni na bo ya zolaka kukanga bo.)

Bo salaka nki na nima Nzambi gulusaka bo ?
(Bo kumisaka Yandi na bankunga ti na kukina.)

IV. Kulonga bana lesos yai –

Kuyantika lesos :

Konso lumbu beto kele na mambu ya kele mfunu na luzingu na beto. Ata Nzambi me sadisa beto mazono, beto ke na mfunu ya bima ya nkaka bubu yai. Konso lumbu, beto kele na mfunu ya mupepe, ya masa, ya madia, ti ya bima ya nkaka.

Nzambi me sadisa bantu ya Israele ngolo. Yandi me basisa bo na mpasi ya kimpika na Ezipre. Kansi na nima, bo vandaka na mfunu ya bima ya nkaka. Beto tala bubuyai nki mutindu Nzambi sadisaka bo na bima yai mpi. Yo lenda songa beto mpi nki mutindu beto fweti sala ntangu ya beto ke na mfunu ya bima na luzingu na beto.

Developpement--Mambu ya nene ya lesos yai na bandambu 3 :

13.1 Nzambi sadisaka bo ntangu bo kondaka masa ya mbote ya kunwa.

Tangila bana :

15 :22 Moize songaka bantu ya Israele na kukanga bima sambu bo katuka pana na lweka ya nzadi ya Mbwaki. Bo simbaka nzila na kwenda na ntoto ya zelo na zelo... Bo tambulaka bilumbu tatu ... kansi bo monaka masa ve.

23 Ntangu yai, bo kumaka na . . . kisika . . . kuvandaka na banto ya masa ya ndudi mingi, bo monaka mpila ya kunwa yo ve . . .

24 Bantu yantikaka kubokutila Moize nde : « Nki beto ke nwa ntangu yai ? »

25 Moize bondilaka Mfumu Nzambi, ebuna Yandi songaka yandi nde : « Baka nti yai, losa yo na masa sambu masa kukuma mbote. » Moize salaka mpidina, ebuna masa kumaka kitoko. . . .

27 Na nima, bantu ya Israele kwisaka kukuma na bwala Elimi ; pana vandaka na banto ya masa kumi na zole (12), ti maba makumi nsambwadi (70). Bo tungaka camp na bo kuna na lweka ya masa.

Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.

Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

13.2 Nzambi sadisaka bo na madia katukaka na zulu ntangu bo vandaka na nzala.

Tangila bana :

16 :1 Bantu yonso ya Israele . . . kwisaka kukuma na ntoto ya zelo . . .

2-3 Bantu yonso bokutilaka Moize ti Aroni kuna nde : “Mbote kana Mfumu Nzambi fwaka beto na Ezipre. Pana . . . beno me nata beto awa. . . sambu beto kufwa na nzala.”

4 Mfumu Nzambi tubaka na Moize nde : « Ntangu yai, Mono ta tindila beno madia yina ta katuka na zulu. Konso kilumbu, bantu fweti . . . kulokuta madia yina me fwana sambu na kilumbu yina . . .

5 Na kilumbu ya sambanu, bo fweti lokuta madia sambu na bilumbu zole . . .

8 Moize tubaka... nde: “Mfumu Nzambi...ta pesa beno mbisi na nkokila, ebuna mampa na suka . . .

... 14 Ntangu malulu yumaka, ntoto yonso fulukaka na bima ya fioti-fioti bonso bimpusu ya kwakere.

15 Ntangu bantu ya Israele monaka yo, bo zabaka yo ve ; bo yulanaka nde : « Yai nki ? » Moize tubaka na bo nde : « Yai kele madia ya Mfumu Nzambi me pesa beno, beno dia. . . .

21-22 Konso suka, bo vandaka kulokuta bima yina, konso muntu kiteso ya yandi vandaka na yo mfunu . . . 22 Na kilumbu ya sambanu, bo lokutaka madia ya bilumbu zole . . .

23-26 Ebuna Moize tubaka na bo nde . . . .na Kilumbu ya Kupema, yo ta monika ve.”

. . . . 31 Bantu ya Israele pesaka madia yina “Mana.” Yo vandaka . . . ya mpembe, ntomo na yo bonso mikati ya bo me sala na bwiki.

35 Bantu ya Israele vandaka kudia mana bamvula makumi iya (40) tii kuna bo kwisaka . . .

na nsi ya Kanana.

Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.

Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

13.3 Nzambi pesaka bo masa diaka. Kubasika 17 : 1-7

Tangila bana :

1 Bantu yonso ya Israele katukaka na ntoto ya zelo na zelo . . . Bo kumaka na kisika yai Refidimi, bo tungaka camp kuna, kansi na kisika yango, masa ya kunwa vandaka ve.

2 Yo yina, bantu yantikaka kuyangisa Moize. . .

3 . . . nzala ya masa simbaka bo mingi, bo bokutilaka Moize diaka nde : “. . . Nge nataka beto awa sambu beto fwa na nzala ya masa. . . ?”

4 . . . Moize didilaka Mfumu Nzambi ngolo . . .

5 Mfumu Nzambi tubaka na yandi nde : “Binga bambuta . . . ya Israele. . . Nata mpi nti na nge . . .

6 Mono ta telama na ntwala na nge . . . Nge ta bula ditadi, ebuna masa ta basika sambu bantu kunwa. » Moize salaka mpidina na meso ya bambuta ya Israele (ye masa basikaka, bo yonso nwaka).

Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.

Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

Kumanisa lesò :

Beto yonso kele na bima ya beto ke na yo mfunu. Mbala mingi, bonso bantu ya Israele, beto ke bokutaka. Kansi Nzambi zola beto kusamba. Yandi zola beto kutula Yandi ntima. Yandi ZOLA sadisa bantu na Yandi.

Devoir sambu na bakristo :

Devoir mono ke pesa beno bakristo, beno ya zaba Yesu dezia na ntima na beno, yo yai : Na mposo ke kwisa, beno bokuta ve, kansi beno samba Nzambi konso lumbu. Beno lomba Yandi bima yonso ya beno ke na yo mfunu.

Kubinga bana ya zaba Yesu ntete ve : Kansi kana nge zaba Yesu ntete ve na ntima na nge, kana nge me tula Yandi ntima ntete ve kugulusa nge, nge me kuma mwana ya Nzambi ntete ve. Nge me bikala na nganda ya fami ya Nzambi.

Kansi yo fweti vanda mpidina ve. Nzambi zola nde konso muntu kuguluka, konso muntu balula ntima, konso muntu kuma mwana ya fami na Yandi. Nge fweti kaka ndima nde nge me sala mambu ya Nzambi ke zola ve. Beto binga mambu yina « masumu. » Masumu me zenga kinduku ya nge ti Nzambi. Kansi Nzambi zolaka nge mingi. Yo yina, Yandi tindaka Mwana na Yandi Yesu Kristo sambu na kugulusa nge. Yesu fwaka na zulu ya kulunsi

bonso nkailu to makabu ya kufuta mfuka ya masumu na nge ti ya beto yonso. Yandi telamaka na lufwa, Yandi vutukaka na zulu.

Bubuyai, maboko na Yandi kele ya kukangula sambu na kuyamba konso nani ta kwisa na Yandi na lukwikilu. Keti nge ta kwisa na Yandi bubu yai ? Kaka binga Yandi sika ya nge kele. Songa Yandi nde nge me sala masumu, kansi bubuyai nge ke zola kubalula ntima, kutula ntima na Yandi. Yandi ta yamba nge na fami na Yandi.

Kana nge ke na mfunu ya lusadisu, to, kana nge me yamba Yesu na ntima na nge bubu yai, ti nge zola kusonga beto, na nima ya ecodim, kwisa kuvanda awa na bakiti yai, sambu beto lenda sadisa nge.

==NSUKA YA LESO 13

baka kaka verse yai sambu yo songa kikuma ya leso mbote.]

Moniteur, yilama na nkunga ya kwenda nzila mosi ti leso yai :

Nsinga ya Bansinga Tatu

II. Kulonga Mikanda ya Bible --

Niveau Primaire :

Tuba mikanda 5 ya Moize na ndonga, ti na ndonga reverse (Yantika na mukanda ya 5, ebuna 4, 3, 2, 1).

Niveau Secondaire :

Bambukisa bana diaka mpila kumona baverse na kati ya Bible (mukanda, kapu, verse). Na nima, kana bana ke na baBible, pesa bo baverse yai kumona mosi-mosi na kati ya mikanda 5 ya Moize : Kuyantika 1 :27, Kuyantika 6 :8, Kubasika 3 :7, Levi

9 :6, Kutanga 5 :7, Kulonga 1 :9

III. Kusala Revisio –

Revisio ya leso me luta :

Ntangu bantu ya Israele basikaka na Ezipte, bo kotaka na ntoto ya zelo na zelo. Kuna, bo vandaka na mfunu ya nki ?
(Ya masa ti ya madia)

Nki zolaka kuvanda mpila ya mbote kusala ntangu yina ?

(Kulomba Nzambi bima ya bo vandaka na yo mfunu)

Kieleka, bo sambaka Nzambi ve, kansi bo salaka nki ntangu yina ? (Bo bokutaka na Moize.)

Na bisambu ya Moize, Nzambi sadisaka bo nki mutindu ?

(Yandi pesaka bo masa ya mbote ya kunwa, mampa ya sukadi ya bo bingaka ‘mana’ na suka, ti mbisi ya nguadi na nkokila.)

IV. Kulonga bana leso yai –

Kuyantika leso :

Mwana mosi zolaka kusala mambu yonso kaka yandi mosi. Beto ta binga yandi « Mono Mosi ». Fami pesaka yandi kisalu kukatula matiti ya mbi na bilanga. Banduku songaka yandi ne, « Beto ta

Leso 14. Moize vandaka na mfunu ya lusadisu.

Kubasika 17 :8-16, kapu 18

I. Preparatio ya moniteur sambu na leso yai –
(kusala na ntwala ntangu ya kalasi)

Moniteur, yilama na kikuma ya leso : Bana ta bakisa nde beto yonso ke na mfunu ya lusadisu ya bantu ya nkaka na luzingu na beto. Yo yina, beto vanda ve na lulendo kuyindula nde beto mosi lenda sala yonso, kansi beto vanda na ntima ya kuyamba lusadisu.

Moniteur, yilama na verse ya kulonguka : Longi 4 :12 Bantu zole lenda nwana bitumba yina lenda bedisa mutu mosi. Nsinga ya bo me sala na bansinga tatu kele mpasi na kuzengana.

[Moniteur, NB : Sala konfusio ve na kati ya mukanda ya Longi, ya kele mosi ya mikanda ya Poezi, mukanda ya Mfumu Solomo sonikaka, ti Kulonga, ya kele mukanda ya 5 ya Moize. Beto me longuka ntete ve mikanda ya Poezi, kansi beto ke

sadisa nge. Kana beto yonso sala, yo ta lomba ntangu mingi ve. Na nima, beto ta bula futbal.” Kansi Mono Mosi ndimaka ve. “Mono mosi lenda sala yo,” yandi tubaka.

Yo yina, yandi salaka na bilanga. Lumbu ya mvimba yandi salaka. Banduku na yandi kwendaka kubula futbal. Mon mosi, yandi kangamaka kaka na bilanga. Mpimpa kubwaka, kansi Mono Mosi vandaka kaka kusala na bilanga.

Bubuyai beto ta mona nki Moize salaka ntangu mambu bonso yai bwilaka yandi.

□ Developpement--Mambu ya nene ya lesy yai na bandambu 4 :

14.1 Na mvita ti bantu ya Amaleki, Moize nangulaka nti ya Nzambi na diboko, ebuna kana yo vandaka na zulu, Israele nungaka, kansi ntangu Moize lembaka, yandi kitisaka diboko, Amaleki nungaka.

□ Tangila bana :

17 :8 Bantu ya Amaleki kwisaka kunwanisa bantu ya Israele...

9 Moize tubaka na Yozue nde : « Sola bantu, mbasi nge kwenda kunwana bitumba na bantu ya Amaleki. » Mono ta telama na nsongi ya ngumba ti nti yina ya Nzambi pesaka mono.”

10 Yozue . . . kwendaka kunwana bitumba na bantu ya Amaleki...

11 Ntangu bo vandaka kunwana, kana Moize kutedimisa maboko na yandi na zulu, bantu ya Israele kukuma ngolo, kansi kana yandi kulumusa yo na nsi, bantu ya Amaleki kuyantika kununga.

□ Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

□ Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.

□ Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

14.2 Bu Moize lembaka, Aroni ti Hure sadisaka kunangula maboko ya Moize. Yo yina, Israele nungaka.

□ Tangila bana :

17 :12 Ntangu maboko ya Moize yantikaka kulemba, Aroni ti Hure kwisaka na ditadi, bo tulaka yo penepene na Moize, ebuna yandi vandaka na zulu na yo. Bo mosi telamaka na lweka na yandi, bo sadisaka yandi na kutedimisa maboko na zulu, tii kuna ntangu dindaka.

13 Ebuna Yozue bedisaka bantu ya Amaleki yonso.

□ Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

□ Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.

□ Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

14.3 Bukilo ya Moize, Yetro, kwisaka kutala Moize na kisalu. Yandi Yetro monaka kizitu ya Moize kusambisa bantu, yandi pesaka conseye nde yandi sosa lusadisu.

□ Tangila bana :

18 :1-3 Yetro, bukilo ya Moize . . . waka mambu yonso ya Mfumu Nzambi salaka . . .(Yandi) bakaka Sefora, nkento ya Moize . . . ti bana ya Sefora bo zole . . . sambu na kunata bo na Moize. . .

. . .

7-8 Moize kwendaka kukutana na yandi, . . . ebuna bo kotaka na nzo ya ntenta ya Moize. Moize yantikaka kutela yandi mambu yonso ya Mfumu Nzambi salaka . . .

9-12 Yetro monaka kiese mingi . . . Aroni ti bambuta yonso ya Israele kwisaka kusamba, ti kudia sika mosi na bukilo ya Moize na ntwala ya Nzambi.

13 Na kilumbu landaka, Moize vandaka me vanda sambu na kusambisa bantu ; katuka suka tii na

mpimpa bantu vandaka kwisa kusamba mambu na bo.

18 :17 Ebuna bukilo na yandi nde : “Mutindu nge ke sala kele mbote ve.

18-19 Nge ti bantu yai, beno ta lemba nswalu. Kisalu me lutila nge mingi, nge lenda sala yo ve nge mosi. Ntangu yai kuwa, mono ke pesa nge ndongisila ya mbote, ebuna Nzambi ta sadisa nge. .

21 . . . Sola bantu ya mayele ; nge tula bo bambuta . . . Bo fweti vanda bantu ke zitisaka Nzambi, bantu ya bo lenda tula . . .

22 Bo vanda bazuzi ya bantu tii kuna. Makambu ya nene bo ta kwisaka kunata yo na nge, kansi bamakambu ya fioti-fioti bo mosi ta zengaka yo. Mpidina, kisalu ta lutilaka nge mingi ve, sambu bo ta sadisaka . . .

23 Kana nge sala mpidina, Nzambi ta vandaka na nge ; nge ta lembaka nswalu ve, bantu yonso mpi ta vutukaka na banzo na bo makambu na bo me mana. »

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

14.4 Moize landaka conseye ya Yetro ; yandi sosaka lusadisu na kisalu na yandi.

□ Tangila bana :

18:24 Moize wilaka Yetro, yandi salaka mutindu yandi tubaka. . .

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

□|□ Kumanisa lesò :

Moize vandaka muntu ya kinzambi ya ngolo. Kansi mbala zole na lesò yai, beto mona nde yandi vandaka na mfunu ya lusadisu. Yandi ndimaka lusadisu, yo yina Nzambi sadisaka yandi ti bantu yonso ya Israele, ti Yandi yikaka bo ngolo diaka.

Beto yonso ke na mfunu ya lusadisu. Nzambi me sala beto kusala kaka beto mosi ve. Kana muntu ke yindula nde kaka yandi mosi ta lunga, yina lulendo na yandi. Mbote beto yonso sosa lusadisu, ti beto sadisana na kisalu ya Nzambi, ti na kisalu na beto ya konso lumbu. Nsinga ya bo me sala na bansinga tatu kele mpasi na kuzengana.

□ Verse ya Kulonguka :

Bana tuba Longi 4 :12 mbala zole, na nima bo yimba nkunga yina.

□ Devoir sambu na bakristo :

Devoir ya mono ke pesa beno bakristo, yo yai : Na mposo ke kwisa, beno vanda nswalu kulomba lusadisu kana yo kele mfunu, beno mpi vanda nswalu kusadisa bantu ya nkaka.

□ Kubinga bana ya zaba Yesu ntete ve : Kansi, kana nge me yamba Yesu ntete ve na luzingu na nge, ata muntu mosi ya nkaka lenda sadisa nge ve na mambu yina. Kaka Yesu lenda gulusa nge. Ntumwa Pierre tubaka nde, “Bantu lenda guluka kaka na Yandi [Yesu]” (Bisalu 4:12).

Kaka nge mosi lenda kangula kielo ya ntima na nge, kaka nge lenda binga Yandi kukota. Na Kusonga 3:20, Yesu tubaka, “Kuwa! Mono me telama na kielo, ke bula. Kana muntu kuwa ndinga na Mono ti kukangula kielo, Mono ta kota . . .”

Keti Yandi ke bula na kielo ya ntima ya nge na Yandi bubuyai ? Kana nge zola solula mambu yai, to nge zola muntu ya nkaka kusamba ti nge na mambu yina, kwisa vanda awa [moniteur, songa wapi] na bakiti yai na nima ya ecodim, sambu beto sadisa nge.

====NSUKA YA LESO 14

Leso 15. Nzambi pesaka bansiku ya nene na Yandi. Yo songaka beto mfunu ya Mvulusi.

Kubasika 19 tii na 20 :17

I. Preparatio ya moniteur sambu na leso yai –
(kusala na ntwala ntangu ya kalasi)

NB : Informatio sambu na nge, moniteur kubakisa, kaka kana kestio yai basika :

Bampangi na beto Bakatolika kabisa bansiku ya Nzambi na mpila diferante na beto bamisioni. Bo tanga ve « Kusala ve biteki to bifwanisu ya bima... » (Kubasika 20:4-6) bonso nsiku ya zole. Bo tanga ‘Kusadila zina ya Nzambi mpambampamba ve’ bonso nsiku ya zole.

Ebuna, sambu bo kuma na bansiku kumi, bo kabisa nsiku ya nsuka, “Kuyuma ntima ve.” (20:17). Bo tanga bima ya nkaka ya beto fweti yuma ntete ve na yo bonso bansiku zole.

Kana diswaswanu yai basika, nge lenda yula bana sambu na nki bo banza Katolika ke tanga ve “Kusala ve biteki to bifwanisu” bonso nsiku. (Keti yo lenda vanda sambu pratike na bo me fuluka na bifwanisu ya nsiku ya zole me buya ?)

Moniteur, yilama na kikuma ya leso : Bana ta bakisa nde Bansiku ya Nzambi ke songa beto mpila Nzambi zola beto kuzinga ti Yandi, mpi ti bantu ya nkaka. Beto kuka kulanda yo yonso ve, yo yina, beto bakisa nde beto ke na mfunu ya Mvulusi.

Moniteur, yilama na verse ya kulonguka : Roma 3 :20b « Bansiku yina kele kaka sambu na kusonga muntu nde yandi me sala masumu. »

Moniteur, yilama na nkunga ya kwenda nzila mosi ti leso yai : Bansiku Kumi ya Kulanda

II. Kulonga Mikanda ya Bible --

Beto mona Bansiku 10 ya Nzambi pesaka bantu na Kubasika kapu 20.

Bantu tuba na mpila ritimika :

Ban-siku Ku-mi ya Nza-mbi-ee Ku-ba-si-ka ka-pu makumi zo-le—ee.

III. Kusala Revisio –

Revisio ya leso me luta :

Beto me mona nde bana ya Israele me basika na kimpika na Ezipre. Bo ke kwenda na nsi ya Kanana ya Nzambi silaka bambuta na bo Abrahami, Izaki, Yakobi, ti Yozefi. Bo ke tambula na nsi ya zelo na zelo, kansi Nzambi ke sadisa bo na bima ya bo ke na yo mfunu—masa ya kunwa ti madia.

Beto me mona nde Moize vandaka kusonga bantu bansiku ya Nzambi ya Nzambi songaka yandi. Kansi bansiku ya Nzambi, yo vandaka ya kusonika ntete ve. Beto monaka nde kisalu ya kulonga mpi kusambisa bantu yonso, yo lutaka ngolo ya Moize kusala yo. Yo yina Yetro, bukilo ya Moize, pesaka yandi conseye kusosa lusadisu ya bantu ya nkaka ya kinzambi, ti Moize landaka conseye na yandi.

IV. Kulonga bana leso yai –

Kuyantika leso :

Bantu ya Israele vandaka na nzila kukwenda na nsi ya Nzambi silaka bo. Nki mutindu bo ta zinga na kintwadi bo na bo, ntangu bo kwisa na nsi yina ? Ntangu me lunga nde bantu yonso zaba bansiku ya Nzambi, nki mutindu Yandi zola beto kuzinga.

Developpement--Mambu ya nene ya leso yai na bandambu 11 :

Moniteur, banti ya malungi kele mingi sambu beto ta baka bansiku mosi-mosi. Kansi beto ta kwenda nswalu. Bana ta sala bima mingi ve na konso nsiku.

15.1 Bantu yilamaka sambu na kubaka bansiku na Yandi.

Tangila bana somere yai ya Kubasika Kapu 19 :

Bantu ya Israele kumaka na ngumba ya Nzambi. Kuna, Moize tombukaka sambu na kusolula na Nzambi. Nzambi vutulaka yandi sambu na kusonga bambuta ya Israele nki mutindu kuyilama. Na nima, yandi tombukaka diaka ti Aroni.

Nzambi songaka bo kuziungisa ngumba yonso na lupangu, bo songa bantu ngolo nde bo kusimba yo ve, ata bambisi na bo ve, ata bambuta ya bo ve. Nzambi zolaka kulumuka na ngumba yina. Bo kuma penepene ve, to bo fweti kufwa.

Nzambi vandaka kusonga bo nde masumu na bo me zenga kinduku na bo ti Yandi.

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

15.2 Nzambi songaka nki mutindu bo fweti vanda ti Yandi. Nsiku ya ntete (1) : Kusamba banzambi ya nkaka ve, kaka Mono.

Tangila bana :

- 20 :1 Nzambi tubaka mambu yai yonso nde :
- 2 Mono kele Mfumu Nzambi, Nzambi na nge ;
Mono Muntu katulaka nge na kimpika kuna na nsi ya Ezipse.
- 3 Kusamba banzambi ya nkaka ve, kaka Mono.

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

15.3 Nzambi songaka nki mutindu beto fweti vanda ti Yandi. Nsiku ya zole (2) : Kusala ve biteki, kufukama ve na ntwala ya biteki sambu na kusambilia yo.

Tangila bana :

- 20 :4-5 Kusala ve biteki to bifwanisu ya bima . . .
Kufukama ve na ntwala ya biteki sambu na kusambilia yo, sambu Mono Mfumu Nzambi, Nzambi na nge, Mono kele Nzambi mosi ya zwa, Mono ke ndimaka banzambi ya nkaka ve . . .

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

15.4 Nzambi songaka nki mutindu beto fweti vanda ti Yandi. Nsiku ya tatu (3) : Kusadila zina ya Nzambi mpamba-mpamba ve.

Tangila bana :

- 7 Kusadila zina na Mono Mfumu Nzambi, Nzambi na nge, mpamba-mpamba ve, sambu Mono ta pesa ndola na konso muntu yina ke sakana na zina na Mono.

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

15.5 Nzambi songaka nki mutindu beto fweti vanda ti Yandi. Nsiku ya iya (4) : Zitisa Kilumbu ya Kupema. Kubasika

Tangila bana :

- 20 :8 Zitisa Kilumbu ya Kupema, yo kele kilumbu na Mono Mfumu Nzambi.
- 9 Nge ta sala kisalu na nge yonso bilumbu sambanu,
- 10 kansi kilumbu ya nsambwadi kele Kilumbu ya
Kupema, kilumbu ya Mono Mfumu Nzambi, Nzambi na nge. Na kilumbu yango yina, muntu ta sala kisalu ve . . .
- 11 Mono salaka zulu, ntoto, masa, ti bima yonso kele muna na bilumbu sambanu, ebuna na kilumbu ya nsambwadi, Mono pemaka. Yo yina, Mono Mfumu Nzambi sakumunaka Kilumbu ya Kupema, Mono kumisaka yo kilumbu na Mono.

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

15.6 Nzambi songaka nki mutindu kuvanda ti bampangi. Nsiku ya tanu (5) : Zitisa tata ti mama na nge.

- Tangila bana :
- 20 :12 Zitisa tata na nge ti mama na nge ; mpidina nge ta zinga bilumbu mingi na ntoto ya Mono Mfumu Nzambi, Nzambi na nge, ke pesa nge.

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

15.7 Nzambi songaka nki mutindu kuvanda ti bampangi. Nsiku ya sambanu (6) : Kufwa muntu ve. Kubasika 20:13

- Tangila bana :
- 13 Kufwa muntu ve.

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

15.8 Nzambi songaka nki mutindu kuvanda ti bampangi. Nsiku ya nsambwadi (7) : Kusala bizumba ve.

- Tangila bana :
- 20 :14 Nge bakala, kulala na nkento ya nkaka ve ; nge nkento, kulala na bakala ya nkaka ve.

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

15.9 Nzambi songaka nki mutindu kuvanda ti bampangi. Nsiku ya nana (8) : Kuyiba ve.

- Tangila bana :
- 20 :15 Kuyiba ve.

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

15.10 Nzambi songaka nki mutindu kuvanda ti bampangi. Nsiku ya uvwa (9) : Kutuba luvunu ve.

- Tangila bana :
- 20 :16 Kutuba ve kitemwe ya luvunu sambu na mpangi na nge.

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

15.11 Nzambi songaka nki mutindu kuvanda ti bampangi. Nsiku ya kumi (10) : Kuyuma ntima ve.

- Tangila bana :
- 20 :17 Kuyuma ntima ve na nzo ya ngani. Kuyuma ntima ve na nkento ya ngani, to bampika, to bangombe, to bampunda, to konso kima ya ngani.

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.

□ Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

□|□ Kumanisa lesò :

Nzambi pesaka bansiku yai sambu beto zaba mpila beto fweti vanda ti Yandi—beto samba kaka Yandi, beto sala biteki ve, beto zitisa zina na Yandi ti lumbu na Yandi.

Yandi pesaka bansiku yai mpi sambu beto zaba mpila beto fweti vanda ti bampangi ya nkaka—beto zitisa mama ti tata, beto kufwa muntu ve kansi beto zitisa moyo na yandi. Beto zitisa makwela ti vanda kwikama na kati na yo, beto yiba ve bima ya bantu ya nkaka, beto tuba luvunu ve, ti beto yuma ntima ve sambu na bima ya bantu ya nkaka, kansi beto vanda na kiese na bima ya Nzambi me pesa beto.

Keti beto me lemfuka na bansiku yai yonso? Ikele ve. Nzambi zabaka nde beto ta kuka ve kusala yo. Yandi me songa beto nde beto nunga ve. Yo yina, Yandi tindilaka beto Mwana na Yandi sambu na kulungisa yonso ya Nzambi zolaka, mpi sambu na kubaka ndola ya masumu yonso na beto.

□ Devoir sambu na bakristo : Devoir mono ke pesa beno bakristo, yo yai: Na mposo yai, meka kulemfuka na bansiku yai 10 yonso. Kana nge mona nde nge me bwa na mambu mosi, ndima masumu yina na Nzambi ti lomba pardo na Yesu Kristo.

□ Kubinga bana ya zaba Yesu ntete ve : Kansi mbala mingi, bana ikele na ecodim na beto ya me ndima Yesu Kristo ntete ve na ntima ti na luzingu na bo. Kana nge me yamba Yandi ntete ve, yindula bansiku 10. Bansiku ikwa nge me fwaka dezia ? Kana nge me fwa kaka mosi, nge kele muntu ya masumu. Ee, kana beto tuba mbote, beto yonso fweti ndima nde beto me fwa bansiku ya Nzambi mingi.

Masumu lenda kota na bwala ya Nzambi ve. Yo yina, Nzambi tindaka Mwana na Yandi Yesu Kristo. Na kati ya bantu yonso, kaka Yesu lungisaka bansiku yonso ya Nzambi mbote-mbote. Yandi mpi kudipesaka nitu ti menga na Yandi bonso nkailu

sambu na kufuta mfuka ya masumu na beto. Yandi fwaka, kansi Yandi mpi telamaka na lufwa.

Bubuyai, kana nge ta binga zina na Yandi, Yandi ta wa nge. Bible ke songa beto nde konso muntu ya ta binga zina ya Mfumu Nzambi, « yandi TA guluka » (Roma 10 :13).

Kana nge me binga zina ya Nzambi ntete ve sambu na kulomba nde Yesu gulusa nge, ntangu ya mbote, yo yai. Binga Yandi na ntima na nge sesepiyai. Na nima ya ecodim, kwisa vanda awa na bakiti yai sambu beto mpi zaba nde nge me guluka bubuyai.

==NSUKA YA LESO 15

Leso 16. Nzambi tendulaka bansiku na Yandi ti pesaka yo ya kusonika na matadi.

Kubasika somere bakapu 21-23, detayi kapu 24

I. Preparatio ya moniteur sambu na lesò yai — (kusala na ntawala ntangu ya kalasi)

□ Moniteur, yilama na kikuma ya lesò : Bana ta zola kuzinga na kintwadi ti Nzambi. Bo ta bakisa nde Nzambi zola beto kuzaba Yandi. Yandi tulaka ngolo kusonga beto bansiku na Yandi.

□ Moniteur, yilama na verse ya kulonguka : Kubasika 24 :12 Mfumu Nzambi tubaka na Moize nde : «Kwisa kutombuka awa na Mono na ngumba, nge bikala awa. Mono ta pesa nge matadi yina ke na bansiku ya Mono me sonika na kulonga bantu na Mono. »

□ Moniteur, yilama na bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesò yai :

Bansiku Kumi ya Kulanda
Lomba na Nzambi, verse 2

II. Kulonga Mikanda ya Bible -- Bana yimba nkunga, ‘Mikanda ya Moize’, ti tuba mikanda yina na ndonga. Yula bana, na nki kapu beto mona Bansiku 10 ya Nzambi pesaka beto ?
(Na Kubasika kapu 20)

III. Kusala Revisio –

Revisio ya lesu me luta :

Niveau Primaire-

Na misapi, bana tesa kutuba bansiku kumi.

Yo yai :

1. Kuvanda na banzambi ya nkaka ve.
2. Kusadila biteki ve.
3. Sadila zina ya Nzambi mpamba-mpamba ve
4. Zitisa lumbu ya bisambu ti ya kupema.
5. Zitisa mama ti tata na nge.
6. Kufwa muntu ve.
7. Kusala ve bizumba.
8. Kuyiba ve.
9. Kutuba luvunu ve.
10. Kuyuma ntima ve sambu na bima ya bantu ya nkaka.

Niveau Secondaire-

Kana bana ke na baBible, bo kangula na Kubasika 20. Nge lomba bo kusosa, mpi kutelama kutanga Nsiku ya ntete, nsiku ya iya, nsiku ya kumi, etc. Na nima, bo kanga Bible, bo tesa kutuba yonso 10.

IV. Kulonga Leso Yai –

Kuyantika lesu :

Toma zolaka Yesu mingi. Konso ntangu yandi vandaka kusonga banduku mambote ya Yesu na luzingu na yandi. Lumbu mosi, nduku zina ya Munkisi vutulaka nde, “Mono kwikila na Yesu ve. Kana Nzambi ikele, Yandi me bumbana ntama na zulu. Yandi ke zola kuzabana ve na beto bantu. Yo yina, bonso Yandi kele na mfunu na mono ve, mono mpi ke na mfunu na Yandi ve.”

Nki nge ta tuba na Munkisi, kana nge vandaka Toma? Keti Bible ke songa beto Nzambi ya zola

kubumbana na bwala na Yandi, to yo ke songa beto Nzambi ya zola kuzabana na bantu na Yandi ?
Yindula kestio yina ntangu nge ke wa lesu na beto bubuyai.

Beto me bika Moize na zulu ya ngumba ya Sinai, sika Nzambi pesaka yandi bansiku kumi na Yandi.

Developpement--Mambu ya nene ya lesu yai na bandambu 5 :

16.1 Nzambi pesaka bansiku ya nkaka mingi mutindu na mutindu sambu na luzingu ya bantu.
Kubasika kapu 21, 22, tii na 23 :19

Tangila bana somere yai : Ntete Nzambi pesaka bantu Bansiku 10 na nkifi sambu konso muntu mona mpasi ve kubakisa mpi kubambuka. Na nima, Yandi pesaka mpi bansiku mingi-mingi ke tadila luzingu ya bantu.

Yandi pesaka bansiku ke tadila nki mutindu kuvanda ti basiolo, kunwana ya bantu, bambisi ya sala bantu mbi, nki mutindu kusala kana muntu me yiba, kana muntu defa kima ebuna yo beba na diboko na yandi, kana bakala ladisa nkento ti yandi baka divumu, kana muntu sala kindoki, nki mutindu kudefa mbongo, nki mutindu kutuba sambu na bantwadisi, mambu ke tadila songi-songi, nki mutindu kuvanda ti banzenza, bafete ya kusala, nki mutindu kusala nkailu na Nzambi, ti bima mingi ya nkaka.

Nzambi zolaka bantu na Yandi kuzaba nki mutindu kuvanda ti Yandi ti nki mutindu kuzinga ti bantu ya nkaka.

Yula bana :

Keti bansiku yai ke songa Nzambi ya zola kubumbana, to Nzambi ya zola kuzabana ?
(Nzambi ya zola kuzabana. Yandi pesaka bansiku na Yandi sambu bantu bakisa mpila kuvanda ti Yandi.)

16.2 Nzambi silaka nde, kana bo lemfuka, Yandi ta nata bo na nsi ya Kanana, Yandi ta sakumuna bo kuna. Kubasika 23 :23-33

Tangila bana :

- 23 Wanzio na Mono ta vanda na ntwala na beno, yandi ta nata beno na nsi ya . . . Kanana, bantu ya (Kanana), Mono ta fwa bo.
- 24 Beno lenda fukama ve na ntwala ya banzambi na bo sambu na kusambil bo . . .
- 25 Beno fweti samba Mono Mfumu Nzambi . . . Mono ta pesa beno madia ti masa, Mono ta katula mpi maladi na kati na beno.
- 26 Na ntoto na beno, ata nkento mosi ta basisa divumu ve to ta vanda mukobo ; Mono ta pesa beno luzingu ya nda.
- 27 Bantu yina ke menga beno, Mono ta pesa bo boma...bambeni na beno. . . bo ta tina beno. . .
- 29 Mono ta kula bo mvula mosi ve ; mbaimbai . . . bambisi ya makasi ta kwisa mingi mpenza . . .
- 30 Kansi Mono ta kulaka bo malembe-malembe tii kuna . . . bana na beno bantu ta baka ntoto yina. . .

Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

16.3 Nzambi bingaka bambuta kutombuka ndambu na zulu ya ngumba, kansi Moize kutombukaka tii na nsongi na yo. Kubasika 24 :1-2

Tangila bana :

- 1 Mfumu Nzambi tubaka na Moize nde : « Nge ti Aroni, Nadabi, Abihu, ti bambuta ya Israele makumi nsambwadi (70), beno kwisa kutombuka awa na Mono na ngumba ; beno fukama mwa-ntama fioti sambu na kusamba Mono.
- 2 Ntangu yai, nge mpamba muntu fweti kuma penepene na Mono, bambuta ve. Bantu ya

nkaka, bo yonso fweti bikala na nsi ya ngumba...

Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

16.4 Bantu ya Israele ndimaka kulemfuka na bansiku ya Nzambi yonso, yo yina Moize sonikakaka bansiku yina yonso. Ebuna bo tombukaka ndambu. Kubasika 24 :3-12

Tangila bana :

- 3 Moize kwendaka kutubila bantu bansiku yonso ya Mfumu Nzambi tubaka. Ebuna bantu yonso tubaka . . . nde : “Beto ta sala mambu yonso ya Mfumu Nzambi me tuba.”
- 4 Ntangu yai, Moize sonikaka bansiku yai yonso.
. . yandi tungaka mesa-kimenga . . .
- 5 . . . yandi songaka bana-babakala ya Israele na kupesa makabu . . .
- 6 Moize bakaka menga, . . . yandi losaka yo na mesa-kimenga.
- 7 Ntangu yai, yandi bakaka Mukanda ya Kuwakana, mukanda yina ya yandi sonikaka bansiku ya Mfumu Nzambi, yandi tangaka yo na ndinga ya ngolo na meso ya bantu. Bantu tubaka nde : « Beto ta sala yonso ya Mfumu Nzambi me tuba, beto ta landa bansiku na Yandi. »
- 8 Ebuna Moize bakaka menga . . . yandi losalosaka yo na bantu. Yandi tubaka nde : « Menga yai ke songa kuwakana ya Mfumu Nzambi me wakana na beno . . . »

9 Moize, Aroni, Nadabi, Abihu ti bambuta ya Israele makumi nsambwadi, bo tombukaka na ngumba ;

10-11 bo monaka Nzambi . . . Nzambi salaka bambuta yai ya Israele kima ve, ata bo monaka Yandi . . .

12 Mfumu Nzambi tubaka na Moize nde : « Kwisa kutombuka awa na Mono . . . Mono ke pesa nge matadi yina ke na bansiku na Mono me sonika sambu na kulonga bantu na Mono.”

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

16.5 Nzambi bingaka Moize na nsongi ya ngumba sambu na kupesa yandi bansiku ya Yandi mosi me sonika na zulu ya matadi, ebuna Moize bikalaka kuna bilumbu 40. Kubasika 24 :13-18

Tangila bana :

13 Moize . . . tombukaka na ngumba ya Nzambi, ti . . . Yozue.

14 Ntangu yandi me tombuka ntete ve, yandi tubaka na bambuta ya Israele nde : « Beno vingila beto awa tii kuna beto ta kwisa kuvutuka.

..

15 Moize tombukaka na ngumba ya Sinai.
Dititi fikaka ngumba,

16,18 ebuna lukumu ya Mfumu Nzambi kwisaka kumonika . . . Mfumu Nzambi . . . bingaka Moize. . . 18 Yandi bikalaka kuna bilumbu makumi iya (40)...

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.

Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

Kumanisa lesò :

Nzambi bingaka Moize kupesa yandi bansiku na Yandi sambu yandi zolaka bantu kuzaba Yandi. Yandi vandaka ve Nzambi ya bumbanaka sambu bantu kuzaba Yandi ve, to bo kaka meka-meka na mpila na bo kuzaba Yandi. Yandi bingaka Moize, ti Yandi mosi sonikaka bansiku na Yandi sambu bantu kuzaba Yandi, ti bo zaba nki ta pesa Yandi kiese. O, matondo sambu Nzambi kele kusosa beto bantu !

Devoir sambu na bakristo :

Beno, bana ya zaba Yesu na lusingu na beno, beno bakristo, devoir mono ke pesa beno na mposo yai kele kusonga histoire ti verse na beto na bantu ya nkaka. Nge lenda songa yo na bantu ikwa na kati ya mposo yai ? Konso ntangu nge songa mpangi histoire yai, nge ke songa bo mpi nde Nzambi ke kudibumbana ve, kansi Yandi ke zola beto bantu kuzaba Yandi.

Kubinga bana ya zaba Yesu ntete ve : Ee, Nzambi zola beto bantu kuzaba Yandi, kansi bantu yonso zaba Yandi ve. Nge mosi, mbala ya nkaka nge zaba Yandi ntete ve. Kansi nge lenda zaba Yandi. Nge fweti kaka ndima nde Nzambi zola nge, Yandi tindaka Mwana na Yandi Yesu Kristo kukota nsi- ntoto yai sambu na kugulusa nge. Yesu zingaka na mpila ya pesaka Tata na Yandi kiese konso ntangu, Yandi fwaka na zulu ya kulunsi bonso nkailu to makabu ya kulunga sambu na mbi ya nge me sala. Yandi telamaka na lufwa, Yandi vutukaka na zulu, ti kuna Yandi ke zinga mvu ya mvu.

Kana nge ta binga zina na Yandi bubuyai, Yandi ta lolula nge na masumu yonso, Yandi ta pesa nge ntima ya mpa, Yandi ta pesa nge moyo ya mvu ya mvu.

Keti nge ta binga Yandi sesepiyai ? [Moniteur,
kinga fioti bu bana samba na ndinga ya pima.]

Kana nge me yamba Yesus bubuyai, to kana nge ke
sosa lusadisu na mambu yina, kaka bikala na nima
ya kalasi, ebuna beto ta sadisa nge.

====NSUKA YA LESO 16

Leso 17. Nzambi lombaka makabu kutunga ntenta ya bisambu.

Kubasika kapu 25-31 somere

I. Preparatio ya moniteur sambu na lesy yai — (kusala na ntwala ntangu ya kalasi) Sola mutangi ya mbote ti muntu kusonga bafoto. Mutangi sala pratike. Tala developpement.

Moniteur, bakisa mpila beto ta longa lesy yai : Lesy yai kele somere ya bakapu mingi. Yo yina, beto ta balula mpila nge ta longa yo na bana. Kana nge kuma na developpement ya lesy, nge ta mona histoire ya nge ta tangila bana na somere ya nkufi.

Konso kitini ya developpement ta vanda na nombre na yo. Nge ta tangila bana malongi ya nombre yina, ebuna kaka na ntangu yo yina, nsadisi ta songa bo foto ya ke kwenda ti kitini yina. Na preparatio, nge ta sola nsadisi ya lenda songa bafoto, ti nge ta sala pratika ya kutanga yo, sambu nge lenda tangila bana na ekspresio ya mingi. Mambu ya bana ta sala, nge ta mona yo ya kumwanga kisika na kisika na kati ya lesy yina.

Moniteur, yilama na kikuma ya lesy : Bana ta tula ngolo kusambilila Nzambi na bima na bo, ti na bamakabu yonso ya Yandi me pesa bo. Bo ta bakisa nde Nzambi me pesa beto bima ti bamakabu mutindu na mutindu sambu beto sadila yo kusamba Yandi.

Moniteur, yilama na verse ya kulonguka :

Bankunga 103 :1

Lukumu na Mfumu Nzambi ! Mono fweti kumisa zina na Yandi ti ntima na mono yonso !

Moniteur, yilama na bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesy yai : Bandeke Kele Yimba Beno Pesa Makabu

II. Kulonga Mikanda ya Bible -- [Moniteur, yula bana kana bo zola tuba Mikanda 5 ya Moize, to yimba yo.]

III. Kusala Revisio –

Revisio ya lesy me luta :

Na lesy me luta, beto me bika Moize wapi ? (Na zulu ya ngumba, sika yandi me kwenda kutana ti Nzambi, mpi kubaka bansiku ya Nzambi mosi me sonika sambu na bantu na Yandi Israele.)

IV. Kulonga Lesy Yai –

Kuyantika lesy :

Na kati ya bansiku ya Nzambi pesaka Moize vandaka mpi bansiku nki mutindu bo lenda samba Yandi, ti nki mutindu bo lenda sala nzo ya bisambu.

Developpement—[Moniteur, atasio ! Beto me zenga lesy yai na mutindu ya nkaka. Yo lomba muntu mosi kutanga konso kitini ti muntu mosi kusonga foto.]

17.1 Tangila bana somere yai : [Muntu mosi tanga, ti muntu mosi songa foto 17.1] Nzambi zolaka bantu ya Israele kutungila yandi ntenta ya bisambu. Bo lenda kanga yo sambu na kutambula ti yo bisika yonso ya bo ta kwenda. Bima mingi ta vanda mfunu sambu na nzo ya bisambu yina. Yo yina, kuwa nki Nzambi tubaka. (Kubasika 25 :1-2)

1 Mfumu Nzambi tubaka na Moize nde :

2 « Kwenda kusonga bantu ya Israele bo pesa Mono makabu. Nge ta baka makabu yango na konso muntu yina me ndima na kupesa . . .na luzolo na yandi mosi.”

17.2 [Muntu mosi tanga somere yai, ti muntu mosi songa foto 17.2]

Nzambi songaka bo bima mingi ya bo lenda pesa, yonso ya bo fweti sadila sambu na kutunga ntenta ya bisambu mosi ya kitoko. Bo lenda pesa bametaiye bonso wolo, arza to bronze.

Bo lenda pesa bansinga ya lele ya bule, ti ya mbwaki. Bo lenda pesa lino ya kitoko, to

lele ya bo me sala na mika ya bambisi, to mukanda ya kitoko ya mbisi.

Bo lenda pesa mabaya ya akasia, to mafuta sambu na bamwinda. Bo lenda pesa matadi ya ntalu mutindu na mutindu. Bo lenda pesa baespise ya nsudi ya kitoko.

Bo ta vanda na mfunu ya bima yina yonso. Yo yina, konso muntu lenda sola na kati ya bima ya yandi lenda vanda na yo.

Bana sala :

Bana yonso sala bageste bonso bo ke pona bima bo ke na yo, bo ke nata yo na Nzambi na kiese yonso.

17.3 [Muntu mosi tanga, ti muntu mosi songa foto 17.3a, 17.3b]

Nzambi pesaka bana mpila kusola makabu na bo, kansi Nzambi songaka bo exactement nki mutindu kutunga nzo ya bisambu ya ta pesa Yandi kiese. Yandi tubaka nde : « Beno fweti tunga nzo ti bima na yo yonso kaka mutindu Mono ke songa nge » (Kubasika 25 :9).

17.4 [Muntu mosi tanga, ti muntu mosi songa foto 17.4]

Ntete, Nzambi songaka bo nki kusala sambu na kutula na kati ya nzo yina. Ntete, Yandi songaka bo kusala sanduku ya kitoko, sika ya Yandi ta kutana ti bo. Yandi songaka bo ve kusala yo konso mutindu bo zolaka, kansi Yandi mosi songaka bo nki mutindu kusala yo. Yandi songaka nene na yo, ti nki mutindu kusala yo. Bo fweti landa kaka mpila Yandi tubaka.

17.5 [Muntu mosi tanga somere yai, ti muntu mosi songa foto 17.5]

Na nima, Nzambi songaka bo kusala mesa ya kutula mampa na zulu na yo. Yandi songaka bo mpi mpila kusala malonga, makopa, babolo, ti bima bonso yo ya bo ta sadila na kati ya nzo ya bisambu. Yandi songaka bo nki mutindu kusala bima yina yonso, ye bo fweti sala kaka na mpila Yandi tubaka.

17.6 [Muntu mosi tanga, ti muntu mosi songa foto 17.6]

Nzambi songaka bo mpi kusala kima ya kutudila bamwinda, ti bima ya fioti-fioti ya ta vanda mfunu sambu na mwinda.

17.7 [Muntu mosi tanga, ti muntu mosi songa foto 17.7]

Nzambi songaka bo nki mutindu kusala nzo ya ntenta ya lenda tambula ti bo. Ntangu Nzambi twadisa bo na sika ya mpa, bo kaka kanga yo ti bantu mingi nata yo bitini-bitini na sika ya Yandi ta twadisa bo. Yandi songaka bo ve kusala yo na mpila ya bo mosi monaka mbote, kansi Yandi Mosi songaka bo nki mutindu kusala yo. Yandi songaka nene na yo ti nombre ya konso kitini ya bo fweti sala. Yandi songaka bo kusala yo nki mutindu, ti nki mutindu bo lenda kanga yo ntangu bo ta tambula kunata yo na sika ya nkaka.

Nzambi songaka bo kusadila bima ya kitoko ti ya ntalu. Bo sadila bima ya mbote sambu na kusambila Yandi.

17.8 [Muntu mosi tanga, ti muntu mosi songa foto 17.8]

Na nzo ya bisambu yina, bo fweti pesa makabu ya menga. Bo fweti bambuka konso ntangu nde masumu ke nata lufwa.

Yo yina, Nzambi songaka bo mutindu kusala mesa-kimenga, ti bima yonso ya ta vanda mfunu sambu na yo.
Yandi yindulaka mambu yonso. Ata mpila bo fweti nata yo, Nzambi songaka bo mpila kusala yo. Bo fweti sala yonso kaka na mpila Yandi me songa bo.

17.9 [Muntu mosi tanga, ti muntu mosi songa foto 17.9]

Nzambi songaka bo mpila kusala barido ya kitoko sambu na kuzenga ntenta yina na bitini. Na bisika ya nkaka, banganga-Nzambi fweti sala kisalu na bo, ti na bisika ya nkaka, kaka mfumu ya banganga-Nzambi lenda kota.

Na sika mosi na kati-kati vandaka sika bo bingaka « sika ya kuluta nsiku. » Yai vandaka sika ya lukumu ya Nzambi vandaka kumonika.

Kaka mfumu ya banganga-Nzambi lenda kwenda kuna, ti ata yandi lenda kwenda kaka mbala mosi konso mvula. Rido ya ngolo kangaka nzila nde bantu ya nkaka lenda kota ve na ntwala ya Nzambi.

17.10 [Muntu mosi tanga, ti muntu mosi songa foto 17.10]

Nzambi yindulaka bima yonso. Ata mafuta kutula na bamwinda, Yandi songaka bo mpila ya kusala yo.

17.11 [Muntu mosi tanga, ti muntu mosi songa foto 17.11]

Konso muntu lenda sadila Nzambi ve na ntenta ya bisambu yina. Nzambi solaka Aroni, mbuta ya Moize, ti fami na yandi sambu na kusadila Yandi bonso banganga na kati na yo.

Nzambi songaka nki mutindu kusadila bo bilele spesiale, bilele ya kitoko ya bo fweti lwata sambu na kusamba Yandi na ntenta ya bisambu yina.

Na ntulu na ya lele yina, Nzambi songaka bo kutula matadi ya ntalu 12, ditadi mosi kusonga batribu yonso 12 ya Israele.

Na nsi ya lele yina, bo fweti tula bangunga ya fioti. Ntangu bo vandaka kuwa ndinga ya bangunga yina, bo ta zaba nde yandi kele na moyo. Nzambi songaka bo kusala mpidina, sambu kana bo pesa Yandi kiese ve, Nzambi lenda kufwa Yandi, kansi ndinga ya mwabangunga yina songaka bo nde yandi vandaka na moyo.

Nzambi songaka bo nki bo fweti sala sambu na kukitula Aroni ti bana na yandi banganga ya Nzambi ta ndima, ti bamakabu bo fweti pesa sambu na bo.

17.12 [Muntu mosi tanga, ti muntu mosi songa foto 17.12]

Nzambi songaka bo mpila kusala mesakimenga ya kupesa bima ya nsudi ya kitoko, ti nki mutindu kupesa makabu ya bima yina ya nsudi.

17.13 [Muntu mosi tanga, ti muntu mosi songa foto 17.13]

Na nsuka, Nzambi songaka bazina ya bantu zole ya Yandi me sola kutwadisa bantu kusala bima yai yonso. Nzambi me pesa dezia mayele na bantu yina kuzaba kusala bima yina mbote-mbote.

Bantu yina, bazina na bo Basalele ti Oholiabi. Ee, ti Nzambi tubaka nde Yandi me pesa bantu yonso mayele kusadisa, mpi kusala parti na bo na kisalu yai ya nene.

- 17.14 [Muntu mosi tanga, ti muntu mosi songa foto 17.14]

Na nsuka, Nzambi bambukisaka bo nde, ata Yandi vandaka kupesa bo kisalu, bo zitisa kaka bilumbu ya bisambu ya Yandi pesaka bo katuka na luyantiku—konso lumbu ya nsambwadi.

- 17.15 [Muntu mosi tanga, ti muntu mosi songa foto 17.15]

Konso parti ya ntenta ya bisambu yina songaka bo Mesia ya Nzambi me sila kutindila bo. Yonso songaka bo Yesu, ata na ntwala Yandi kwisaka.

[Atasio ! Muntu ya ke songa bafoto ta vutuka diaka kusonga konso foto diaka ntangu yai :]

- 17.1 Makabu ya bo zola pesa

Makabu ya bo zolaka kupesa songaka bo nde Tata Nzambi ta forse Yesu ve kukwisa, kansi Yandi ta ndima kukwisa na ntima na Yandi yonso.

- 17.2 Bima ya ntalu ya bo lenda nata bonso makabu

Bonso bo lenda nata bima ya ntalu, yai ke songa beto nde Yesu Mwana ya Nzambi vandaka ntalu na meso ya Tata Nzambi. Mwana na Yandi ya kitoko ti ya luzolo mingei.

- 17.3 Bonso Nzambi songaka bo mpila ya bo fweti sala, yai songaka bo nde bo lenda kwisa na Yandi ve na mpila na bo mosi, kansi Nzambi Yandi mosi ta yidika mpila sambu na bo kukwisa. Nzila yai kele Mwana na Yandi Yesu.

- 17.4 Sanduku sika Nzambi ta kutana ti bo, yo songaka bo nde na kati ya Yesu, Nzambi mosi ta kutana ti beto.

- 17.5 Mesa ya mampa songaka bo nde Yesu ta vanda « Mampa ya Moyo. » Bonso mampa katula nzala na beto sambu na madia, Yesu ta lungisa to satisfie nzala na beto kuzaba Nzambi.

- 17.6 Bamwinda songaka bo nde Yesu ta vanda mwini ya ta katula mpimpa na beto ya kimpeve. Yesu Yandi mosi tubaka nde, « Mono kele Mwinda sambu na bantu yonso » (Yoane 8 :12).

- 17.7 Bonso nzo ya ntenta ya bisambu ta tambula ti bo, yo ta songa bo nde Yesu ta tindila beto Mpeve ya Nzambi ya ta tambula sikamosi ti beto, sambu Yandi ta zinga na kati na beto bakristo.

- 17.8 Mesa ya kimenga ta songa bo nde Yesu ta pesa menga na Yandi ya ntalu sambu na kukatula beto na masumu na beto. Yandi salaka yo nde Yandi fwaka na zulu ya kulunsi sambu na masumu na beto.

- 17.9 Barido songaka bo nde sambu na masumu na bo, bo me kabana na Nzambi, kansi Yesu ta kangula nzila sambu bo kota na kintwadi ti Yandi diaka. Bamvula mingi na nima, ntangu Yesu fwaka na zulu ya kulunsi, Nzambi pasulaka rido yai yantika na zulu tii na nsi, sambu Yesu kangulaka bakwikidi yonso nzila kukota na ntwala ya Nzambi na kikesa yonso. Aleluya ! Kansi na bilumbu yina, yo songaka bo nde masumu me kanga bo nzila kuvanda na kintwadi ti Nzambi.

- 17.10 Mafuta ya bamwinda vandaka na nsudi ya kitoko. Yo songaka bo nde, ata bo me kuma nsudi ya mbi na mbombo ya Nzambi sambu na masumu na bo, na kati ya Yesu, bo ta kuma nsudi ya kitoko diaka.

- 17.11 Mpila Nzambi songaka bo kukitula Aroni ti bana na yandi banganga-Nzambi, yo songaka bo nde na kati ya Yesu, beto bakristo yonso ta kuma banganga-Nzambi, ti beto yonso ta kota na ntwala na Yandi na kikesa.
- 17.12 Mesa ya kupesa nsudi ya kitoko songaka bo diaka nde masumu kele nsudi ya mbi, kansi na kati ya Yesu, beto kuma nsudi ya kitoko.
- 17.13 Nzambi tulaka bantu zole kutwadisa kisalu yina, kansi Yandi pesaka konso muntu mayele na yandi sambu yandi mona mpila kusadisa. Yai ke songa beto nde na kati ya Yesu, beto yonso bakristo me baka makabu ya kimpeve. Beto yonso kele na sika na kisalu ya Nzambi.
- 17.14 Nzambi songaka bo kuzitisa kilumbu ya kusamba ti ya kupema. Beto mpi, beto fweti tula lumbu mosi konso mposo sambu na kupema, mpi sambu na kusamba Nzambi.
- 17.15 Ee, ntenta ya bisambu yina pesaka bo kisika ya kusamba Nzambi na konso kisika Nzambi ta nata bo. Kansi yo yonso songaka bo mpi nde lumbu mosi, Nzambi ta tindila bo Mesia, Mvulusi. Mvulusi yina kele Yesu Kristo.

Kumanisa Leso :

Bima yonso na kati ya ntenta ya bisambu yina, Nzambi me pesaka bo dezia bima ya kusala yo. Ntangu bo nataka bamakabu na bo, yonso vandaka ya kulunga. Nzambi mpi me pesa na bantu dezia mayele kuzaba kusala bima yonso ya ta vanda mfunu. Ya nkaka Yandi me pesa mayele kuzaba kusala bima ya kibende, ya nkaka kusala na bampusu ya bambisi, ya nkaka kusala lele

ya mbote mutindu na mutindu, ya nkaka kutunga badessin na zulu ya lele, ya nkaka kusadila ba-erbe sambu na kusala mafutu ya nsudi ya kitoko, ya nkaka kusala na mabaya, ti bima mingi ya nkaka.

Nzambi lombaka nde konso muntu na luzolo na yandi mosi, sala yina ta sadisa. Ebuna yonso ya lunga sambu na ntenta ya bisambu ya kitoko.

Devoir sambu na bakristo :

Nge mukristo, keti nge kele kusadila bamakabu ya Nzambi me pesa nge ? Ntete, kele kuzikisa Yandi me pesa nge nki makabu. Ya zole, kele kusadila yo na mpila ya ke pesa Nzambi kiese, mpi ke sadisa kisalu na Yandi kukwenda na ntwala.

Devoir mono ke pesa beno na mposo ke kwisa, yo yai : Beno tula ngolo kuzikisa nki mayele, nki makabu, ti nki bima Nzambi me pesa nge. Nge yantika kusamba nde Yandi twadisa nge kudevelope yo, mpi kusadila yo na mpila ya ke pesa Yandi kiese.

Kubinga bo ya me yamba Yesu ntete ve : Kansi, kana nge me yamba Yesu ntete ve, devoir mono ke pesa nge kele kuyindula bampila yonso ya nzo ya bisambu ya Bayuda songaka bo Yesu. Rido ya ngolo vandaka na ntenta ya bisambu yina. Yo kangaka nzila kukwisa na Nzambi.

Yesu kangulaka nzila yina. Bubuyai, nge lenda kota ti kwisa na ntwala ya Nzambi, kansi kaka na nzila ya Yesu Kristo.

Keti nge zola kota bubuyai ? To nge zola kubikala na nganda ? Yesu ke songa nge nde : “Kuwa ! Mono me telama na kielo, ke bula. Kana muntu kuwa ndinga na Mono ti kukangula kielo, Mona ta kota na nzo na yandi, ebuna beto ta dia mesa mosi ti yandi” (Kusonga 3:20). Kana nge zola kota bubu yai, kwisa solula ti mono na nima ya ecodim.

====NSUKA YA LESO 17

Leso 18. Bantu kufwaka bansiku ya nene ya Nzambi.

Kubasika kapu 32

I. Preparatio ya moniteur sambu na lesu yai – (kusala na ntwala ntangu ya kalasi)

- Moniteur, yilama na kikuma ya lesu :
Bana ta bakisa nde beto yonso kele na makambu ti Nzambi sambu beto yonso me fwaka bansiku na Yandi. Kaka Yesu Kristo lenda katula beto na makambu yina. Yo yina, bana na tula Yesu ntima, ti samba Nzambi nde bampangi kusala kiteso mosi.
- Moniteur, yilama na verse ya kulonguka : Yezaya 53 :6 Beto yonso, beto vandaka kuyungana bonso mameme, konso muntu na nzila na yandi. Ebuna Mfumu Nzambi tulaka mbi na beto yonso na zulu ya ntu na Yandi (Mesia).
- Moniteur, yilama na bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesu yai : Banzambi ya Nkaka
Kana Nge Me Vuluswa
Yezaya 53:6

II. Kulonga Mikanda ya Bible --

- Mikanda ya Moize kele ndambu ya ntete ya Mikanda 39 ya Kuwakana ya Ntama. Beto me tula mikanda ya Kuwakana na bandambu yai :
- Mikanda ya Moize (5)
Mikanda ya Histoire ya Bayuda na ntoto na bo (12)
Mikanda ya Poesi (5)
Mikanda ya Nda ya Profesi (5)
Mikanda ya Nkufi ya Profesi (12)
[Moniteur, bana tuba bazina ya bandambu ya Kuwakana ya Ntama na nima ya nge.]

III. Kusala Revisio – Revisio ya lesu me

luta :

- Nzambi songaka Moize nki mambu tatu na zulu ya ngumba ?
(1. Bansiku na Yandi nki mutindu bo fweti zinga,

(2. Mpila bo fweti sadila Yandi ntenta ya bisambu, 3. Mpila bo fweti samba Yandi na kati na yo. Nzambi songaka mambu yai na detayi ya mingi.) IV. Kulonga Lesu Yai

Kuyantika lesu :

- Na baleso na beto, beto me bika Moize wapi ?
(Na zulu ya ngumba)
- Yandi bikalaka kuna ntangu ikwa ?
(Bilumbu 40)

Bantu ya Israele monaka bonso yandi me vanda kuna ntangu mingi. Bo yantikaka kuyindula nde yandi ta vutuka diaka ve. Bo vandaka ve na mpila kumata kuna kumona kana yandi me fwa to nki, sambu Nzambi me songa Moize kutula lupangu na lweka na ngumba. Kana bo luta lupangu, kana bo ata simba yo, Nzambi ta fwa bo. Nki bo ta sala ?

Moize me vutuka mbala mosi dezia, me songa bo bansiku ya Nzambi me pesa yandi. Nani ke bambuka bansiku ya ntete ti ya zole ? (Ee, ya ntete vandaka kusamba Nzambi kaka, ya zole kusala ve to kusamba ve biteki ya konso mutindu.) Bantu vandaka kaka kukinga Moize. Ti kukinga yandi. Ti kukinga yandi. Beto landa nki salamaka na mukanda ya Kubasika kapu 32.

- Developpement--Mambu ya nene ya lesu yai na bandambu 10 : [Moniteur, bonso bandambu ya lesu kele mingi, beto ta tula bima ya nkaka nkufi to somere.]

18.1 Bantu lembaka kukinga Moize, ebuna bo lombaka Aroni kusadila bo banzambi ya biteki sambu na kutwadisa bo. Kubasika 32 :1

Tangila bana :

- 1 Ntangu bantu ya Israele monaka nde Moize me sukinina na kukulumuka na ngumba, bo yonso kwendaka kutuba na Aroni nde : “Aroni, sadila beto nzambi yina ta nataka beto, sambu beto zaba ve nki me bwila muntu yai Moize yina basisaka beto na Ezipte.”

Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

18.2 Aroni songaka bo kunatila yandi bima ya wolo, ebuna yandi sadilaka bo kiteki ya ngombe. Kubasika 32 :2-4

Tangila bana :

2-3 Aroni tubaka nde : “Beno katula bimamakutu ya wolo (ya beno) ke lwataka, beno kwisa kunata yo na mono.” Yo yina . . . bo nataka yo na Aroni.

4 Yandi Aroni bakaka yo, yandi tulaka yo na tiya sambu yo kuma masa-masa, ebuna yandi salaka kiteki ya ngombe ya bakala. Bantu ya Israele tubaka nde : “Yandi yai nzambi na beto yina basisaka beto na nsi ya Ezipte !”

Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

18.3 Aroni tungilaka kiteki yina mesa-kimenga. Yandi nde, bo ta sala fete ya Mfumu Nzambi, ye bantu landaka yandi. Kubasika 32: 5-6.

Tangila bana :

5 Ntangu Aroni monaka mpidina, yandi tungaka mesa-kimenga na ntwala ya ngombe ya wolo. Yandi zabisaka bantu nde : “Mbatis beto ta sala nkinsi sambu na kukumisa Mfumu Nzambi.”

6 Na kilumbu landaka na suka, bo kwisaka kunata bambisi . . . bo diaka, bo nwaka, ebuna bo yantikaka kukina kisakasaka.

Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

18.4 Nzambi vandaka na makasi na bantu ya Israele, yo yina Yandi zolaka kumanisa bo. Kubasika 32 :7-10

Tangila bana :

7 Ntangu yai, Mfumu Nzambi tubaka na Moize nde : « Kulumuka nswalu, sambu bantu

na nge yina ya nge basisaka na Ezipte, bo me kudibebisa.

8 Bo me bikisa nswalu nzila ya Mono songaka bo na kulanda ;bo me sala ngombe ya wolo, bo me sambila yo kupesa yo makabu. Bo ke tuba nde : . . . yandi yai Nzambi na beto yina basisaka beto na Ezipte.’

9-10 Mono zaba bantu yai, bo kele ntu-ngolo. Ntangu yai, bika Mono, Mono fwa bo na makasi na Mono. Ebuna nge ti bana na nge, Mono ta kumisa beno dikanda mosi ya nene ya bantu. »

Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

18.5 Moize lombaka Nzambi kuwila bo mawa, ye Nzambi waka lombilu na yandi. Kubasika 32 :11-14

Tangila bana :

11 Kansi Moize bondilaka Mfumu Nzambi. . . nde : “Mfumu, sambu na nki Nge fweti wila bantu na Nge makasi. . . ?

12 Bika, kana ve bantu ya Ezipte ta tuba nde : ‘Yo yina Nzambi basisaka bo na nsi na beto, sambu Yandi kanaka na kufwa bo yonso kimakulu kuna na ndambu ya ngumba !’ Kuwa makasi ve, pardo; balula ngindu na Nge, kufwa bantu na Nge ve.

13 Yindula bantu na Nge Abrahami, Izaki ti Yakobi ; yindula mpi mutindu Nge zengaka na zina na Nge mosi nde : “Mono ta pesa beno dikanda ya bantu mgingi ; bana na beno ta vanda mgingi-mgingi bonso bambwetete na zulu. . . ”

14 Yo yina, Mfumu Nzambi . . . fwaka ve bantu na Yandi . . .

Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.

18.6 Ntangu Moize monaka kiteki ya bo me sala, yandi waka makasi. Yandi losaka matadi ya bansiku ya Nzambi na ntoto, ebuna yo pasukaka. Kubasika 32 :15-19

- Tangila bana :
- 15 Ntangu yai, Moize kulumukaka na ngumba ; yandi nataka matadi yina zole ya Kuwakana. . .
- 16 Nzambi Muntu . . . sonikaka bansiku na zulu na yo na diboko na Yandi mosi. . . .
- 19 Ntangu Moize kumaka penepene na camp, yandi monaka kiteki ya ngombe, ti bantu ke kina kisakasaka ; yandi waka makasi mingi. Yandi losaka na ntoto matadi yina ya yandi vandaka na yo na maboko, yandi pasula-pasulaka yo . . .
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.
- 18.7 Moize tulaka tiya na kiteki ti tutaka yo, yo kumaka putulu. Kubasika 32:20
- Tangila bana :
- 20 Ntangu yai, yandi simbaka ngombe yina ya bo salaka, yandi yokaka yo tii kuna yo zikaka, ebuna yandi tutaka yo, yo kumaka putulu . . .
- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- 18.8 Aroni zolaka ve kundima mbi na yandi. Kubasika 32 :21-24 ti Kulonga 9 :20 Somere
- Tangila bana somere yai : Moize yulaka Aroni sambu na nki yandi salaka mpidina. Aroni ndimaka ve mbi na yandi, kansi yandi tubaka kaka nde, ntangu yandi tulaka wolo na tiya, ngombe yina basikaka. Nzambi vandaka na makasi mingi na yandi, Yandi zolaka kufwa Aroni. Kansi Moize sambilaka yandi Nzambi, ebuna Nzambi wilaka yandi mawa na mbi ya nene ya yandi me sala.
- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- 18.9 Nzambi sadilaka dikanda ya Levi sambu na kufwa bantwadisa ya makambu yina. Kubasika 32 :25-29 Somere
- Tangila bana somere yai :
- Moize monaka nde mambu yai me pesa bo nsoni. Yandi bingaka nde, ‘bantu yonso ya kele sambu na Mfumu Nzambi, bo kwisa awa na mono.’ Dikanda ya Levi yonso kwendaka, kusonga nde bo zolaka kulanda Nzambi, kansi biteki ve. Aroni mpi vandaka na kati na bo. Yo ke monika nde, ntangu yina, yandi balulaka ntima na yandi. Nzambi pesaka bo devoir ya kumanisa bantu yonso ya bendaka bantu kusala mbi ya kiteki yina, sambu makambu yina kumana.
- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- 18.10 Moize sambaka Nzambi nde Yandi wila bo mawa. Nzambi ndimaka, kansi Yandi tindaka maladi ya ngolo na bantu ya salaka mbi yina.
- Kubasika 32 :30-35
- Tangila bana :
- 30 Na kilumbu landaka, Moize tubaka na bantu nde : “Beno me sala masumu mpenza. Kansi . . . mbala ya nkaka Yandi ta ndima mono na kuwila beno mawa....”
- 31-32 Moize vutukaka na Mfumu Nzambi, yandi tubaka nde : “A, bantu yai me sala mambu ya mbi mpenza. . . Ntangu yai pardo, wila bo mawa sambu na masumu na bo. . .
- 35 Mfumu Nzambi tindaka maladi na bantu sambu bo songaka Aroni na kusadila bo kiteki ya ngombe na kingolo-ngolo.
- Bana bageste to mwa-senet i ya ke songa nki me salama.

□|□ Kumanisa lesò :
Bantu ya Israele kuzwaka makambu ya ngolo ti

Nzambi sambu bo fwaka nsiku ya ntete ti ya zole na Yandi. Kieleka, Bible ke songa beto nde beto yonso kele na makambu ti Nzambi, sambu beto yonso me fwaka bansiku na Yandi. Ata muntu mosi ve me sala mambu ya kele mbote na meso ya Nzambi. Beto yonso me sala masumu, ebuna Nzambi me zenga beto yonso ndola ya lufwa. Kansi Nzambi ke zola beto mingi, yo yina Yandi tindilaka beto Mwana na Yandi mosi, Yesu Kristo. Yesu fwaka na sika na beto sambu na kuvutula beto na kinduku ti Nzambi. Yo ke lomba kaka nde beto ndima kisalu Yandi me sala sambu na beto, beto yamba Yandi na ntima na beto.

□ Devoir sambu na bakristo : Beno bakristo, devoir mono ke pesa beno mposo yai kele kusonga histoire yai na bampangi, kusonga bo nde beto yonso mpi me fwaka bansiku ya Nzambi, kansi Nzambi ta wila beto mawa kana beto tula ntima na Yesu Kristo.

□ Kubinga bana ya zaba Yesu ntete ve : Mbala ya nkaka nge me tula ntima na Yesu ntete ve. Bible ke tuba nde beto yonso me fwaka bansiku na Yandi. Nzambi kele na makasi na beto sambu na yo. Kinduku ti kintwadi na beto ti Nzambi, yo me zengana sambu na masumu ya beto me sala. Kansi Nzambi zola nge mingi. Yandi zola kuwila nge mawa. Yo yina, Yandi tindaka Mwana na Yandi Yesu Kristo sambu Yandi kufwa na sika na nge, Yandi baka ndola yonso ya masumu na nge. Kana nge ta ndima Yandi, Nzambi ta wila nge mawa, Yandi ta kitula nge mwana na Yandi. Nani zola ndima Yesu bubu yai ? Nani zaba nde nge me yamba Yandi ntete ve, kansi bubu yai nge zola?

Sesepi yai kaka songa Yandi nki kele na ntima na nge. Binga Yandi kuvulusa nge. Ebuna, na nima ya ecodim, mono ta vanda na mfunu ya kusolula ti nge, kusadisa nge.

==NSUKA YA LESO 18

Leso 19. Nzambi pesaka bansiku na Yandi na zulu ya matadi diaka.

Kubasika kapu 33 tii na 35 :2

I. Preparatio ya moniteur sambu na lesy yai -- (kusala na ntwala ntangu ya kalasi)

□ Moniteur, yilama na kikuma ya lesy : Na nsuka ya lesy yai, bana ta bakisa nde, ntangu beto me sala mbi, kana beto kudikulumusa ti balula ntima na beto, Nzambi kele mbote kuvutula beto na kintwadi ti Yandi. Yo yina, bo ta vanda nswalu kuvutuka na Nzambi konso ntangu ya bo vila nzila.

□ Moniteur, yilama na verse ya kulonguka : Kubasika 34 :6

... Yandi tubaka Yandi mosi nde : « Mono kele Mfumu Nzambi. Mono kele Nzambi mosi ke zolaka bantu ti kuwila bo mawa ; Mono ke waka makasi nswalu ve, kansi Mono ke songaka kaka mambote na Mono. ...

□ Moniteur, yilama na bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesy yai :

Kudikulumusa na Meso ya Nzambi
Nzambi Ta Wila Beto Mawa

II. Kulonga Mikanda ya Bible – Bana tuba diaka bimvuka ya mikanda ya kele na Kuwakana ya Ntama : Mikanda ya Moize (5)

Mikanda ya Histoire ya Israele na nsi na bo (12)
Mikanda ya Poesie (5) Mikanda ya nda ya Baprofete (5)
Mikanda ya nkufi ya Baprofete (12).
Mikanda yonso 39 na Kuwakana ya Ntama.

III. Kusala Revisio – Revisio ya lesos me luta :

- Nki salamaka na bansiku ya Nzambi ya Nzambi mosi me sonika na diboko na Yandi ?
(Moize losaka yo na ntoto, ebuna yo pasukaka.)
- Sambu na nki Moize losaka yo na ntoto? (Na makasi, sambu yandi monaka nde dezia bantu me fwaka nsiku ya ntete-ntete, ti nsiku ya zole.)

IV. Kulonga bana lesos yai –

Kuyantika lesos :

Nzambi pesaka bantu bansiku na Yandi, kusonika na batablo ya matadi, kusonika na musapi ya Nzambi Yandi mosi. Kansi ntangu yai, tablo ya bansiku yina, yo ke lala na ntoto ya kupasuka. Keti Nzambi ta wila bantu ya Israele mawa ? Keti Yandi ta pesa bo bansiku na Yandi diaka ? Beto ta mona nki me salama yantika na mukanda ya Kubasika kapu 33.

Developpement--Mambu ya nene ya lesos yai na bandambu 4 :

19.1 Nzambi vandaka na makasi mingi na bantu ya Israele, kansi Yandi wilaka bo mawa sambu Moize sambilaka bo. Yandi ndimaka kusonika bansiku na Yandi na matadi mbala ya zole sambu bo vanda na yo. Kubasika 33 :1-23, 34 :1-3

Tangila bana somere yai ya kapu 33 : Bantu ya Israele me salaka mambu mosi ya mbi na mpila bo salaka kiteki ti sambaka yo. Mbi ya nene na mpila bo tubaka nde kiteki yina vandaka Nzambi na bo ya ta twadisa bo. Yo yina, Nzambi songaka bo nde, “Mambu ve. Beno kwenda na nsi ya Mono silaka

beno, kansi sambu na Mono, Mono ke twadisa beno ve, Mono ke kwenda ve na beno.

Bantu ya Israele waka nsangu yina na mawa bonso muntu me fwa. Moize sambilaka bo Nzambi ngolo, ebuna Nzambi waka bisambu na yandi, sambu Nzambi vandaka na kiese na Moize. Yo yina, Nzambi wilaka bo mawa.

Tangila bana :

1 Mfumu Nzambi tubaka na Moize nde : « Sala matadi zole bonso yina ya ntete, ebuna Mono ta sonika mambu yina vandaka na matadi ya ntete ya nge pasulaka.

Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.

Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

19.2 Moize salaka matadi diaka, yandi tombukaka ngumba ye lombaka Nzambi mawa sambu na bantu ya Israele. Kubasika 34: 4-9

Tangila bana :

4 Yo yina, Moize salaka matadi zole bonso yina ya ntete ; ebuna na suka-suka yandi kwendaka na zulu ya ngumba ya Sinai. . .

5 Mfumu Nzambi kwisaka kukulumuka . . .

6 . . . ebuna Yandi tubaka Yandi mosi nde :

« Mono kele Mfumu Nzambi. Mono kele Nzambi mosi ke zolaka bantu ti kuwila bo mawa ; Mono ke waka makasi nswalu ve, kansi Mono ke songaka kaka mambote na Mono. . .

8-9 Nswalu Moize fukamaka ilungi na ntoto, yandi sambaka Nzambi nde : “. . . pardo Mfumu, kwenda ti beto nzila mosi. . . wila beto mawa sambu na mbi ti masumu na beto . . .”

Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

19.3 Nzambi ndimaka kupesa bo nsi ya Yandi silaka bo, kansi Yandi songaka bo kulanda bansiku na Yandi kuna, kulanda ve mpila ya bantu kuna vandaka kusamba biteki. Kubasika 34 :10-28 Somere

- Tangila bana somere yai :
Yo yina, Nzambi ndimaka kukwenda ti bo, kusala bimpa na Yandi sambu na kubasisa bantu ya vandaka kuzinga kuna.

Kansi Nzambi kebisaka bo ngolo nde bo landa ve mpila ya bantu ya bo ta mona kuna. Kuna, bo ta mona diaka biteki mingi. Bo fweti fwa-fwa, ti zenga-zenga, ti kubwisa-bwisa biteki na bo yonso. Bo samba ve biteki yina, sambu yo kukanga bo ve na mbi diaka.

Nzambi kele Nzambi ya zwa. Yandi ke ndima banzambi ya nkaka ve. Bo fweti wakana ve ti bantu kuna ;bana na bo fweti kwelana ti bantu ya kuna ve.

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

19.4 Ntangu Moize kulumukaka na ngumba, bantu monaka nde luse na yandi vandaka kupela bonso ntangu. Moize bingaka bantu yonso sambu bo kuwa nki Nzambi me tuba. Kubasika 34 :29-35, 35 :1-2

- Tangila bana :
- 29 Ntangu Moize kwisaka kukulumuka . . .ti matadi yina zole ya Kuwakana na maboko, ilungi na yandi vandaka kupela bonso ntangu,

sambu yandi vandaka me solula ti Mfumu Nzambi, kansi yandi vandaka kuzaba yo ve.

- 30 Aroni t bantu yonso, ntangu bo talaka Moize, bo monaka nde ilungi na yandi ke pela bonso ntangu . . .
- 31 . . .Moize bingaka bo . . .
- 32 . . .Moize yantikaka kusonga bo bansiku yonso ya Mfumu Nzambi tubaka na yandi . . .
- 33 Ntangu Moize me tuba imene, yandi fikaka lele na ilungi na yandi . . .
- 35 :1 Moize bingaka bantu yonso ya Israele . . . Yandi tubilaka bo nde : « Mfumu Nzambi me tuba na beno nde :
- 2 ‘Beno sala kisalu na beno bilumbu sambanu, kansi kilumbu na nsambwadi kele kaka Kilumbu ya Kupema, kilumbu ya Mono, Mfumu Nzambi. . .

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

Kumanisa lesò :
Bantu ya Israele salaka mbi ya nene kusala kiteki ya ngombe. Kansi Nzambi wilaka bo mawa ntangu Moise lombilaka bo Nzambi. Beto yonso mpi, beto ke na mfunu ya mawa ya Nzambi. Kana beto me bebisa, beto kaka kudikulumusa na ntwalla na Yandi, beto lomba Yandi ndolula. Yandi kele Nzambi ya mawa. Yandi ta vanda nswalu kulolula beto, kana ya kieleka beto me balula ntima na beto.

Devoir sambu na bakristo :
Beno bana ya zaba Yesu, devoir mono ke pesa beno yo yai : Kana nge zaba nde nge me bebisa, nge me vilaka nzila, nge me bwa na mbi, kinga ve. Kuvanda lulendo ve, kansi kudikulumusa. Kwenda nswalu kundima mbi nge me sala ti kulomba

ndolula na Nzambi. Yandi kele Nzambi ya mawa. Yandi ta lolula nge.

□ Kubinga bana ya zaba Yesu ntete ve : Mbala ya nkaka nge zaba nde nge me kwisa na Yesu ntete ve kubalula ntima na nge, kulomba Yandi kuvanda Mvulusi na nge. Nzambi tubaka nde, « Mono ke nungisaka ve bantu yina ke salaka mbi.” (Kubasika 34:7b).

Beto yonso me sala mbi. Nge me sala mbi. Nzambi lenda nungisa nge ve, kansi Yandi lenda wila nge mawa kana nge ndima nde nge kele nkwasamu, nge kwikila Yesu Kristo, nge lomba Yandi kukota na ntima ti na luzingu na nge. Nge lenda binga Yesu kugulusa nge konso sika nge kele, to konso ntangu. Kana nge zola beto kusamba ti nge na mambu yina, bikala na nima ya ecodim, ebuna beto ta sadisa nge.

==NSUKA YA LESO 19

Leso 20. Bantu salaka nzo ya bisambu ya ntenta. Bo yantikaka kusamba kuna. Kubasika 35 :4 – 40 :38

I. Preparatio ya moniteur sambu na lesy yai – (kusala na ntwala ntangu ya kalasi)

□ Moniteur, yilama na kikuma ya lesy : Bana ta samba Nzambi kuluta, sambu bota bakisa nde Nzambi zola beto kusamba Yandi na kiese yonso, mpi na ntima na beto yonso.

□ Moniteur, yilama na verse ya kulonguka : Mono ta yimbilaka Nge na kiese ti na ntima na mono yonso, sambu Nge me gulusaka Mono. Bankunga 71:23

□ Moniteur, yilama na bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesy yai. Sola zole na kati ya bankunga yai :

Bandeke Kele Yimba

Konso Lumbu Kiese Kele

II. Kulonga Mikanda ya Bible --

Niveau Primaire :

Sadila Bible na nge. Kangula na mukanda ya Kuyantika. Songa bana nde nge kele na Kuyantika. Yula bo nge mukanda bo ta mona na nima na yo.

Pesa Bible na nge na mwana ya zaba kutanga. Yandi luta na ntwala ndambu, yandi mona mukanda ya Kubasika. Bana yonso tuba zina yina.

Yula bana nki bo ta mona na nima ya Kubasika.

Pesa Bible na nge na mwana ya nge ya lenda tanga. Yandi kwenda na ntwala ndambu, yandi mona mukanda ya Levi. Yandi songa bana ya nkaka. Bana yonso tuba zina yina. Moize ti Aroni vandaka bantu ya dikanda ya Levi.

Niveau Secondaire :

Bana sosa bavere yai ti tanga yo na meso ya bana yonso :

Kuyantika 12 :3 Kubasika 40 :34

Kubasika 20 :1-2 Levi 1 :1

Levi 8 :5 Levi 9 :6

III. Kusala Revisio –

□ Revisio ya lesy me luta : Na mposo me luta, beto monaka nde ata bantu ya Israele me fwaka dezia nsiku ya ntete ti ya zole na Yandi, Nzambi lolulaka bo ntangu Moize sambilaka bo Nzambi. Ntangu yai, bo lenda landa diaka voyage na bo kukwenda na nsi ya Nzambi silaka bo. IV.

Kulonga bana lesy yai –

□ Kuyantika lesy :

Ntangu yai, bantu ya Israele zola kulanda nzila diaka. Kansi bo fweti sala kima mosi na ntwala bo lenda kwenda. Nzambi me songa bo kusala kima mosi, kansi bo me kangama na mambu ya kiteki yina ya ngombe. Yo yina, bo me sala yo ntete ve. Nki kima yina ya bo fweti sala ? Ee, bo fweti sala nzo ya ntenta ya bisambu, ti bima yonso ya bo fweti sadila na bisambu na kati na yo.

□ Developpement--Mambu ya nene ya lesy yai na bandambu 5 :

20.1 Moize bingaka bantu kunata makabu sambu na kutunga nzo ya ntenta ya bisambu. Kubasika 35 :4-9

- Tangila bana :
- 4 Moize tubaka na bantu yonso ya Israele nde : « Mfumu Nzambi me tuba nde :
- 5 Beno fweti pesa makabu na Mono, Mfumu Nzambi. Konso muntu yina me ndima kupesa yandi mosi na luzolo na yandi, yandi ta nata makabu yai : wolo, arza ti bronze ;
- 6 bansinga ya lene ya bule, ya mbwaki . . . ; lino ya kitoko, lele ya bo me sala na mika ya nkombo,
- 7 mukanda ya dimeme . . . (ti bima mingi ya nkaka.)

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

20.2 Moize bingaka bantu kusadila mayele Nzambi me pesa bo kutunga ti kusala bima sambu na nzo ya bisambu yina. Kubasika 35 :10-19

- Tangila bana :
- 10 Bantu yonso ya mayele, bayina ke zaba kusala bima ya kitoko ya mutindu na mutindu, bo kwisa kusala bima yai ya Mfumu Nzambi songaka:

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

20.3 Bantu nataka bamakabu mingi ti ya kuluta. Kubasika 25 :20--36 :7

- Tangila bana :
- 20 Bantu yonso ya Israele bikisaka Moize, bo panzanaka.

- 21 Ebuna konso muntu yina ndimaka na kupesa makabu yandi mosi na luzolo na yandi, yandi kwisaka kunata bima sambu na kutunga NzoNzambi ya ntenta, ti bilele ya kinganga-Nzambi, ti bima ya nkaka sambu na kusala bisalu yonso ya nzo-Nzambi.
- 22 Bantu yonso vandaka kwisa, babakala ti bankento. Konso muntu, na luzolo na yandi, kwisaka kunata bima ya kitoko ya bo me sala. . .

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

20.4 Moize twadisaka bantu kusala yonso na mpila Nzambi songaka bo. Yandi tulaka fami ya Aroni bonso banganga-Nzambi. Kubasika 36 :8—40 :33 Somere

- Tangila bana somere yai :
- Moize songaka bantu mpila Nzambi me songa yandi, ebuna bo landaka lukanu ya Nzambi. Bo tungaka mesa-kimenga ti lupangu ya kutula nzoNzambi ya ntenta na kat. [Moniteur, tala ba dessin na bapage 118 ti 111 na Bible ya Kituba.] Bo tulaka bamwinda [dessin na p. 110 ya Bible], ti bilele ya banganga-Nzambi [dessin na p.113 ya Bible, mpu ti poshe ya mfumu ya banganga na p.114]. Bo tulaka Aroni ti bana na yandi banganga-Nzambi bonso Nzambi songaka bo.

Bo salaka malonga ti mafuta ya nsudi ya kitoko sambu na kusadila na bisambu. Bo salaka Sanduku ya Kuwakana bonso kisika ya Nzambi ta kutana ti mfumu ya banganga-Nzambi [dessin na p. 131]. Bo salaka mesa ya mampa ti bima yonso ya Nzambi songaka bo. Na kiese yonso bo salaka. Yai ta vanda nzo ya bisambu na bo !

Ntangu bo manisaka kusala, bo tedimisaka yo ti tulaka bima yonso na kati na mpila Nzambi songaka bo. Ebuna bo manisaka kisalu.

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

20.5 Lukumu ya Nzambi fulusaka nzo ya ntenta, ti dituti fikaka yo sambu na kutwadisa bo. Kubasika 40 :34—37

- Tangila bana :

34 Ntangu yai, dituti fikaka Nzo-Nzambi ya ntenta, lukumu ya nene ya Mfumu Nzambi mpi fulukaka muna... .

36 Yo vandaka konso ntangu kana bantu ya Israele ke zola kupanza camp sambu na kwenda kutunga camp ya nkaka, bo fweti vingila tii kuna dituti kukatuka na zula ya nzo-Nzambi ;

37 kana yo me katuka ve, bo lenda kwenda ve, bo fweti vingila tii kuna yo katuka.

38 Dituti vandaka kusonga nde Mfumu Nzambi ikele ;na mwini yo vandaka kuvanda na zulu ya nzo, ebuna na mpimpa tiya vandaka kupela.

Mpidina, bantu ya Israele vandaka kumona yo bilumbu yonso ya bo vandaka kutambula.

- Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.
- Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.
- Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

Kumanisa leso :

Kiese ya mingi sambu bo vandaka na nzo ya bisambu na bo mosi ! Kiese ya mingi sambu bo

zabaka nde Nzambi vandaka kukwenda nzila mosi ti bo! Kiese ya mingi sambu Nzambi me songa bo mpila ya bo lenda samba Yandi ti Yandi kiese! Privilege ya nene kusamba Nzambi ya salaka zulu ti ntoto, Nzambi ya ke pesaka moyo, Nzambi ya kieleka !

- [Moniteur, awa kele ntangu ya mbote kulonga to kureviser verse ya kulonguka, Bankunga 71:23.]

- Devoir sambu na bakristo :

Devoir mono ke pesa beno bakristo mposo yai kele kusamba Nzambi na kiese ti na ntima na nge yonso.

Kubinga bana ya zaba Yesu ntete ve : Kansi, kana nge me yamba Yesu ntete ve na ntima na nge, zaba mbote nde Nzambi ta ndima ve bisambu ya ke kwisa na nzila ya nkaka, kansi na Yesu ve. Kwisa na Yesu ti tula Yandi ntima. Yandi ta gulusa nge, ebuna nge mpi lenda samba Yandi na kiese. Kana nge ke sosa lusadisu na mambu yina, kwisa na beto na nima ya ecodim, ti beto ta vanda na kiese kusadisa nge sambu nge me kuma mukristo.

====NSUKA YA LESO 20

Leso 21. Nzambi songaka Moize bansiku ya nkaka ya tadilaka nzo ya bisambu ya ntenta.

(Somere ya mukanda ya Levi yonso, kapu 1-27)

I. Preparatio ya moniteur sambu na leso yai — (kusala na ntwala ntangu ya kalasi)

Moniteur, yilama na kikuma ya leso : Bana ta bakisa nde Bayuda landaka bansiku mingi ti pesaka bamakabu mingi na mpila Nzambi songaka bo sambu na ntangu yina, kansi ntangu Yesu kwisaka,

Yandi lungisaka mambu yina yonso. Yo yina, beto tula ngolo kulanda Yesu.

Moniteur, yilama na verse ya kulonguka : Matayo 5 :17

(Yesu nde :) « Beno banza ve nde Mono me kwisaka sambu na kufwa Bansiku ya Moize ti malongi ya baprofete. Mono me kwisaka ve sambu na kufwa yo, kansi sambu na kutendula yo (to kulungisa yo) mpenza.

Moniteur, yilama na bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesu yai :

Aleluya, Imene!

Na Kati ya Yesu (Ton: Yesu ke Zola Mono)

II. Kulonga Mikanda ya Bible --

Niveau Primaire :

Kabisa bana na bandambu zole. Bo ta tuba mikanda tatu ya ntete ya Bible ti nki me luta mfunu na konso mukanda. Ndambu ya ntete ta tuba fraze ya ntete na nima ya nge ; ndambu ya zole ta tuba fraze ya zole na nima ya nge. Sala yo mbala zole ; na nima, tesa kana bo lenda tuba yo bo mosi.

Fraze ya ntete : Fraze ya zole :

Kuyantika   Bima yonso yantika

Kubasika   Kubasika na

kimpika Levi	Banganga
ti bamakabu	

Niveau Secondaire :

Bana sosa baverse na mikanda tatu ya ntete ya Bible. Muntu ya ntete kumona yo, yandi telama ti tanga yo.

Kuyantika 1 :27   Kuyantika 3 :15

Kubasika 20 :15   Kubasika 12 :13

Levi 20:6   Levi 20:23

III. Kusala Revisio –

Revisio ya lesu me luta :

Na lesu me luta, beto manisaka mukanda ya Kubasika. Beto monaka nde bantu ya Israele manisaka kusala Nzo ya Bisambu ya Ntenta na mpila ya Nzambi songaka bo kusala, ti lukumu ya Nzambi kubwaka sambu na kufulusa nzo yina.

IV. Kulonga bana lesu yai –

Kuyantika lesu :

Bantu ya Israele vandaka na nzila ya voyage kukwenda na nsi ya Nzambi ta songa bo. Bo me kuma na Ngumba ya Sinai. Kuna, Nzambi pesaka bo bansiku na Yandi nki mutindu bo fweti zinga bonso bantu ya Nzambi. Kuna, Nzambi songaka bo nki mutindu kusala Nzo ya Bisambu ya Ntenta, ti bo manisaka kusala yo na mpila Yandi tubaka.

Lukumu na Yandi me fulusaka nzo yina. Ketu bo lenda landa voyage na bo ntangu yai kukwenda na nsi ya Kanana ?

Ntete ve. Ntete, Nzambi fweti songa bo nki mutindu kusamba Yandi na Nzo ya Bisambu ya bo me sala. Bansiku ya Yandi pesaka bo kele mukanda ya Levi na Bible na beto. Beto binga yo Levi, zina ya tribu mosi ya Israele, sambu Nzambi solaka tribu yina kuvanda banganga-Nzambi, ti kuvanda bantu ya ta sadila Yandi na Nzo ya Bisambu. Nki bansiku ya bisambu Nzambi pesaka bo ?

Developpement--Mambu ya nene ya lesu yai na bandambu 6 :

21.1 Nzambi songaka bo kupesa Yandi makabu ya menga. Levi 1 :1--5b

Tangila bana :

- 1 Mfumu Nzambi bingaka Moize kuna na NzoNzambi ya ntenta, kisika ya Yandi vandaka kukutana na bantu ya Israele ; Yandi songaka yandi

2 na kutubila bantu ya Israele nde :

« Kana muntu zola pesa Mfumu Nzambi makabu ya mbisi, yo lenda vanda ata ngombe ata dimeme to nkombo.

- 3 . . .yandi fweti nata ngombe ya bakala ya kukonda kifu. . .na munoko ya Nzo-Nzambi ya ntenta sambu Mfumu Nzambi kundima yo.

- 4 Muntu yango fweti tula diboko na yandi na zulu ya ntu ya ngombe . . .

- 5 Ngombe yina, yandi fweti fwa yo, . . .menga na yo, banganga-Nzambi, bana ya Aroni fweti pesa yo makabu . . .

Yula bana :

- Na bansiku ya Nzambi tulaka sambu na makabu, keti bantu lenda nata mbisi ya mpamba, ya kifu ?
(Ikele ve. Yo fweti konda kifu.)
- Yindula. Makabu ya mbisi vandaka kusonga bo nde Mesia fweti pesa menga na Yandi bonso makabu sambu na masumu na bo. Ntangu Mesia kwisaka, keti Yandi vandaka na kifu ?
(Ikele ve. Yandi vandaka parfe, kukonda kifu ata mosi.)
- Yindula. Sambu na nki nge banza bantu fweti tula diboko na zulu ya ntu ya mbisi ya makabu?
(Sambu na kusonga nde mbisi yina kele kufwa na sika na bo. Geste yina ke songa, “Yai kele sambu na mono.”)

Bana sala :

Bana yonso sala bageste bonso bo ke tala mbisi kuzaba nde yo ke na kifu ve. Na nima, bo kwisa na yo na munoko ya Nzo ya Bisambu, bo tula diboko na zulu ya ntu na yo.

Bana yimba ti kina :

Menga ya bambisi yina songaka nde Mesia fweti futa menga na Yandi sambu na masumu na beto. Bana yimba nkunga, ‘O Menga ya Yesu’

21.2 Moize sonikaka mukanda ya Levi ya mvimba sambu na kusonga Bayuda nki mutindu kunata bamakabu na Nzambi. Ata banganga-Nzambi, bo fweti pesa makabu ya menga --ntete sambu na masumu na bo mosi, na nima sambu na bantu ya nkaka. Levi 9 :8 & 15a, Bebreo 7 :27

Tangila bana : Levi 9 :8 & 15a

9 :8 Aroni kwisaka penepene na mesa-kimenga, yandi fwaka mwana-ngombe ya yandi fweti pesila makabu sambu na masumu na yandi mosi.

15 Na nima Aroni pesaka Mfumu Nzambi makabu ya bantu ya Israele . . .

Baebreo 7:27 Yandi (Yesu) kele ve bonso bamfumu ya nkaka ya banganga-Nzambi: Kana Yandi vandaka bonso bo, Yandi zolaka kuvanda na mfunu ya kupesa makabu na Nzambi konso kilumbu, ntete sambu na masumu na Yandi mosi, ya zole sambu na masumu ya bantu ya nkaka; kansi Yandi . . . pesaka makabu na Nzambi mbala mosi mpamba, ntangu Yandi kudipesaka Yandi mosi.

Kuyula bana :

- Sambu na nki banganga-Nzambi fweti pesa makabu ntete sambu na masumu na bo mosi ? (Sambu bo mpi vandaka bantu ya masumu.)
- Sambu na nki Yesu pesaka makabu kaka mbala mosi ?
(Sambu Yandi vandaka na masumu ve Yandi mosi ; yo yina, Yandi pesaka makabu sambu na masumu na beto kaka.)

Bana sala :

Bana songa diboko mosi to maboko zole kusonga mvutu na bakestio yai :

- Banganga-Nzambi ya ntama ya Israele, bo pesaka makabu mbala ikwa konso lumbu ?
(Bana songa maboko zole. Ee, bo pesaka mbala mosi sambu na masumu na bo mosi, ti mbala mosi sambu na masumu ya bantu ya Israele yonso.)
- Yesu Kristo pesaka makabu mbala ikwa?
(Bana songa diboko mosi. Ee, Yesu pesaka makabu ya menga ya Yandi kaka mbala mosi, sambu Yandi vandaka na mfunu ve kupesa yo sambu na mbi na Yandi. Yandi salaka mbi ve. Yandi pesaka kaka sambu na beto.)

21.3 Banganga-Nzambi lenda ve kunwa malafu ya ngolo, sambu bo fweti zenga makambu ya Nzambi ti longa bantu ndinga na Yandi. Levi 10 :8-11

Tangila bana:

8 Mfumu Nzambi tubaka na Aroni nde :

9 « Nge ti bana na nge, beno lenda nwa ve vinu to konso malafu ya ngolo ntangu beno ke kota na Nzo-Nzambi ya ntenta . . .

10 Mpidina beno ta kuka kuzaba kana kima kele sambu na Nzambi to sambu na bantu, kana yo kele ya nsiku to ya nsiku ve.

11 Beno ta kuka mpi kulonga bantu ya Israele bansiku yonso ya Mono Mfumu Nzambi . . .

Yula bana :

- Sambu na nki banganga-Nzambi lenda kunwa malafu ya ngolo ve ? (Sambu bo zaba kuzenga makambu mbote ti kulonga bantu mbote bansiku ya Nzambi.)

21.4 Nzambi songaka bo kusamba ve biteki ya bantu ya nsi yina, kukwenda ve na bangangombo, kulanda bansiku na Yandi, kulanda ve bampila ya bantu ya nsi yina. Levi 20 :1-6, 22-23

□ Tangila bana :

1 Mfumu Nzambi songaka Moize

. . . 6 « Konso muntu ke sosa bantu yina ke kwendaka kuyula mambu na bafwa, ata na banganga-ngombo, Mono ta balukila yandi. . .

7 Beno kudipesa na Mono Nzambi sambu beno vanda bantu na Mono . . .

22 « Beno landa bansiku na Mono yonso ti mambu yonso ya Mono me tubaka na beno, beno lungisa yo ; mpidina nsi ya Kanana, ya Mono ke nata beno na kutunga muna, yo ta luka beno ve.

23 Beno landa ve bikalulu ya bantu yina ke zingaka kuna ; Mono ke kula bo na ntwala na beno sambu bo me sala mambu yai yonso ya mbi. . .

□ Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

□ Bana bageste to mwa-seneti ya ke songa nki me salama.

□ Bana yimba ti kina sambu kusonga nki me salama.

21.5 Levi 23-27

□ Tangila bana somere yai: Nzambi pesaka bansiku mingi ya nkaka-- nki mutindu bo fweti zinga ti nki mutindu bo fweti samba Yandi, bafete ya bo fweti sala, ti madia ya bo fweti kudia. Bansiku mingi mutindu na mutindu.

□ Yula bana bakestio ke tadila baverse yai.

21.6 Nzambi lungisaka bamakabu yonso ti bansiku yonso na kati ya Yesu.Matayo 5 :17

□ Tangila bana :

17 (Yesu nde :) « Beno banza ve nde Mono me kwisaka sambu na kufwa Bansiku ya Moize ti malongi ya baprofete. Mono me kwisaka ve sambu na kufwa yo, kansi sambu na kutendula yo (to kulungisa yo) mpenza.

Kaka Yesu landaka bansiku yonso ya Nzambi na mpila ya pesaka Nzambi kiese. Ntangu Yesu pesaka menga na Yandi na zulu ya kulunsi, Yandi manisaka mambu yina ya bamakabu ya menga, sambu Yandi pesaka makabu ya vandaka kulunga. Kiese na kiese! Beto zaba yo bubuyai, kansi ntangu yina, bo vandaka kaka kumeka kulungisa bansiku ya Nzambi yina.

□ Kumanisa lesò :

Bayuda landaka bansiku mingi ya Nzambi pesaka bo sambu na ntangu yina. Bima yina, mingi songaka kukwisa ya Yesu. Bonso bo pesaka mbisi ya makabu ya kifu ve, Yesu vandaka na masumu ve, kifu ve. Yandi kudipesaka makabu ya Yandi mosi na zulu ya kulunsi bonso makabu ya kitoko ya kulunga.

□ Devoir sambu na bakristo :

Devoir mono ke pesa beno bakristo, yo yai : Konso lumbu na mposo yai, tonda Yesu sambu na menga na Yandi. Tonda Yandi sambu Yandi lungisaka

makambu ya bansiku yonso, Yandi lungisaka mfunu ya kupesa makabu ya menga.

Kubinga bana ya zaba Yesu ntete ve : Mbala ya nkaka nge me tula ntima na Yesu ntete ve. Mbala ya nkaka nge banza nde nge mosi lenda lungisa bansiku ya Nzambi. Kansi nge zaba nde nge me lungisa yonso ve. Nge me sala masumu. Beto yonso me sala masumu. Yesu Kristo pesaka menga na Yandi kaka sambu nge lenda guluka. Keti nge ta yamba Yandi bubuyai bonso Mvulusi na nge ?

==NSUKA YA LESO 21

Sonika mambu ya nene ya salamaka mosi-mosi na bapapier na bisono ya nene. Nge ta sadila bapapier yina na nsaka mosi.

Nata diaka bapapier 6 ti markeur sambu na bana kusadila.

II. Mikanda ya Bible—

Bana yimba « Mikanda ya Moize ». Beto me longuka mikanda tatu ya mikanda yina, ti mikanda zole me bikala. Bana tuba mikanda ya Moize yonso na ordre.

III. Revisio—

Revisio ya leso me luta : Na mposo me luta, beto tubaka malongi ya mukanda ya Levi yonso na nkufi. Beto monaka nde mukanda ya mvimba kele bansiku nki mutindu kusamba Nzambi na kati na nzo ya bisambu ya ntenta ya bantu ya Israele me sala.

IV. Kulonga bana leso (Leso ya Revisio)

Bubu yai beto zola kubambuka diaka mambu ya nene ya beto me longuka na mikanda ya Kubasika ti Levi.

[Moniteur, songa bana linya ya ntangu, ti tendula yo. Bafoto ke songa bahistoire ya nene na mukanda ya Kubasika. Foto mosi na nsi ya linya, (foto ya nganga-Nzambi na lele na yandi), yo ke songa malongi ya mukanda ya Levi. Tala bakapu ya ke songa konso histoire. Tala badate aproksimative ya mambu yina me salama, yonso na ntwala ya Yesu, sambu Kuwakana ya Ntama ya mvimba, bo me sonika yo na ntwala Yesu kwisaka. Songa nde mambu yonso na mikanda yai zole salamaka na kiteso ya bamvula 50.

Pesa nzila na bana kuyula bakestio ya tadila linya ya ntangu ya nge ke songa.] Nsaka ya Revisio :

Pesa bana bitini ya papier ya ke songa mambu ya nene ya salamaka. Balula-balula yo sambu yo landa na ordre ve.

Yula nani banza yandi kele na papier ya ke songa mambu ya ntete ya salamaka. Yandi kwisa na

Leso 22 Revisio ya Mikanda ya Kubasika ti ya Levi

I Preparatio ya Moniteur na ntwala —

Moniteur, Yilama na Kikuma ya Leso : Beto ta sala baleso zole ya revisio. Na leso yai, bana ta bambuka diaka mambu ya nene bo me longuka na mikanda yai zole, Kubasika ti Levi. Na Leso 22, na mposo ke kwisa, bo ta yindula nki mikanda yai zole kele kusala na kati ya mabanza ya mvimba ya Bible, to na lukanu ya nene ya Bible yonso.

Moniteur, kusala na ntwala :

Nge ta sadila linya ya ntangu ya ke songa mikanda ya Kubasika ti Levi. Tala linya yina mbote-mbote ti tula ngolo kubakisa yo yonso.

ntwala ti songa bana ya nkaka papier na yandi. Na nima, yula nani kele na mambu ya zole, etc. Bana ya nkaka tala nde bo yonso ke songa mambu ya salamaka na ndonga, bonso yo salamaka.

Balula bapapier ti sala yo diaka.

Nsaka :

Yula bana nani vandaka bantu ya nene na mikanda yai. Bo lenda tuba: Moize Aroni Farao Jethro Miriami etc.

Bantu ya nkaka mpi ke possible, bonso fami ya Moize to mwana ya Farao ya bakaka Moize na fami na yandi.

Mwana mosi lenda baka bapapier ti markeur ya nge me nata, yandi sonika na bisono ya nene bazina bantu yonso ya bana me tuba.

Kabisa bana na bandambu to ba-ekipe zole. Bo lenda baka batitre bonso ‘Bana ya Kinshasa’ ti ‘Bana ya Brazzaville.’

Tula bapapier na zulu ya mesa na mpila nde bisono kele na nsi, ke monika ve. Mwana ya ekipe ya ntete sola papier mosi. Bana ya ekipe na yandi fweti songa mambu yonso ya bo zaba sambu na muntu yina. Bo baka 10 points sambu na konso mambu bo tuba. Kansi, kana bo tuba kima ya kele kieleka ve, bo fweti katula bapoint 100. Bo tuba tii ntangu ya bo zaba kima ya nkaka ve, to ntangu ya bo tuba kifu.

Na nima, beno tala bo me baka bapoint ikwa, ti ekipe ya nkaka sala kiteso mosi.

Ekipe ya baka bapoint ya kuluta me nunga. Bo kele shampio. Yangalala ti bo.

Luyantiku ti Nsuka :

- Na luyantiku ya mukanda ya Kubasika, bantu ya Israele kele wapi ?
(Na nsi ya Ezipte)
- Na nsuka, bo kele wapi ?
(Na Ngumba ya Sinai na sika ya zelo na zelo)
- Na luyantiku, bo kele na nki konditio ?
(Bampika na luzingu ya mpasi)

- Na nsuka, bo kele na nzila kukwenda wapi ?
(Na nsi ya Kanana ya Nzambi me sila kupesa bo.)
- Nki bampasi bo me mona na nzila ? (Kukonda masa, kukonda madia)
- Nki mutindu Nzambi sadisaka bo ?
(Yandi sadisaka bo na masa ti madia)
- Nki masumu ya nene bo salaka na nzila ?
(Bo tungaka kiteka ya ngombe.)
- Na nsuka ya mikanda yai zole, Kubasika ti Levi, Nzambi me pesa bo nki ?
(Bansiku na Yandi)
- Nki me songa kiese ya Nzambi na nzo ya bisambu ya ntenta ya bo me tunga ?
(Lukumu na Yandi fulusaka nzo yina.)

□ Kumanisa Leso :

Ntangu yai, bana ya Israele me yilama kulanda nzila diaka, kukwenda na Kanana, sika ya Nzambi me sila kupesa bo.

□ Devoir sambu na bakristo :

Nki mambu kuluta nene Mpeve ya Nzambi me longa nge na kati ya baleso yai ? [Moniteur, bana lenda pesa mvutu.] Lomba Nzambi sesepi yai nde nge lenda bambuka mambu yina, ti landa kaka kusala mpila Mpeve ya Nzambi me songa nge.

□ Kubinga bana ya zaba Yesu ntete ve : Kana nge zaba nde nge me yamba Yesu ntete ve tii ntangu yai, nki ke kanga nge nzila ? Beto me kuma na nsuka ya baleso yai ya Kubasika ti Levi. Kana nge kinga, nge lenda kuma na nsuka ya luzingu ya nge kukonda kuzaba Yesu. Kana nge ke na mfunu ya lusadisu sambu na kukwisa na Yesu, kwisa na beto na nima ya ecodim. Beto ta vanda na kiese ya mingi na kusadisa nge.

====NSUKA YA LESO 22, REVISIO YA MIKANDA YA KUBASIIKA TI LEVI

Leso 23 Mikanda ya Kubasika ti Levi na Kati ya Histoire ya Bible

Na Bible ya mvimba, beto mona mpila Nzambi gangaka bantu, mpila beto bwaka na masumu, mpila Nzambi tindaka Mesia-Mvulusi sambu na kuvutula beto na Yandi, ti na nsuka, mpila Yandi ta vutula beto na Yandi diaka.

Mambu yai zole ya mfunu, beto monaka na mukanda ya Kuyantika:

- Mpila Nzambi gangaka bantu
- Mpila beto bwaka na masumu

Mpila Nzambi tindaka Mesia-Mvulusi, beto ta mona yo na Kuwakana ya Mpa—na mikanda ya bo sonikaka na nima ya kwisa ya Yesu. Beto ta mona yo kuluta na Nsangu ya Mbote ya sonikaka na Matayo, Marko, Luka, ti Yoane.

Mpila Nzambi ta vutula beto na Yandi diaka, beto mona yo na mukanda ya nsuka ya Bible, mukanda ya Kusonga.

Beto me tuba mikanda yai :

Mikanda ya Kuwakana ya Ntama (na ntwala ya Yesu) (Mesia-Mvulusi ta kwisa)	Mikanda ya Kuwakana ya Mpa (na nima ya Yesu) (Yesu kele Mesia-Mvulusi, ti Yandi me kwisa!)
---	--

Kuyantika -----Nsangu ya Mbote-----
Kusonga

Ya sonikaka na Matayo, Marko, Luka, Yoane

Kansi, tala. Espase ya nene kele na kati ya Kuyantika ti Nsangu ya Mbote. Yai kele mikanda yonso ya nkaka ya Kuwakana ya Ntama. Na kati ya mikanda yina, Nzambi solaka dikanda mosi, dikanda ya Abrami na nzila ya mwana na yandi Isaki, kubuta Mesia-Mvulusi ya ta vanda sambu na bantu yonso.

Tangila bana : Kuyantika 12 :3

Nzambi solaka dikanda ya Abrahami mpi kusonika Bible, Ndinga ya Nzambi, sambu na beto yonso.

Nzambi silaka kupesa bo bana mingi sambu bo kuma nasio, mpi kupesa bo ntoto ya Kanana.

Kuwakana ya Ntama ke songa nki mutindu Nzambi salaka yo. Yo kele histoire ya bo, dikanda ya Abrahami, kansi yo kele sambu na beto yonso.

Na mukanda ya Kuyantika, Nzambi silaka Abrahami bana mingi ti ntoto. Yandi ti bana na yandi Izaki ti Yakobi, ti bana na yandi kumi na zole, bo zingaka na nsi yina, kansi bonso banzenza kaka. Nzambi pesaka yo na bo ntete ve. Na nsuka ya mukanda ya Kuyantika, beto monaka mpila bo kwendaka na Ezipte ti Farao yambaka bo kuna.

Na mukanda ya Kubasika, beto mona mpila bo kumaka bampika na Ezipte bamvula 400, ti mpila Nzambi sadilaka Moize ti Aroni kubasisa bo na kimpika.

Na mukanda ya Kubasika, beto mona mpila bo tambulaka na ntoto ya zelo na zelo, mpila Nzambi pesaka bo bansiku na Yandi, ti mpila Yandi songaka bo nki mutindu kutunga nzo ya bisambu ya ntenta.

Na luyantiku ya Kubasika, bo kele bampika na Ezipre.

Na nsuka ya Kubasika, bo kele na ngumba ya Sinai ti lukumu ya Nzambi me fulusa nzo ya bisambu ya ntenta.

Na mukanda ya Levi, Nzambi songaka bo nki mutindu kusamba Yandi na nzo ya bisambu yina. Bo me yilama kutambula diaka kukuma na ntoto ya Kanana ya Nzambi me silaka bo.

Mikanda ya Moize yonso tanu ta songa kutambula na bo tii ntangu bo kota nsi ya Kanana.

Kana beto kuma na kimvuka ya mikanda ya beto binga “Histoire ya Bazwif na Ntoto na Bo,” beto ta tanga mpila bo kotaka ti mpila bo zingaka kuna. Mikanda yai ta yantikaka na mukanda ya Yosue.

Mikanda ya Poesie ti Mikanda ya Profesi ya nda ti ya nkufi, mikanda yina yonso ke tadila histoire ya bantu ya Israele na kati ya nsi na bo mpi. Yo kele kusonika ya bantu ya ntangu yina ya sonikaka poesie, ti ya sonikaka profesi.

- Yo yina, ntangu beto sukisa baleso ya beto ya Kubasika ti Levi, bantu ya Israele kele wapi ?
(Na ngumba ya Sinai na nzila kukwenda kukota nsi ya Kanana)

Bana yimba ‘Mikanda ya Moize,’ na nima yika ‘Mikanda ya Histoire’.

Verse ya Kulonguka : 2 Pieire 1 :21

Sambu ata profete mosi ve me tubaka ntete na luzolo ya kimuntu, kansi bo vandaka kutuba na zina ya Nzambi sambu Mpeve-Santu vandaka kusonga bo mambu yonso ya bo vandaka kutuba.

Bankunga ya Kuyimba :

Bi-bi-la !

Kuwa Bible, Tanga Bible

Moniteur, Atasio !

Yai kele nsuka ya mikanda ya Kubasika ti Levi. Mikanda ya ke kwisa na nima na Bible kele mikanda ya Kutanga ti Kulonga. Nge lenda defa mukanda yina kusadila na dibundi na nge. Kaka vutula mukanda yai (ti bafoto ti baverse kana yo kele) na Centre des Materiels ya MCE (Ministères pour Chaque Enfant) sika nge me defa mukanda yai. Materiels ya mpa ke kinga nge kuna !

Nzambi sakumuna nge ngolo. ~~Baserviteurs du Christ aux Ministères pour Chaque Enfant

